

Vai pētījumu projektu plānošana un
konkursu organizēšana atbilst tiesību
aktiem un veicina zinātnes politikas
mērķu sasniegšanu?

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Rīga 2021

Revīzijas ziņojums

“Vai pētījumu projektu plānošana un konkursu organizēšana atbilst tiesību aktiem un veicina zinātnes politikas mērķu sasniegšanu?”

30.11.2021.

Atbilstības revīzija “Slēgtas likumības revīzijas “Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu” ieteikumu ieviešanas uzraudzība”

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Pirmā revīzijas departamenta 23.02.2021. revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-4/2021.

Vāka noformējumā izmantota fotogrāfija no tīmekļa vietnes *Depositphotos*.

Cienījamais lasītāj!

Esam pabeiguši revīziju par ieteikumu ieviešanu valsts zinātnes politikas īstenošanas pilnveidei. Ir pagājuši gandrīz desmit gadi kopš iepriekšējās Valsts kontroles revīzijas šajā jomā. Atbildīgajām iestādēm bija vajadzīgi seši gadi ieteikumu ieviešanai, taču visus sniegtos ieteikumus ieviest neizdevās.

Ir svarīgi, lai Latvijas zinātne būtu globāli konkurētspējīga un uz tās balstītos sabiedrības attīstība. Tāpēc augsti vērtējami ir mūsu zinātnieku un zinātnisko institūciju centieni un sasniegumi. Nav domstarpību par to, ka zinātnes attīstība nevar notikt bez pienācīga finansējuma. Taču tikpat svarīgi ir nodrošināt labu zinātnes finansējuma vadības un kontroles sistēmas darbību, nepieļaut ne mazāko šaubu ēnu par ierobežoto līdzekļu sadali un rūpīgu pētījumu projektu rezultātu novērtēšanu un tālāku izmantošanu. Ne mazāk svarīgi ir ieviest atklātu, saprotamu, uz piedāvājuma konkurenci balstītu pieeju, kad turpmākai nozares attīstībai tiek virzītas labākās idejas un risinājumi.

Mēdz teikt, ka “darvas pilienam medus mucā” var būt nelabvēlīga ietekme uz medus garšu un dziedējošām īpašībām. Līdzīgi es gribētu teikt arī par šajā revīzijas ziņojumā minētajām pētījumu projektu administrēšanas kļūdām un neveiksmēm un aicināt Izglītības un zinātnes ministriju rīkoties nekavējoties, lai tās novērstu. Šī ir vēl viena

iespēja valsts pārvaldei īstenot līderību, pārliecinoši demonstrējot tādu projektu vērtēšanas pieeju, kas sniegtu atbalstu talantīgākajiem zinātniekiem un perspektīvākajiem pētījumu virzieniem.

Revīzijas ietvaros esam saņēmuši priekšlikumus zinātnisko projektu atlases uzlabošanai no vairāk nekā 200 ārvalstu ekspertiem, kuri piedalījušies mūsu zinātnieku iesniegto projektu konkursu pieteikumu izvērtēšanā. Ceram, ka šie priekšlikumi palīdzēs uzlabot fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu un valsts pētījumu programmu konkursu norisi. Savukārt Valsts kontroles ieteikumi veicinās zinātnes finansējuma vadības un kontroles sistēmas attīstību un efektīvu zinātnei piešķirtā valsts budžeta līdzekļu izlietojumu.

Pateicamies Izglītības un zinātnes ministrijas, Latvijas Zinātnes padomes un citiem zinātnes nozares attīstības un administrācijas speciālistiem un ārvalstu ekspertiem, kā arī zinātniekiem par sadarbību revīzijas laikā, sniegtajiem viedokļiem, priekšlikumiem un diskusijām.

Ar cieņu
departamenta direktore

Inese Kalvāne

Saturs

Kopsavilkums	6
Galvenie secinājumi	7
Būtiskākie ieteikumi.....	13
Ziņojuma struktūra	14
Revidējamās jomas raksturojums	15
Vai zinātnes virzienu prioritātes nodrošina FLPP finansējuma fokusu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanai?	22
Kā atbildīgās institūcijas nodrošina valsts pētījumu programmu īstenošanu?.....	32
Valsts pētījumu programmu projektu atbilstība Valsts pētījumu programmu virsmērķim un mērķim ...	36
Valsts pētījumu programmu projektu rezultāti.....	37
Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas termiņi	41
Valsts pētījumu programmu īstenošanas kontrole un uzraudzība	44
Vai atbildīgā institūcija nodrošina neatkarīgu un objektīvu zinātnes projektu novērtēšanu?	49
Latvijas Zinātnes padomes īstenotā projektu sekretāru atlase.....	54
Ārvalstu ekspertu atlase	58
Nacionālā zinātniskās darbības informācijas sistēma un Latvijas Zinātnes padomes Projektu pieteikumu, vērtējumu un pārskatu informācijas sistēma	63
Ārvalstu ekspertu veikto darbību Latvijas Zinātnes padomes Projektu pieteikumu, vērtējumu un pārskatu informācijas sistēmā izsekojamība	64
Ārvalstu ekspertu aptaujas rezultāti un priekšlikumi	68
Izglītības un zinātnes ministrijas viedoklis	71

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes	72
Termini un skaidrojumi	79
1. pielikums. Anketa, kuru revīzijas laikā aizpildīja zinātnisko institūciju vadītāji (paraugs)	80
2. pielikums. Zinātnisko institūciju sniegto atbilžu apkopojums par to īstenotajiem FLPP laika posmā no 2013. līdz 2017. gadam*	83
3. pielikums. Ministriju sniegtās atbildes par VPP “Covid-19 seku mazināšanai” rezultātu/nodevumu pielietošanu rīcībpolitikas plānošanā	85
4. pielikums. Ministriju sniegtās atbildes par VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” un “Enerģētika” rezultātu/nodevumu pielietošanu rīcībpolitikas plānošanā	87
5. pielikums. Anketa, kuru aicinājām aizpildīt ārvalstu zinātniskajiem ekspertiem (paraugs)	89
6. pielikums. Ārvalstu ekspertu papildus sniegtie skaidrojumi par problēmām, kas saistītas ar projektu ekspertīzes veikšanas metodiku un sadarbības procesu ar LZP/SZA, un ieteikumi procesa pilnveidei	93
Atsauces	99

Kopsavilkums

Valsts kontrole gandrīz pirms 10 gadiem, 2012. gadā, pabeidza likumības revīziju¹ zinātnes jomā (turpmāk – 2012. gada revīzija), kuras ietvaros Izglītības un zinātnes ministrijai (turpmāk – IZM), kas ir zinātnes nozares vadošā valsts pārvaldes iestāde un kas izstrādā zinātnes politiku un organizē un koordinē zinātnes politikas īstenošanu², tika sniegti 12 ieteikumi. Ieteikumi tika sniegti gan valsts zinātnes politikas plānošanas, gan valsts budžeta finansējuma zinātnei plānošanas pilnveidei, kā arī dažādu pētījumu projektu apstiprināšanas, vērtēšanas un uzraudzības procesu pilnveidei.

Kopumā ieteikumu ieviešanai IZM bija nepieciešami seši gadi. Tā kā 2012. gada revīzijā sniegto ieteikumu ieviešanu vērtējām, pamatojoties uz IZM sniegto informāciju, neveicot atkārtotas pārbaudes, kā arī faktu, ka kopš iepriekšējās revīzijas stājies spēkā jauns fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu (turpmāk – FLPP) un valsts pētījumu programmu (turpmāk – VPP) projektu īstenošanas kārtības regulējums³, Valsts kontrole šajā revīzijā vērtēja, vai IZM ir izdevies nodrošināt slēgtās likumības revīzijā⁴ ieviesto ieteikumu rezultātā gūto uzlabojumu ilgtspēju un nepieciešamo zinātnes politikas īstenošanas pilnveidi.

Pieejamais valsts budžeta finansējums zinātnes attīstībai Latvijā pēdējos gados ir palielināts, it sevišķi 2020. gadā, tomēr salīdzinājumā ar citām Eiropas Savienības (turpmāk – ES) valstīm tas ilgstoši ir bijis zems⁵. Līdz ar to svarīgi ir nodrošināt, lai Latvijas zinātniekiem pieejamais valsts budžeta finansējums tiktu mērķtiecīgi ieguldīts Latvijai nozīmīgu jautājumu un problēmu risināšanā, atbalstot tos FLPP un VPP projektus, kas uzrāda visaugstāko zinātnisko kvalitāti, tādējādi sekmējot arī efektīvu un atbilstošu valsts budžeta izlietojumu.

Valsts kontroles vērtējumā, 2012. gada revīzijā sniegto ieteikumu rezultātā IZM ir pilnveidojusi vairākas zinātnes attīstībai nozīmīgas jomas, piemēram, ir pilnveidots zinātnes bāzes finansējuma aprēķins, nodrošinot, ka zinātnes bāzes finansējumu saņem tikai tās zinātniskās institūcijas, kuras ir sasniegušas vismaz labu pētniecības līmeni saskaņā ar starptautiskajā zinātniskās darbības novērtējumā iegūto vērtējumu, kā arī ir pilnveidota ES struktūrfondu līdzekļu plānošana, piešķiršana, vērtēšana un uzraudzība.

Saskaņā ar 2019. gadā veikto zinātnisko institūciju starptautisko novērtējumu Latvijas zinātnē kopš 2013. gada ir vērojams progress. Izvērtējuma rezultāti skaidri parāda, ka zinātnes rezultāti Latvijā ir uzlabojušies gan zinātnē kopumā, gan visās zinātnes nozaru grupās, ko arī apliecina tas, ka 2013. gadā visbiežākais vērtējums augstskolām un zinātniskajām institūcijām bija “2”, kas, atbilstoši novērtēšanas metodoloģijai (skalai no 1 – 5) atbilst „apmierinošam zinātnes līmenim kvalitātei”, kamēr 2019. gadā visbiežākais vērtējums jau bija “3”, kas atbilst „labam zinātnes līmenim”⁶.

Kopumā, izvērtējuma rezultāti parādīja to, ka vairums augstskolu un zinātnisko institūciju nopietni ņēma vērā iepriekšējā izvērtējuma ietvaros sniegtās rekomendācijas, kas ir bijis progressa pamatā. Ir bijis izteikts pieaugums Latvijas zinātnisko publikāciju skaitā, ir uzlabojusies iesaiste starptautiskos pētniecības tīklos un progress ir vērojams arī veiktajās investīcijās pētniecības infrastruktūrā un uzlabotā pētniecības pārvaldē. 2013. gadā novērojamā zinātnes resursu fragmentācija ir būtiski samazinājusies, pateicoties institucionālās konsolidācijas aktivitātēm un ir arī novērots, ka nesen notikušo konsolidāciju novērtēšanai būs nepieciešams laiks, kamēr pilnvērtīgi saplūdis apvienoto institūciju dažādās pētniecības kultūras. Var arī novērot to, ka ir notikušas izmaiņas pētniecības sektora uzvedībā un veiktajās aktivitātēs, kuras vairāk pievēršas starptautiski nozīmīgu zinātnes jautājumu atbildēšanai un starptautisko pētniecības partnerību un attiecību izveidei⁷.

Tomēr šajā revīzijā konstatētie pārkāpumi un neatbilstības liecina, ka ne viss plānotais ir izdevies. Jau 2012. gada revīzijā konstatējām problēmas un trūkumus IZM īstenotajā zinātnes virzienu prioritāšu noteikšanas pieejā, kuru novēršanai Valsts kontrole sniedza ieteikumus. Tomēr jāsecina, ka IZM darbības ir bijušas nepietiekamas, jo zinātnes virzienu prioritātes 2018.-2021. gadam ir noteiktas tik plašas, ka zaudē jebkādu efektivitāti. Faktiski zinātniskās institūcijas par FLPP īstenošanai piešķirto valsts budžeta finansējumu var pētīt visu, ko tās atzīst par aktuālu, pretēji zinātnes virzienu prioritāšu noteikšanas mērķim, kas paredz fokusēt finansējumu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgāko jautājumu risināšanai.

Jānorāda, ka IZM kopš iepriekšējās revīzijas⁸ pabeigšanas, nav izdevies novērst arī problēmas projektu zinātniskās ekspertīzes organizēšanā, nenodrošinot tās īstenošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Arī šajā revīzijā Valsts kontrole konstatēja pārkāpumus un būtiskas neatbilstības FLPP un VPP projektu zinātniskās ekspertīzes organizēšanā un nodrošināšanā, kas veikta laika periodā no 2018. līdz 2021. gadam. Tas, savukārt, liek apšaubīt laika periodā no 2018. līdz 2021. gadam pieņemto lēmumu par finansējuma piešķiršanu VPP un FLPP projektu īstenošanai pamatotību un liecina par iespējamu zinātnes projektu konkursu rezultātu ietekmēšanu. Neatbilstības un nepilnības tika konstatētas arī VPP projektu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojumā, tā uzraudzībā un kontrolē.

Par iepriekš minēto Valsts kontrole vērsās Latvijas Republikas Prokuratūrā, Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – VID) un Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā (turpmāk – KNAB) revīzijā konstatēto faktu turpmākai pārbaudei un revīzijas ziņojumā sniedz ieteikumus IZM gan revīzijā konstatēto neatbilstību novēršanai, gan kontroles un uzraudzības sistēmas par VPP un FLPP īstenošanu uzlabošanai, lai pēc iespējas nodrošinātu valsts budžeta finansējuma VPP un FLPP īstenošanai atbilstošu izlietojumu.

Galvenie secinājumi

Valsts kontrole 2012. gada revīzijā sniedza ieteikumus IZM, lai tiktu novērstas revīzijā⁹ konstatētās problēmas un trūkumi IZM īstenotajā zinātnes virzienu prioritāšu noteikšanas pieejā, VPP īstenošanai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojuma kontroles un projektu īstenošanas uzraudzībā, kā arī FLPP un VPP projektu izvērtēšanā, kas tika atzīta par normatīvajam regulējumam¹⁰ neatbilstošu.

Valsts kontroles revidenti, vērtējot, vai IZM ir izdevies nodrošināt 2012. gada revīzijā ieviesto ieteikumu rezultātā gūto uzlabojumu ilgtspēju un nepieciešamo zinātnes politikas īstenošanas pilnveidi, ir jāsecina, ka IZM darbības VPP un FLPP plānošanas un īstenošanas kontroles un uzraudzības sistēmas ieviešanā, nav bijušas pietiekamas, lai novērstu pirms 10 gadiem konstatētās neatbilstības un nepilnības, un nodrošinātu normatīvajiem aktiem atbilstošu finansējuma FLPP un VPP zinātnes projektiem piešķiršanu un izlietošanu, jo:

- ✓ zinātnes virzienu prioritātes ir noteiktas pārāk plašas, lai tās spētu efektīvi veikt tām noteikto uzdevumu – *fokusēt Latvijas zinātnieku, zinātniskajā darbā iesaistīto personu un zinātnisko institūciju darbu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgāko jautājumu risināšanai;*
- ✓ konstatētas neatbilstības un nepilnības VPP plānošanā, kas rada risku VPP mērķu sasniegšanai. Turklāt Latvijas Zinātnes padome (turpmāk – LZP), kas ir atbildīga par VPP projektu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroli¹¹ nav izveidojusi atbilstošu kontroles vidi un veikusi uzraudzības pasākumus, kas ir priekšnoteikums VPP valsts budžeta finansējuma atbilstoši mērķim izlietojumam.

Piemēram, LZP (līdz 30.06.2020. Studiju un zinātnes administrācija) nav veikusi pārbaudes par VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai”, VPP “Enerģētika” un VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektu netiešo attiecināmo izmaksu 1 875 251 *euro* apmērā izlietojuma atbilstību Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumos¹² noteiktajām prasībām, tādējādi pārkāpjot normatīvajā aktā¹³ noteikto;

- ✓ revīzijā konstatēti gan normatīvo aktu¹⁴ pārkāpumi un iespējami¹⁵ to pārkāpumi, gan būtiskas neatbilstības un nepilnības VPP un FLPP projektu zinātniskās ekspertīzes organizēšanā un nodrošināšanā, kas norāda uz iespējamību, ka tādā veidā tika nelikumīgi ietekmēti projektu konkursu rezultāti un valsts budžeta līdzekļu sadale (laika periodā no 2018. līdz 2020.gadam FLPP un VPP projektu konkursu rezultātā tika piešķirts valsts budžeta finansējums 82 512 550 *euro* apmērā).

Vai zinātnes virzienu prioritātes nodrošina FLPP finansējuma fokusu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanai?

Valsts kontrole 2012. gada revīzijā secināja, ka IZM neveicina zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikas galvenā mērķa – veidot zinātni un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu, nodrošinot zināšanu ekonomikas īstenošanu un ilgtspējīgu tās izaugsmi¹⁶ – sasniegšanu, jo:

- ✓ kaut gan valstiskā līmenī ir definēti tautsaimniecības prioritārie segmenti¹⁷, tomēr nav noteikts, kuru segmentu attīstību var sekmēt zinātniskā darbība;
- ✓ nosakot prioritāros zinātnes virzienus FLPP finansēšanai¹⁸ nākamajam četru gadu periodam, netiek vērtēta FLPP savstarpējā sasaiste un iepriekšējā četru gadu perioda zinātnes virzienu prioritātēs īstenoto pētījumu projektu rezultātu ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību.

Jānorāda, ka IZM ilgstoši nespēja veikt darbības, lai ieteikums tiktu atzīts par ieviestu, kā rezultātā Valsts kontrole 2018.gadā tos slēdza kā neieviestus. Tāpēc šajā revīzijā vērtējām, vai IZM ir pilnveidojusi zinātnes virzienu prioritāšu FLPP finansēšanai noteikšanas pieeju, sekmējot zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju politikas galvenā mērķa – *veidot Latvijas zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju nozari par globāli konkurētspējīgu un Latvijas tautsaimniecības un sabiedrības attīstības vajadzības nodrošinošu nozari*¹⁹ – sasniegšanu.

Valsts budžeta finansējuma apmērs zinātnes attīstībai Latvijā ilgstoši ir bijis zems salīdzinājumā ar citām ES valstīm²⁰, tas liecina par to, ka zinātnei pieejamie finanšu līdzekļi ir jāiegulda, rūpīgi izsverot lēmumu un izvēloties veikt ieguldījumus tādās zinātnes un tehnoloģiju attīstībai noteiktās zinātnes nozaru prioritātēs, kas mērķtiecīgi fokusēs valsts budžeta finansējumu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgāko jautājumu risināšanai.

Zinātnieku interese piedalīties FLPP konkursos un saņemt valsts budžeta finansējumu projektu īstenošanai pēdējo piecu gadu laikā ir bijusi liela, jo vidēji katrā konkursā tika iesniegti 377 projektu pieteikumi. Laika periodā no 2018. līdz 2021. gadam FLPP īstenošanā ir ieguldīts finansējums 63 083 637 *euro* apmērā, apstiprinot un finansējot kopā 298 projektus visās MK noteiktajās²¹ zinātnes nozaru grupās.

FLPP konkursu organizēšana un nodrošināšana ir viens no veidiem, kā valsts sniedz atbalstu zinātnes attīstībai, turklāt atšķirībā no citiem pētījumu projektu konkursiem zinātniekiem tiek piešķirta noteikta rīcības brīvība – FLPP pētījumu tematus, mērķus un uzdevumus formulē paši zinātnieki²².

Tomēr zinātnieku rīcības brīvība nav absolūta, jo Zinātniskās darbības likums²³ paredz noteikt zinātnes virzienu prioritātes FLPP finansēšanai. Šāds ierobežojums ir noteikts ar mērķi *fokusēt Latvijas zinātnieku, zinātniskajā darbā iesaistīto personu un zinātnisko institūciju darbu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgāko jautājumu risināšanai*.²⁴

Līdz ar to, lai nodrošinātu iepriekš minētā mērķa sasniegšanu, Valsts kontroles ieskatā, nosakot/definējot zinātnes virzienu prioritātes²⁵, IZM ir jāņem vērā visi būtiskie aspekti/faktori – gan nozaru izaicinājumi un problēmas, gan to risināšanai pieejamie resursi, gan iepriekšējos periodos²⁶ finansēto FLPP rezultāti, to ietekme nozaru, tautsaimniecības attīstībā u. c., kas var ietekmēt šo prioritāšu kā valsts politikas īstenošanas mehānisma efektivitāti, nodrošinot Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgāko (nevis jebkādu) jautājumu risināšanu.

MK rīkojumā²⁷ noteiktais zinātnes virzienu prioritāšu definējums, Valsts kontroles vērtējumā, ierobežota finansējuma resursu apstākļos ir pārāk plašs, jo MK rīkojuma anotācijā²⁸ ir noteikta prioritāšu detalizācija vismaz 150 tēmās.

Lai noteiktu zinātnes virzienu prioritātes laika periodam no 2018. līdz 2021. gadam, IZM pasūtīja pētījumu²⁹ (pētījuma finansējums 14 000 euro apmērā³⁰), kura ietvaros veikta Latvijas iedzīvotāju aptauja un individuālas intervijas ar zinātnes nozaru pārstāvjiem, un papildus apkopoja visu nozaru ministriju, profesionālo nozaru asociāciju, nevalstisko organizāciju un nozaru vadošo uzņēmumu atzinumus u. c.³¹ Tomēr IZM nav noteikusi tādas prioritātes (apstiprinātas ar MK rīkojumu³²), kas efektīvi veiktu tām noteikto uzdevumu – *fokusēt Latvijas zinātnieku, zinātniskajā darbā iesaistīto personu un zinātnisko institūciju darbu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanā*³³. Iepriekš minēto apstiprina arī revīzijā konstatētais, ka laika posmā no 2018. līdz 2020. gadam neviens no vismaz 1884 zinātnisko institūciju iesniegtajiem FLPP pētījumu projektiem³⁴ nav ticis noraidīts neatbilstības noteiktajām zinātnes virzienu prioritātēm dēļ. Savukārt no 298 finansētajiem projektiem 76 atbilst diviem prioritārajiem virzieniem un 40 projekti atbilst trim vai vairākiem prioritārajiem virzieniem.

Zinātnes virzienu
prioritātes – pārāk plašas

Jānorāda gan, ka FLPP konkursu rezultātā valsts budžeta finansējuma sadalījumu pa zinātnes nozarēm ir ietekmējuši citi faktori – finansējuma piešķiršanas galvenais kritērijs, kas ir projekta zinātniskā kvalitāte³⁵, un FLPP konkursu nolikumos noteiktā finansējuma sadales kārtība³⁶, kas faktiski veic ieguldījuma novirzīšanu zinātnes nozarēs ar lielāku kapacitāti un atbilst arī Latvijas ekonomikas attīstības pārskatā un citos zinātnes politikas plānošanas dokumentos³⁷ norādītajām jomām ar vislielāko attīstību un attīstības potenciālu.

Valsts kontroles ieskatā, ja arī turpmāk netiek mainīts zinātnisko virzienu prioritāšu plašais definējums, IZM būtu jāpārvērtē zinātnes virzienu prioritāšu noteikšanas turpmāka nepieciešamība un efektivitāte, ņemot vērā to noteikšanā ieguldītos resursus.

Kā atbildīgās institūcijas nodrošina valsts pētījumu programmu īstenošanu?

Valsts kontroles revidenti, veicot ieteikumu ieviešanas pārbaudes, atzina, ka IZM ir ieviesusi 2012. gada revīzijā sniegtos ieteikumus, pilnveidojot VPP pieteikšanās un uzraudzības kārtību. Tomēr MK 04.09.2018. apstiprināja jaunus noteikumus³⁸, kas būtiski mainīja pastāvošo VPP īstenošanas kārtību un deva iespēju nozaru ministrijām veidot valsts pasūtījumu pētniecības sektoram, īstenojot VPP, ar kuru palīdzību tika plānots identificēt un pētīt Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgākos jautājumus un kuru risināšanai ir nepieciešams fokusēt Latvijas zinātnisko institūciju darbu. Līdz ar to šajā revīzijā vērtējām, vai jaunā VPP plānošanas un īstenošanas kārtība³⁹ un tās izpilde nodrošina VPP noteikto mērķu sasniegšanu atbilstoši VPP izveides mērķim⁴⁰.

Lai gan nevar noliegt, ka VPP plānošanas un īstenošanas kārtība⁴¹ ir vēsta uz iepriekš minētā mērķa sasniegšanu, tomēr, Valsts kontroles vērtējumā, IZM un LZP nav izdevies nodrošināt tādu VPP plānošanu un īstenošanu, kas sniedz pārliecību par VPP noteikto mērķu sasniegšanu un atbilstošu⁴² valsts budžeta līdzekļu izlietošanu, jo:

- ✓ VPP projektu pieteikumu vērtēšanā līdz šim nav izdevies nodrošināt konsekventu pieeju projektu pieteikumu atbilstības VPP virsmērķim un mērķim izvērtēšanā;
- ✓ piecos VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” un VPP “Enerģētika” projektu pieteikumos par kopējo summu 2 493 599 *euro* vienam no septiņiem plānotajiem rezultātiem norādīts rezultātu skaits, nevis rezultāta veids, kā to paredz konkursa nolikumi⁴³;
- ✓ saskaņā ar ārvalstu ekspertu pausto VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” trijos no pieciem projektiem nav iespējams novērtēt tiešo projekta galarezultātu / patieso pievienoto vērtību / faktisko ietekmi – nav iespējams novērtēt, cik lielā mērā aktivitātes ir tiešs projekta galarezultāts un pienesums projekta mērķa sasniegšanai;
- ✓ VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projekta rezultātu nostiprināšanas un publiskošanas pasākumu plānos projekta īstenošanas pagarinājuma laikā un projektu pieņemšanas un nodošanas aktos nav skaidri nodalīti projekta pieteikumā norādītie sasniedzamie rezultāti no tiem, kas atzīstami kā projekta īstenošanas gaitā radītie papildu rezultāti. Tomēr jānorāda, ka visas rezultātu izmantošanā iesaistītās ministrijas Valsts kontroles aptaujā sniedza atbildi, ka izmanto projektu rezultātus rīcībpolitikas plānošanai un īstenošanai.

Papildus jānorāda, ka, Valsts kontroles vērtējumā, LZP, kas ir atbildīga par VPP projektu konkursu organizēšanu, īstenošanu, kā arī par projekta uzdevumu un sasniegamo rezultātu izpildes nosacījumu un termiņu atbilstoši projekta līgumam un konkursa nolikumam uzraudzību un projekta īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroli⁴⁴, nav izdevies izveidot tādu kontroles vidi un veikt uzraudzību pār VPP projektu īstenošanu, kas nodrošinātu pārliecību par efektīvu un atbilstošu valsts budžeta finansējuma izlietojumu, piemēram:

- ✓ nesaskaņojot ar LZP atbilstoši projektu īstenošanas līgumos noteiktajam (līgums paredz, ka projekta īstenošana bez saskaņošanas ar LZP var veikt izmaiņas atsevišķā budžeta finansēšanas klasifikācijas kodā līdz 30 % (ieskaitot)), zinātniskās institūcijas mainījuši plānotās izdevumu summas budžeta izdevumu klasifikācijas kodus, kas atsevišķos gadījumos pārsniedz pat vairāk nekā 100 % no attiecīgajā kodā plānotajiem izdevumiem;
- ✓ lai arī MK noteikumi⁴⁵ paredz, ka Studiju un zinātnes administrācija (turpmāk – SZA) (līdz 30.06.2020.) un LZP

Nepilnības LZP kontrolē un
uzraudzībā pār VPP projektos
piešķirtā finansējuma izlietojumu

(no 01.07.2020.) ir atbildīgas par projekta īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroli, tomēr tās nav veikušas pārbaudes par VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai”, VPP “Enerģētika” un VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektu netiešo attiecināmo izmaksu 1 875 251 euro apmērā izlietojuma atbilstību MK noteikumos⁴⁶ noteiktajām prasībām, kā arī revīzijā LZP neiesniedza informāciju par izmaksām, kas iekļautas attiecīgajā izmaksu postenī, tādējādi pārkāpjot normatīvajā aktā⁴⁷ noteikto.

Turklāt revīzijā vairākiem VPP projektiem konstatēts budžeta atlikums atsevišķos izdevumu klasifikācijas kodos, piemēram, komandējumu izdevumiem konstatēts atlikums 85 % apmērā, krājumu iegādei – 87 % apmērā, pamatlīdzekļu iegādei – 100 % apmērā u. c. Ņemot vērā, ka Covid-19 ierobežojošie pasākumi pasaulē ir mainījuši pasākumu (konferenču, semināru u. tml.) organizēšanas kārtību, samazinot komandējumu izdevumus, izdevumus pakalpojumiem u. c., kā arī to, ka projekti ir noslēguma posmā, tādēļ daļa finansējuma atlikuma nebūs nepieciešama projektu īstenošanai, Valsts kontroles vērtējumā, IZM sadarbībā ar LZP un Ekonomikas ministriju ir jāvērtē VPP projektiem piešķirtā finansējuma apmērs un jānodrošina tās daļas atmaksāšana valsts budžetā, kas nav nepieciešama projektu īstenošanai.

Vai atbildīgā institūcija nodrošina neatkarīgu un objektīvu zinātnes projektu novērtēšanu?

Lai novērstu 2012. gada revīzijā konstatētās problēmas projektu zinātniskās ekspertīzes veikšanā, t.sk. nodrošinātu neatkarīgu un objektīvu projektu novērtējumu, IZM izstrādāja un stājās spēkā jauns normatīvais regulējums⁴⁸, paredzot FLPP un VPP projektu zinātniskās ekspertīzes īstenošanai piesaistīt ne mazāk kā divus atbilstošus Eiropas Komisijas ekspertu datubāzē iekļautus ekspertus, bet, ja attiecīgajā datubāzē šādu ekspertu nav, tad citā starptautiskā ekspertu datubāzē iekļautus ekspertus (turpmāk – ārvalsts eksperts). Līdz ar to revīzijā Valsts kontroles revidenti vērtēja, vai veiktās izmaiņas ir nodrošinājušas pirms 10 gadiem⁴⁹ konstatēto neatbilstību un nepilnību novēršanu un laika periodā no 2018. līdz 2021. gadam tiek īstenota normatīvajiem aktiem atbilstoša FLPP un VPP projektu zinātniskā ekspertīze.

VPP un FLPP projektu pieteikumu zinātniskās ekspertīzes vērtējums ir pamats pieņemtajiem lēmumiem par finansējuma piešķiršanu projektu īstenošanai⁵⁰. Tam jāsniedz projektu zinātniskās kvalitātes novērtējums, ļaujot starp visiem iesniegtajiem projektiem noteikt un finansēt pašus labākos. Līdz ar to nevar būt šaubu par to, cik būtiski ir nodrošināt FLPP un VPP projektu pieteikumu, vidusposma un gala ziņojumu zinātniskās ekspertīzes organizēšanas un nodrošināšanas procesa caurskatāmību un lēmumu pamatojuma izsekojamību, kas gan atbildīgajām institūcijām, gan zinātniekiem sniegtu pārliecību par lēmumu pieņemšanas efektivitāti un valsts budžeta finansējuma atbilstošu izlietojumu.

Valsts kontroles vērtējumā, LZP, kuras kompetencē ietilpst konkursa kārtībā pieteikto no valsts budžeta finansēto zinātnisko pētījumu projektu un programmu izvērtēšana (ekspertīze) un šā procesa atklātuma nodrošināšana⁵¹, īstenotais FLPP un VPP projektu vērtēšanas process netiek veikts tā, lai nodrošinātu pieteikto projektu neatkarīgu, tiesību aktiem atbilstošu novērtēšanu, interešu konflikta neesamību un tādu pētījumu projektu finansēšanu no valsts budžeta līdzekļiem, kas ir atbalstāmi atbilstoši normatīvajā regulējumā paredzētajam, jo:

- ✓ revīzijā tika konstatēti, ka trijos projektu konkursos viens no piesaistītajiem pieciem projektu sekretāriem (VPP “Covid-19 seku mazināšanai” – viens no trim), vienlaikus esot darba attiecībās zinātniskajā institūcijā, ir veicis:

- konkrētās zinātniskās institūcijas projekta pieteikuma zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, t. sk. ārvalstu ekspertu atlasī, neatbilstoši projektu konkursu nolikumos noteiktajam;
- projekta pieteikuma zinātniskās ekspertīzes organizēšanu un nodrošināšanu projektiem, kurā viens no sadarbības partneriem ir konkrētā zinātniskā institūcija;
- ✓ saskaņā ar normatīvajos aktos⁵² noteikto zinātnisko projektu pieteikumu/iesniegumu, vidusposma zinātnisko pārskatu un noslēguma zinātnisko pārskatu vērtējums ārvalsts ekspertam jāaizpilda un jāapstiprina Nacionālajā zinātniskās darbības informācijas sistēmā (turpmāk – NZDIS), tomēr revīzijā konstatēts, ka faktiski ārvalstu ekspertu vērtējums tiek aizpildīts un iesniegts LZP Projektu pieteikumu, vērtējumu un pārskatu informācijas sistēmā (turpmāk – LZP IS), tādējādi pārkāpjot normatīvo aktu⁵³ prasības;
- ✓ LZP nav izstrādāta un ieviesta informācijas sistēmas drošības politika, kā to paredz MK noteikumi⁵⁴, kas ir pamats informācijas tehnoloģiju drošības pārvaldībai kopumā;
- ✓ izvērtējot LZP IS auditācijas pierakstus, konstatēts, ka darbības – pieslēgšanās/atvienošanās sistēmai, informācijas pievienošana, projektu vērtējumu sniegšana, kas saskaņā ar normatīvo regulējumu⁵⁵ jāveic tikai ārvalstu ekspertam, – ir veiktas ne tikai no ārvalsts IP adreses, bet arī no Latvijas IP adresēm un LZP iekšējās IP adreses, piemēram, 2020. gadā no LZP IP adreses 10.0.0.102., izmantojot ārvalstu ekspertu lietotārvārdus, veiktas 411 darbības 87 projektos.

Iespējama iejaukšanās
ārvalstu ekspertu vērtējumos

Konstatētie iespējamie pārkāpumi lietotāju piekļuves rekvizītu izmantošanā un veikto darbību LZP IS izsekošanā liecina par būtiskām problēmām LZP IS lietotājtiesību pārvaldībā, kas ir nozīmīgs informācijas sistēmas aizsardzības elements, lai aizsargātu informācijas sistēmu no nesankcionētas pieejas un veiktu informācijas sistēmas lietotāju identitātes un piekļuves tiesību pārbaudi. Lietotājtiesību pārvaldība garantētu sistēmā ievadīto vērtējumu kvalitāti un integritāti (pilnīgas un nemainītas informācijas saglabāšanu).

Valsts kontroles vērtējumā, revīzijā atklātā iespējamā iejaukšanās ārvalstu ekspertu sniegtajos projektu vērtējumos norāda uz iespējamību, ka tādā veidā tika nelikumīgi ietekmēti:

- ✓ projektu konkursu rezultāti un valsts budžeta līdzekļu sadale 2020. gada FLPP pirmajā un 2020. gada otrajā FLPP konkursā, kuros zinātniskajām institūcijām projektu īstenošanai piešķirts finansējums kopā 23 289 064 *euro* apmērā;
- ✓ pieņemtie lēmumi par projektu turpināšanu (lēmumi tiek pieņemti, pamatojoties uz projektu vidusposma zinātniskā pārskata ekspertīzes vērtējumu) vai projektu mērķu sasniegšanu (lēmumi tiek pieņemti, pamatojoties uz projektu noslēguma zinātniskā pārskata ekspertīzes vērtējumu) un līdz ar to valsts budžeta finansējuma atbilstoši normatīvo aktu⁵⁶ prasībām izlietojumu:
 - trīs FLPP projektos, kuru īstenošanai tika piešķirts valsts budžeta finansējums 764 272 *euro*;
 - trīs VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektos, kuru īstenošanai tika piešķirts valsts budžeta finansējums 1 475 212 *euro* apmērā.

Valsts kontroles vērtējumā, projektu sekretāri, kā arī LZP Ekspertīzes un analītikas nodaļas darbinieki, veic tādus pienākumus, kādus saskaņā ar likumu “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”⁵⁷ veic amatpersonas, uz kurām ir attiecināmi minētajā likumā paredzētie ierobežojumi un aizliegumi (tajā skaitā aizliegums veikt darbības, kurās valsts amatpersona vai tās darījumu partneri ir personiski vai mantiski ieinteresēti, kā arī ierobežojums, ka valsts amatpersona drīkst sagatavot lēmumus par finanšu līdzekļu sadalīšanu tikai saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību⁵⁸), tomēr ne projektu sekretāri, ne attiecīgie darbinieki nav snieguši valsts amatpersonu deklarācijas⁵⁹ saistībā ar attiecīgā amata pienākumu izpildi.

Jānorāda, ka publiskas personas institūcijas vadītāja pienākumu⁶⁰ atbilstoši savai kompetencei ir nepieļaut, lai šajā institūcijā strādājošās valsts amatpersonas nonāktu interešu konflikta situācijā un šādā situācijā īstenotu valsts amatpersonas amata pilnvaras, turklāt iespējams, ka LZP vadītāji par projektu sekretāriem un darbiniekiem vismaz kopš 2018. gada nav iesnieguši VID valsts amatpersonu sarakstus normatīvajā regulējumā noteiktajā kārtībā⁶¹.

Valsts kontrole norāda, ka nepieļaujama ir likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” prasību neievērošana, jo tās ir priekšnoteikums valsts amatpersonu darbības sabiedrības interesēs nodrošināšanai, novēršot jebkuras valsts amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās ieinteresētības ietekmi uz valsts amatpersonas darbību.

Valsts kontroles vērtējumā, IZM ir nekavējoties jārīkojas, lai novērstu revīzijā konstatētās neatbilstības FLPP un VPP projektu zinātniskās ekspertīzes organizēšanā valsts budžeta līdzekļu piešķiršanā, izlietošanā.

Par revīzijā konstatēto Valsts kontrole informēja KNAB un VID un vēršas Latvijas Republikas Prokuratūrā revīzijā konstatēto faktu turpmākai pārbaudei.

Būtiskākie ieteikumi

Lai nodrošinātu normatīvo aktu prasību ievērošanu, procedūru nepilnību savlaicīgu identificēšanu un novēršanu, sekmējot valsts budžeta finansējuma atbilstošu izlietojumu, IZM tika sniegti ieteikumi:

- ✓ neatliekami veikt darbības, lai:
 - tiktu pilnveidota kontroles vide un uzraudzības pasākumi pār FLPP un VPP projektu zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, nodrošinot ekspertu atlases procesa caurskatāmību un lēmumu par ārvalsts eksperta piesaisti pamatojuma izsekojamību;
 - noteiktu LZP IS statusu un tiesisko regulējumu, vienlaikus veidojot MK noteikumiem atbilstošu informācijas tehnoloģiju drošības pārvaldības vidi⁶²;
 - tiktu pilnveidota iekšējās kontroles sistēma LZP IS lietotāju pārvaldībai, t. sk. izstrādāt kārtību lietotājtiesību pārvaldībai (piešķiršanai, anulēšanai, atjaunošanai, regulārai inventarizēšanai), kā arī pilnveidot lietotāju autentifikācijas mehānismu piekļuvei LZP IS, paredzot automātiskās kontroles sākotnēji izsniegtās paroles nomaiņai, regulāru paroles nomaiņu, izslēdzot paroles atkārtotās iesaukšanas iespēju;
 - izvērtētu LZP darbinieku atbildību par revīzijā konstatētajiem pieļautajiem pārkāpumiem zinātniskās ekspertīzes procesa organizēšanā un nodrošināšanā;

- ✓ pārskatīt zinātnes virzienu prioritāšu noteikšanas pieeju, lai tās efektīvi veiktu tām noteikto uzdevumu un nodrošinātu valsts budžeta finansējuma fokusu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanai;
- ✓ veikt darbības, lai tiktu pilnveidota kontroles vide un uzraudzības pasākumi pār VPP projektu plānošanu, īstenošanu un finansējuma izlietojumu, nodrošinot tiesību aktu ievērošanu;
- ✓ sadarbībā ar LZP un Ekonomikas ministriju izvērtēt iespēju veikt precizējumus VPP projektu preču un pakalpojumu izmaksu posteņos un finansējumu, kas nav nepieciešams projektu īstenošanai, atmaksāt valsts budžetā.

Ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- ✓ sniegts ieskats zinātnes attīstībā Latvijā un tās attīstību raksturojošos rādītājos;
- ✓ izvērtēta FLPP prioritāšu noteikšanas kārtība un tās atbilstība, nodrošinot valsts budžeta finansējuma izlietojumu atbilstoši mērķim;
- ✓ izvērtēta VPP plānošanas un īstenošanas kārtība, tās atbilstība normatīvo aktu prasībām;
- ✓ izvērtēta LZP īstenotā FLPP un VPP projektu zinātniskās ekspertīzes organizēšanas kārtība.

Revīzijas ziņojumā ietverts revidējamās vienības sniegtais viedoklis par veikto revīziju.

Sadaļā “Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes” ietverta informācija par revīzijas veikšanas mērķi, juridisko pamatojumu, atbildību, apjomu, ierobežojumiem, kā arī norādīti vērtēšanas kritēriji.

Revidējamās jomas raksturojums

Likumības revīzija “Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu” tika pabeigta 20.02.2012., un tās ietvaros Izglītības un zinātnes ministrijai (turpmāk – IZM) tika sniegti 12 ieteikumi, kas sastāv no 22 apakšpunktiem (katra apakšpunkta ieviešana tika vērtēta atsevišķi).

Laika periodā no 2012. līdz 2018. gadam Valsts kontrole no revīzijā⁶³ sniegto 12 ieteikumu 22 apakšpunktiem 19 atzina par ieviestiem, divus slēdza kā neieviestus un vienu slēdza kā aktualitāti zaudējušu.

2012. gada revīzijas ieteikumi tika sniegti šādās jomās:

- ✓ valsts zinātnes politikas plānošana;
- ✓ valsts budžeta finansējuma plānošana zinātnei;
- ✓ FLPP sadale pa nozarēm, vērtēšana, uzraudzība;
- ✓ tirgus orientēto pētījumu projektu finansēšana, vērtēšana un uzraudzība (programma netiek finansēta kopš 2008. gada);
- ✓ VPP apstiprināšana, vērtēšana un uzraudzība;
- ✓ ES struktūrfondu līdzekļu zinātnes jomā 2007.–2013. gada plānošanas periodā plānošana, piešķiršana, vērtēšana un uzraudzība.

Saskaņā ar Zinātniskās darbības likumā⁶⁴ noteikto:

- ✓ zinātniskā darbība ir radoša darbība, kas ietver zinātni, pētniecību un inovācijas;
- ✓ zinātne ir intelektuālās darbības sfēra, kurā ar teorētiskām vai eksperimentālām metodēm tiek iegūtas un apkopotas zināšanas par dabā un sabiedrībā pastāvošajām likumsakarībām;
- ✓ pētniecība ir mērķtiecīga darbība ar zinātnes metodēm iegūto faktu, teoriju un dabas likumu izmantošanai jaunu produktu, procesu un metožu radīšanā vai pilnveidošanā;
- ✓ inovācija ir jaunu zinātniskās, tehniskās, sociālās, kultūras vai citas jomas ideju, izstrādņu un tehnoloģiju īstenošana produktā vai pakalpojumā.

IZM ir vadošā valsts pārvaldes iestāde zinātnes nozarē un ir atbildīga par zinātnes politikas izstrādi, organizāciju un koordinēšanu⁶⁵.

Zinātniskās darbības likumā⁶⁶ noteikts, ka IZM:

- ✓ izstrādā valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politiku;
- ✓ sagatavo pieprasījumu ikgadējo valsts budžeta līdzekļu piešķiršanai zinātniskās darbības nodrošināšanai atbilstoši valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikai;
- ✓ uztur un aktualizē NZDIS u. c.

Savukārt LZP ir izglītības un zinātnes ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kurai normatīvajos aktos⁶⁷ noteiktas šādas funkcijas:

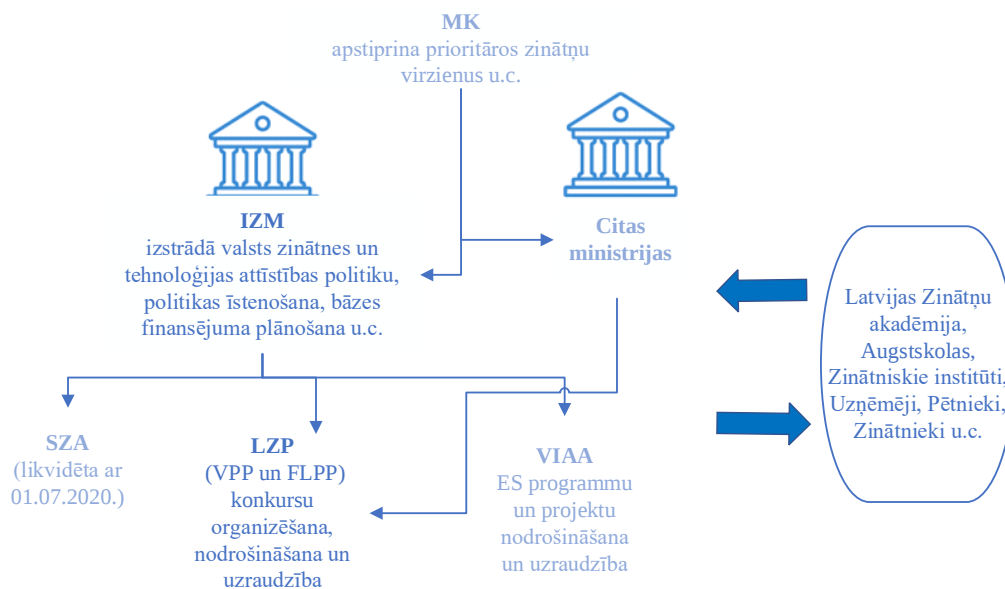
- ✓ zinātnisko pētījumu programmu plānošana un īstenošana;
- ✓ zinātniskās ekspertīzes nodrošināšana publiskā un privātā sektora vajadzībām;
- ✓ starptautiskās zinātniskās sadarbības veicināšana un koordinēšana;
- ✓ ievieš normatīvajos aktos deleģētās no valsts budžeta finansētās zinātnisko pētījumu programmas, veic to rezultātu monitoringu, administratīvu un finansiālu uzraudzību, kā arī apkopo attiecīgo informāciju un nodrošina tās pieejamību u. c.

Līdz 30.06.2020. daļu no LZP funkcijām zinātnes politikas īstenošanā veica SZA, kas, pamatojoties uz MK rīkojumu⁶⁸, tika likvidēta.

VIAA ir izglītības un zinātnes ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras mērķis ir īstenot valsts politiku izglītības, zinātnes un inovāciju jomā un nodrošināt IZM atbildībā esošo valsts, ES politiku un ārvalstu finanšu palīdzības instrumentu programmu, projektu un iniciatīvu īstenošanu un uzraudzību⁶⁹.

Jānorāda, ka saskaņā ar MK rīkojumu⁷⁰ ar 01.01.2022. ir noteikts reorganizēt VIAA un nodot LZP tās VIAA funkcijas, kas saistītas ar zinātnes politikas īstenošanu.

Laika periodā no 2018. līdz 2021. gadam zinātnes politikas plānošanā un īstenošanā iesaistītās institūcijas skatīt 1. attēlā.

1. attēls. Laika periodā no 2018. līdz 2021. gadam zinātnes politikas plānošanā un īstenošanā iesaistītās institūcijas⁷¹

Zinātniskās institūcijas ir zinātniskie institūti, augstskolas, komercsabiedrības, kā arī citas institūcijas, kuru statūtos, nolikumā vai satversmē ir paredzēta zinātniskā darbība, piedalīšanās zinātniskās kvalifikācijas iegūšanas un pilnveidošanas procesā un kuras ir reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā⁷².

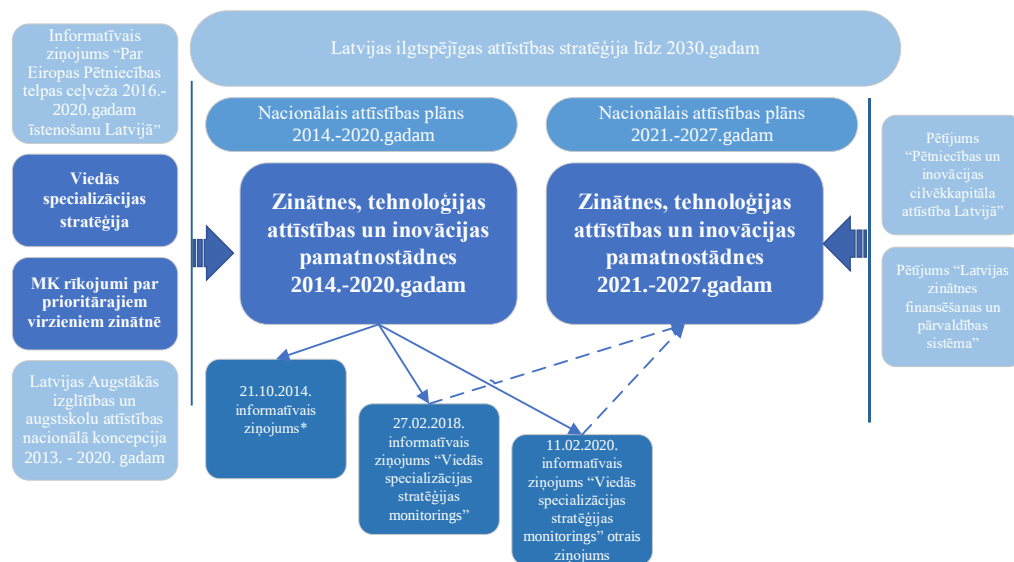
Saskaņā ar zinātnisko institūciju reģistrā⁷³ iekļauto informāciju Latvijā 08.05.2021. kopā ir reģistrēta 61 zinātniskā institūcija, no tām lielāko daļu veido valsts augstskolas, valsts zinātniskie institūti un komercsabiedrības (skatīt 1. tabulu).

1. tabula. Zinātnisko institūciju tips un skaits, kas ir reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā⁷⁴

Zinātniskās institūcijas tips	Skaits
Valsts zinātniskais institūts	14
Valsts augstskola	14
Komersabiedrība	12
Biedrība	6
Privāts zinātniskais institūts	4
Privāta augstskola	4
Cita valsts zinātniskā institūcija	3
Valsts augstskolas struktūrvienība	2
Nodibinājums	2
Kopā	61

Attīstības un politikas plānošana zinātnes jomā

Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovāciju politiku, par kuras plānošanu un organizāciju ir atbildīga IZM, revidējamā laika posmā no 2019. līdz 2021. gadam nosaka vairāki attīstības plānošanas dokumenti (skatīt 2. attēlu).

* 21.10.2014. informatīvais ziņojums "Par Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas pamatnostādņu 2014.–2020. gadam ieviešanas rīcības plāna, kas ietver Viedās specializācijas stratēģijas pasākumu plānu un rezultātu rādītāju sistēmas aprakstu, izstrādes progresu"

2. attēls. Attīstības plānošanas dokumenti zinātnes jomā revidējamā posmā no 2019. līdz 2021. gadam

Gan Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam⁷⁵ (turpmāk – Pamatnostādnes 2014.–2020. gadam), gan Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam⁷⁶ (turpmāk – Pamatnostādnes 2021.–2027. gadam) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kurā noteikti zinātnes politikas mērķi, tiem pakārtotie apakšmērķi, rīcības virzieni, uzdevumi un sagaidāmie rezultāti.

Izvērtējot Pamatnostādnēs 2021.–2027. gadam⁷⁷ ietvertu informāciju par zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovāciju problēmām salīdzinājumā ar Pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam⁷⁸ norādīto, tika konstatēts, ka daļa no tām joprojām nav atrisinātas:

- ✓ investīciju nepietiekamība zinātnē (2018. gadā ieguldījumu apmērs, rēķinot uz vienu zinātnisko darbinieku (pilna laika ekvivalents) (turpmāk – PLE) izteiksmē), bija 30 833 *euro* jeb tikai 29 % no ES 27 valstu vidējā līmeņa (105 68 *euro*);
- ✓ pētniecībā nodarbināto īpatsvars ir kritiski zems (2018. gadā Latvijā ir vismazākais doktora grāda ieguvēju skaits Eiropā);
- ✓ zema darbaspēka produktivitāte (nominālā darbaspēka produktivitāte uz vienu nodarbināto 2018. gadā ir 68 % apmērā no ES vidējā līmeņa);
- ✓ vājš zināšanu un tehnoloģiju pārneses un pētniecības rezultātu komercializācijas mehānisms.⁷⁹

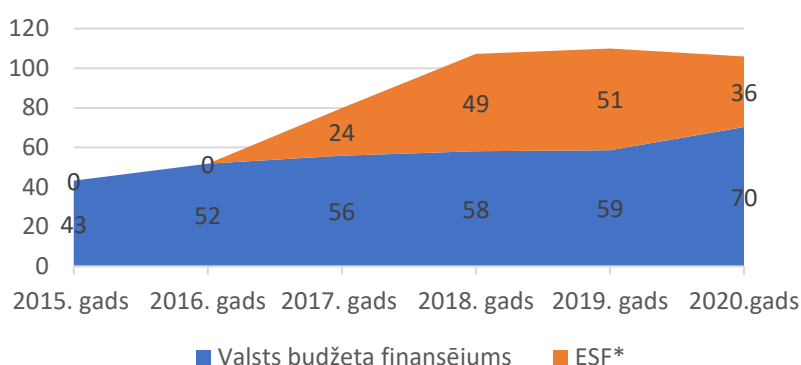
10.03.2020. informatīvajā ziņojumā⁸⁰ par politikas rezultātu mērķu sasniegšanas rādītājiem norādīts uz šādām problēmām zinātnes attīstībā, kas noteiktas, pamatojoties uz sasniegtajiem rezultātiem rādītājiem 2018. gadā:

- ✓ uzņēmēju aktivitātes inovāciju jomā ilgstoši saglabājas salīdzinoši vājas. Par to liecina uzņēmēju nelielie ieguldījumi pētniecībā un attīstībā un mazs inovatīvo uzņēmumu īpatsvars;
- ✓ kopējie izdevumi pētniecībā un attīstībā būtiski atpaliek no mērķa rādītāja (1,5 % no IKP);
- ✓ tautsaimniecības kopējo produktivitātes zemo līmeni ietekmē izteikti zema produktivitāte apstrādes rūpniecībā;
- ✓ Latvijā joprojām ir viens no zemākajiem rādītājiem zinātnē nodarbināto (PLE izteiksmē) īpatsvars no kopējā valsts darbaspēka skaita (0,62 %) salīdzinājumā ar Eiropas Savienības dalībvalstu vidējo rādītāju – 1,39 % (Lietuvā – 0,88 %, Igaunijā – 0,97 %);
- ✓ 2014.–2018. gada periodā doktorantūras absolventu skaits visās Viedās specializācijas stratēģijas jomās ir samazinājies no 223 uz 132;
- ✓ privātā sektora ieguldījumi pētniecībā un attīstībā Latvijā ir zemā līmenī, un to dinamikai nav noturīgas pozitīvās tendences. Laikā no 2011. līdz 2018. gadam uzņēmēju ieguldījumi pētniecībā un attīstībā vidēji bija 23,3 % no kopējām investīcijām pētniecībā un attīstībā (0,14 % no IKP). Vidēji ES uzņēmēji nodrošina 71 % no pētniecības un attīstības finansējuma uzņēmējdarbības sektorā, un lielākā daļa no tiem ir pētniecības un attīstības ieguldījumi apstrādes rūpniecības nozarē;
- ✓ Latvijas zinātniekiem piešķirto Eiropas patentu skaits 2014.–2020. gada plānošanas periodā ir mainīgs, un tas ievērojami atpaliek no paredzētās mērķa vērtības – piešķirti 50 Eiropas patenti 2020. gadam, un kopš 2016. gada tas katru gadu ir mazinājies. 2018. gadā mērķa sasniegšanas rādītājs – piešķirtie Eiropas patenti, kas pieteikti no zinātniekiem, kas rezidē Latvijā, ir tikai 12; u. c.

Saskaņā ar 2012. gadā slēgtās revīzijas ziņojumā⁸¹ norādīto, daļa šo problēmu pastāv jau kopš 2006. gada, piemēram, pārāk mazs nodarbināto skaits zinātnē un pētniecībā, nepietiekams doktorantu skaits, investīciju nepietiekamība zinātnē un pētniecībā, neliels patentu skaits.

Zinātniskās darbības finansēšana

Valsts budžeta finansējums zinātniskās darbības nodrošināšanai laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam ir palielinājies no 43 milj. *euro* līdz 70 milj. *euro*⁸². Jānorāda, ka zinātnes finansējuma lielu daļu un īpatsvaru (piemēram, 2019., 2020. gadā – 47 % un 34 %) veido tieši ES struktūrfondu finansējums⁸³. Sešu gadu laikā ES struktūrfondu ieguldījums zinātnes attīstībā Latvijā ir 160 milj. *euro*. Otru lielāko zinātnes finansējuma īpatsvaru veido zinātnes bāzes finansējums – 26 % (skatīt 3. attēlu).

3. attēls. Valsts budžeta un ES struktūrfondu finansējums zinātnei (milj. *euro*) laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam⁸⁴

Saskaņā ar Zinātniskās darbības likumā⁸⁵ noteikto valsts zinātniskajām institūcijām ir iespējams saņemt šādu finansējumu zinātniskās darbības nodrošināšanai:

- ✓ zinātniskās darbības bāzes finansējums, kuru piešķir valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām, valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem, tai skaitā valsts dibināto universitāšu zinātniskajiem institūtiem – atvasinātām publiskām personām –, kas reģistrēti zinātnisko institūciju reģistrā, un kuru veido līdzekļi:
 - zinātnisko institūciju uzturēšanai;
 - dibinātāja noteikto zinātnisko pētījumu veikšanā iesaistītā zinātniskā personāla atlīdzībai;
 - attīstībai šo institūciju darbības stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanai, tai skaitā izgudrojumu patentēšanai, uzturēšanai spēkā, jaunu augu šķirņu reģistrēšanai un to izmantošanas tiesību aizsardzībai, kā arī saimnieciskās izmantošanas (komercializācijas) sagatavošanai;
- ✓ fundamentālo un lietišķo pētījumu finansējums tiek piešķirts noteiktiem projektiem konkursa kārtībā grantu veidā. Projektu pieteikumus izvirza zinātnieki. Pētījumu tematus, mērķus un uzdevumus formulē paši zinātnieki;

- ✓ VPP finansējums tiek piešķirts zinātnisku pētījumu (valsts pasūtījums) veikšanai noteiktā ekonomikas, izglītības, kultūras vai citā valstij prioritārā nozarē ar mērķi veicināt šīs nozares attīstību;
- ✓ ES struktūrfondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda finansējums.

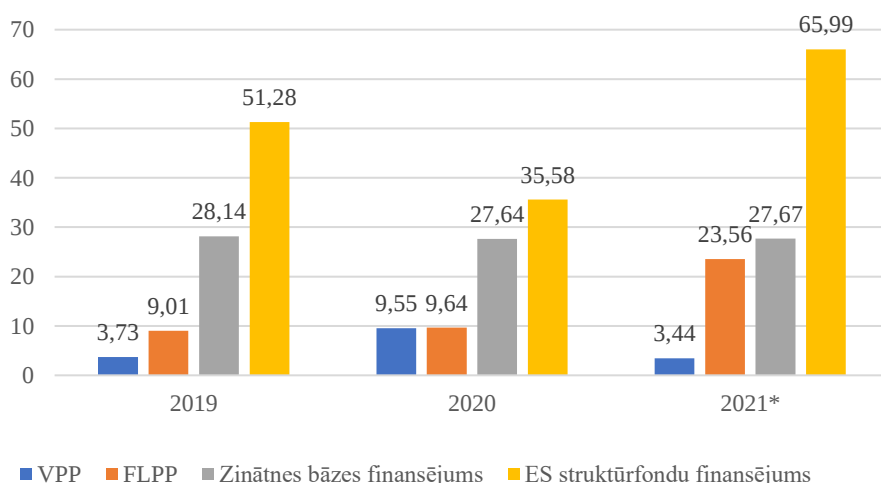
Jānorāda, ka saskaņā ar Zinātniskās darbības likumā⁸⁶ noteikto visas zinātniskās institūcijas nesaņem bāzes finansējumu, kā arī MK noteikumos⁸⁷ ir noteiktas minimālās prasības zinātniskajā institūcijā nodarbināto zinātniskā personāla skaitam un zinātnisko institūciju starptautiskajā izvērtējumā saņemtajam novērtējumam.

Revidējamā laika posmā valsts zinātnisko institūciju lielāko daļu saņemtā zinātnes finansējuma veido tieši ES struktūrfondu finansējums. Zinātniskās darbības bāzes finansējuma, VPP finansējuma, FLPP finansējuma un ES struktūrfondu finansējuma apmēru 2019., 2020. gadā un 2021. gada plānu skatīt 2. tabulā un 4. attēlā.

2. tabula. Zinātnisko institūciju budžeta apakšprogrammā pieejamais finansējums zinātniskās darbības nodrošināšanai 2019., 2020. gadā un 2021. gada plāns, milj.euro⁸⁸

Finansējuma veids	2019	2020	2021*
Zinātnes bāzes finansējums	28,14	27,64	27,67
VPP	3,73	9,55	3,44
FLPP	9,01	9,64	23,56
ES struktūrfondu finansējums	51,28	35,58	65,99
Kopā	92	82	120,66

* 2021. gada plāns

4. attēls. Zinātnisko institūciju saņemtais finansējums zinātniskās darbības nodrošināšanai 2019. un 2020. gadā, milj. euro⁸⁹

2020. gadā salīdzinājumā ar 2019. gadu ir palielinājies finansējums, kuru zinātniskās institūcijas ir saņēmušas VPP ietvaros. Palielinājums VPP lielākoties skaidrojams ar papildus piešķirto finansējumu no

valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” 5,0 milj. *euro* apmērā VPP izveidei saistībā ar Covid-19 seku mazināšanas pētniecību.

2021. gadā vairāk nekā divas reizes pieaudzis finansējums, kas piešķirts FLPP īstenošanai no 9,64 milj. *euro* 2020. gadā līdz 23,56 milj. *euro* 2021. gadā.

IZM vēstulē⁹⁰ skaidro:

Pieauguma galvenais pamats 2021.gadā ir bijis viengadīgs finansējums LZP izsludinātajā zinātnieku individuālo projektu atklātajā konkursā. 2022.gadā un turpmāk šādai aktivitātei finansējums nav paredzēts.

Vai zinātnes virzienu prioritātes nodrošina FLPP finansējuma fokusu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanai?

Ieguldītais valsts budžeta finansējuma apmērs zinātnes attīstībai Latvijā, t. sk. FLPP īstenošanai, pēdējos gados ir palielināts, tomēr salīdzinājumā ar citām ES valstīm tas ilgstoši ir bijis zems⁹¹. Laika periodā no 2018. līdz 2020. gadam piecos FLPP konkursos no 1299 projektu⁹² pieteikumiem, kas novērtēti virs kvalitātes sliekšņa, apstiprināti un finansēti ir tikai 298 projekti jeb nepilni 23 % kopā 63 183 637 euro apmērā.

Tāpēc jo īpaši svarīgi ierobežotos finanšu resursus izmantot tādu FLPP finansēšanā, kuru rezultāti sniegs nozīmīgu ieguldījumu tautsaimniecības un zinātnes nozaru attīstībā.

Lai tiektos uz šo mērķi, svarīgi ir gan izvērtēt iepriekšējo prioritāšu⁹³ finansēto FLPP rezultātus, gan noteikt tādos nākamo periodu prioritāros virzienus, kuru ietvaros atbalstītie zinātniskie projekti visefektīvāk sasniegtu FLPP noteiktos mērķus.

Valsts kontroles vērtējumā, tas liecina par to, ka atbildīgajai institūcijai, nosakot/definējot zinātnes virzienu prioritātes⁹⁴, ir jāņem vērā ne tikai nozaru izaicinājumi un problēmas, bet arī to risināšanai pieejamie resursi, t. sk. valsts budžeta finansējums, un iepriekšējo prioritāšu periodos⁹⁵ finansēto FLPP rezultāti, to ietekme nozaru, tautsaimniecības attīstībā.

MK rīkojumā⁹⁶ noteiktais zinātnes virzienu deviņu prioritāšu definējums, kam MK rīkojuma anotācijā⁹⁷ sniegta detalizācija vismaz 150 tēmās, Valsts kontroles vērtējumā, ir pārāk plašs. Iepriekš minēto apstiprina revīzijā konstatētais, ka no 298 finansētajiem projektiem 76 atbilst diviem prioritārajiem virzieniem un 40 projekti atbilst trim vai vairākiem prioritārajiem virzieniem, piemēram, revīzijā konstatēts, ka projekts vienlaikus var atbilst prioritātei “Klimata pārmaiņas, dabas aizsardzība un vide” un prioritātei “Latvijas valstiskums, valoda un vērtības, kultūra un māksla”. Pēc būtības (mērķa) abas prioritātes ir atšķirīgas, tomēr to plašā definējuma dēļ projektu iespējams pieteikt gan kā vienai, gan kā otrai prioritātei atbilstošu projektu.

Līdz ar to ierobežota finansējuma apstākļos, Valsts kontroles vērtējumā, IZM nav izdevies definēt prioritātes, kas būtu efektīvs zinātnes politikas īstenošanas mehānisms un veiktu tām noteikto uzdevumu – *fokusēt Latvijas zinātnieku, zinātniskajā darbā iesaistīto personu un zinātnisko institūciju darbu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanā*⁹⁸.

Jānorāda gan, ka FLPP konkursu rezultātā valsts budžeta finansējuma sadalījumu pa zinātnes nozarēm ir ietekmējuši citi faktori – finansējuma piešķiršanas galvenais kritērijs, kas ir projekta

zinātniskā kvalitātē⁹⁹, un FLPP konkursu nolikumos noteiktā finansējuma sadales kārtība¹⁰⁰, kas faktiski veic ieguldījuma novirzīšanu zinātņu nozarēs ar lielāku kapacitāti un atbilst arī Latvijas ekonomikas attīstības pārskatā un citos politikas plānošanas dokumentos¹⁰¹ norādītajām jomām ar vislielāko attīstību un attīstības potenciālu. Valsts kontroles ieskatā, ja arī turpmāk netiek mainīts zinātnisko virzienu prioritāšu plašā definējuma veids, tad IZM būtu jāpārvērtē zinātnes virzienu prioritāšu noteikšanas nepieciešamība.

Valsts kontroles vērtējumā, lai tiktu sekmēta zinātnes politikas plānošanas efektivitāte un nodrošināts valsts budžeta finansējuma efektīvs izlietojums¹⁰², ir jāņem vērā arī jau īstenoto FLPP rezultāti un to ietekmes izvērtējums, tomēr jāsecina, ka zinātnes virzienu prioritātes nākamajam četru gadu periodam (no 2022. līdz 2025. gadam) nebūs noteiktas, balstoties uz īstenoto projektu rezultātu un to ietekmes Latvijas tautsaimniecībā, zinātnes nozaru attīstībā izvērtējumu, jo:

- tikai kopš 01.07.2020. LZP ir noteikts uzdevums¹⁰³ nodrošināt neatkarīgu zinātnes un tehnoloģiju rīcībpolitikas instrumentu, tostarp pētniecības un attīstības programmu, ietekmes izvērtējumu¹⁰⁴;
- kopš 2018. gada neviena no FLPP kārtām nav pilnībā noslēgusies (īstenoti pieci FLPP projekti) un IZM ir pieejams tikai LZP sagatavots 2018. gada pirmā FLPP konkursa projektu īstenošanas vidusposma pārskats par FLPP zinātnisko lietderību;
- par laika posmā no 2014. līdz 2017. gadam īstenoto FLPP rezultātu ietekmi nozaru un tautsaimniecības attīstībā izvērtējums nav veikts.

Lai gan normatīvais akts¹⁰⁵ kopš 01.07.2021. paredz, ka LZP ir jānodrošina neatkarīgu zinātnes un tehnoloģiju rīcībpolitikas instrumentu, tostarp pētniecības un attīstības programmu, ietekmes izvērtējums, tomēr nav noteikta skaidra kārtība, t. sk. termiņš, kādā LZP tai noteiktais uzdevums ir jāveic, lai sekmētu zinātnes virzienu prioritāšu (to noteikšanai ietekmes izvērtējumi sniegtu nozīmīgu informāciju) kā politikas plānošanas mehānisma efektivitāti.

2012. gada revīzijā tika secināts, ka IZM neveicina zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikas galvenā mērķa – veidot zinātņi un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu, nodrošinot zināšanu ekonomikas īstenošanu un ilgtspējīgu tās izaugsmi¹⁰⁶ – sasniegšanu, jo:

- ✓ kaut gan valstiskā līmenī ir definēti tautsaimniecības prioritārie segmenti¹⁰⁷, tomēr nav noteikts, kuru segmentu attīstību var sekmēt zinātniskā darbība;
- ✓ nosakot prioritāros zinātnes virzienus fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai¹⁰⁸ nākamajam laika posmam, netiek vērtēta fundamentālo un lietišķo pētījumu savstarpējā sasaiste un iepriekšējā

posmā noteiktajos prioritārajos zinātnes virzienos īstenoto pētījumu projektu rezultātu ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību.

Lai nodrošinātu, ka IZM rīcība būtu orientēta uz zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikas galvenā mērķa – veidot zinātni un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu, nodrošinot zināšanu ekonomikas īstenošanu un ilgtspējīgu tās izaugsmi¹⁰⁹ – sasniegšanu, Valsts kontrole ieteica IZM, nosakot prioritāros zinātnes virzienus fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai¹¹⁰ nākamajam laika posmam:

- ✓ pēc iespējas saskaņot tos ar valstī noteiktajām prioritārajām tautsaimniecības nozarēm un ekonomikas spējīgāko nozaru attīstību;
- ✓ izvērtēt fundamentālo un lietišķo pētījumu savstarpējo sasaisti un iepriekšējā posmā noteiktajos prioritārajos zinātnes virzienos īstenoto pētījumu projektu rezultātu nozīmi Latvijas tautsaimniecības attīstībā.

Lai ieviestu Valsts kontroles ieteikuma pirmo apakšpunktu, IZM izstrādāja Informatīvo ziņojumu “Par Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas pamatnostādņu 2014.–2020. gadam ieviešanas rīcības plāna, kas ietver Viedās specializācijas stratēģijas pasākumu plānu un rezultātu rādītāju sistēmas aprakstu, izstrādes progresu” (MK 21.10.2014. sēdes protokols Nr. 57, 50.§.). Informatīvais ziņojums ietver diskusijas rezultātus par Latvijas industrijas potenciālās specializācijas nišām Viedās specializācijas jomas ietvaros, atbilstoši Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādņēs 2014.–2020. gadam noteiktiem Viedās specializācijas stratēģijas uzstādījumiem.¹¹¹

Pamatojoties uz iepriekš minēto, Valsts kontrole pirmajā apakšpunktā noteikto ieteikuma daļu atzina par ieviestu.

Savukārt attiecībā uz ieteikuma otrajā apakšpunktā noteikto, IZM sniedza informāciju¹¹², ka:

- ✓ MK ir apstiprināti prioritārie virzieni zinātnē 2018.-2021. gadam;
- ✓ LZP katru gadu izstrādā pārskatus par FLPP zinātnisko lietderību, lai monitorētu prioritārajos virzienos veikto pētījumu ietekmi. Pārskati ir pieejami LZP mājaslapā;
- ✓ kopā ar Ekonomikas ministriju sagatavoja informatīvo ziņojumu “Viedās specializācijas stratēģijas monitorings”¹¹³ un informatīvo ziņojumu “Viedās specializācijas stratēģijas monitorings. Otrais ziņojums”¹¹⁴, kurā apkopota informācija par Latvijas ekonomikas attīstības tendencēm, mērķiem un izaicinājumiem, kā arī pētniecības un attīstības programmām, ieskaitot FLPP ietekmi un Latvijas Viedās specializācijas mērķa sasniegšanu.

Izvērtējot IZM sniegto informāciju Valsts kontrole secināja¹¹⁵, ka joprojām nav nodrošināts, ka tiek vērtēta iepriekšējā posmā noteiktajos prioritārajos zinātnes virzienos īstenoto pētījumu projektu rezultātu nozīme Latvijas tautsaimniecības attīstībā, tādēļ otrajā apakšpunktā noteiktā ieteikuma daļa, 30.05.2018. tika slēgta kā neieviesta.

Līdz ar to šajā revīzijā vērtējām, vai IZM ir pilnveidojusi zinātnes virzienu prioritāšu FLPP finansēšanai noteikšanas pieeju, sekmējot zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju politikas galvenā mērķa – *veidot Latvijas zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju nozari par globāli konkurētspējīgu un Latvijas tautsaimniecības un sabiedrības attīstības vajadzības nodrošinošu nozari*¹¹⁶ – sasniegšanu.

Vieni no galvenajiem nosacījumiem, kas noteikti Zinātniskās darbības likumā¹¹⁷ par FLPP plānošanu un īstenošanu un kas vienlaikus raksturo un atšķir FLPP no citiem pētījumu projektiem, ir:

- ✓ pētījumu tematus, mērķus un uzdevumus formulē paši zinātnieki (*bottom-up* pieeja);

- ✓ finansējuma piešķiršanas galvenais kritērijs ir projekta zinātniskā kvalitāte;
- ✓ zinātnes virzienu prioritātes FLPP finansēšanai reizi četros gados apstiprina Ministru kabinets atbilstoši valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikai u. c.

MK rīkojuma¹¹⁸, ar kuru ir apstiprinātas zinātnes virzienu prioritātes, anotācijā ir norādīts zinātnes virzienu prioritāšu noteikšanas mērķis un uzdevums – *prioritāro virzienu zinātnē noteikšana un apstiprināšana Ministru kabinetā ir politikas plānošanas mehānisms, ar kura palīdzību tiek identificēti Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgākie jautājumi, kuru risināšanai ir nepieciešams fokusēt Latvijas zinātnieku, zinātniskajā darbā iesaistīto personu un zinātnisko institūciju darbu.*

Prioritāšu noteikšanu Latvijā paredz ne tikai Zinātniskās darbības likums FLPP finansēšanai, bet arī vairāki citi normatīvie akti¹¹⁹ – gan saistībā ar attīstības un politikas plānošanu, gan vidēja termiņa valsts budžeta plānošanu u. c.

Gan politikas plānošanā, gan vidēja termiņa budžeta plānošanā prioritāšu noteikšana ir cieši saistīta ar to īstenošanai nepieciešamo un arī pieejamo finansējumu, piemēram, attiecībā uz vidēja termiņa mērķiem un iniciatīvām Likumā par budžetu un finanšu vadību ir noteikts, ka ministrijas un citas centrālās valsts iestādes iesniedz priekšlikumus par prioritārajiem pasākumiem tad, ja attiecīgajos nākamajos saimnieciskajos gados atbilstoši aktuālākajām makroekonomiskās attīstības prognozēm būs pieejami līdzekļi to finansēšanai. Ministrijas un citas centrālās valsts iestādes priekšlikumus par prioritārajiem pasākumiem sagatavo, pamatojoties uz Nacionālajā attīstības plānā, Valsts aizsardzības koncepcijā un citos attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un mērķiem, tostarp ņemot vērā nepieciešamību veikt budžeta iestāžu administratīvās spējas stiprināšanas pasākumus. Tādējādi tiek nodrošināta valstī noteikto prioritāšu sasaiste ar valsts budžetā pieejamiem resursiem vidējam termiņam¹²⁰.

Saskaņā ar Politikas veidošanas rokasgrāmatā¹²¹ noteikto, veidojot politiku ir jāievēro vairāki principi:

- ✓ tās tapšanā jāiesaista plašs ieinteresēto pušu loks;
- ✓ politiku plāno, lai tā būtu orientēta uz rezultātu;
- ✓ mērķus, rezultātus un rīcību plāno, balstoties uz pierādījumiem, ka noteiktā rīcība panāks attiecīgos rezultātus;
- ✓ jāievēro līdzsvars starp politikas mērķiem un to īstenošanai pieejamajiem resursiem, no alternatīvām izvēloties tos risinājumus, kas politikas mērķus ļauj sasniegt vislabāk ar iespējami mazāku resursu patēriņu, u.c.

Līdz ar to, lai prioritāšu noteikšanas mērķis tiktu sasniegts, Valsts kontroles ieskatā, būtiska nozīme ir arī to definējumam – vai attiecīgo prioritāti definēt plaši vai arī izvēlēties prioritāru, tātad šaurāku un konkrētāku jomu ierobežotu resursu (finansējums, zināšanas, materiāltehniskais nodrošinājums u. c.) apstākļos.

Jānorāda, ka 2019. gadā Latvija pētniecības un attīstības izdevumos ierindojās ceturtajā vietā no beigām starp ES valstīm, apsteidzot Maltu, Kipru un Rumāniju, sasniedzot 0,64 % no iekšzemes kopprodukta. Salīdzinoši Eiropas Savienībā 2019. gadā vidēji pētniecībā iegulda 2,2 % no iekšzemes kopprodukta¹²².

Lai fokusētu zinātnisko darbu uz valstij un sabiedrībai svarīgu jautājumu risināšanu¹²³, ar MK rīkojumu¹²⁴ 2018.–2021. gadam revidējamā laika posmā ir apstiprinātas deviņas zinātnes virzienu prioritātes:

- ✓ tehnoloģijas, materiāli un inženiersistēmas produktu un procesu pievienotās vērtības palielināšanai un kiberdrošībai;
- ✓ energoapgādes drošuma stiprināšana, enerģētikas sektora attīstība, energoefektivitāte, ilgtspējīgs transports;

- ✓ klimata pārmaiņas, dabas aizsardzība un vide;
- ✓ vietējo dabas resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana uz zināšanām balstītas bioekonomikas attīstībai;
- ✓ Latvijas valstiskums, valoda un vērtības, kultūra un māksla;
- ✓ sabiedrības veselība;
- ✓ zināšanu kultūra un inovācijas ekonomiskajai ilgtspējai;
- ✓ demogrāfija, sports, atvērta un iekļaujoša sabiedrība, labklājība un sociālā drošums;
- ✓ valsts un sabiedrības drošība un aizsardzība.

MK rīkojuma anotācijā¹²⁵ sniegta arī katra prioritārā zinātņu virziena detalizācija, norādot, kādos apakšvirzienos pētījumi būtu veicami. Kopā noteiktas vismaz 150 prioritāšu tēmas.

Zinātnes virzienu prioritātes 2018.–2021. gadam tika noteiktas, pamatojoties uz IZM pasūtītu pētījumu¹²⁶ (pētījuma līguma summa – 14 000 *euro*¹²⁷), kura ietvaros veikta Latvijas iedzīvotāju aptauja, veiktas individuālas intervijas ar zinātnes nozaru pārstāvjiem, aptaujātas Latvijas Zinātnisko institūciju reģistrā iekļautās zinātniskās institūcijas, rīkotas fokusgrupu diskusijas ar Latvijas zinātņietilpīgo uzņēmumu, radošo industriju un jaunuzņēmumu, zinātņietilpīgo industriju profesionālo asociāciju pārstāvjiem. Papildus tika apkopoti visu nozaru ministriju, profesionālo nozaru asociāciju, nevalstisko organizāciju un nozaru vadošo uzņēmumu atzinumi un izmantotas augstākās izglītības un zinātnisko institūciju attīstības stratēģijās definētās pētniecības prioritātes un attīstības virzieni, kurus ir saskaņojušas saistītās nozaru ministrijas un pašvaldības, kā arī profesionālās nozaru organizācijas¹²⁸.

Saskaņā ar MK noteikumiem¹²⁹ FLPP mērķis ir radīt jaunas zināšanas un tehnoloģiskās atziņas visās zinātņu nozarēs, un kopš 26.01.2018., kad spēkā stājās MK noteikumi¹³⁰ par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm, zinātniskā darbība tiek īstenota šādās nozaru grupās:

- ✓ dabaszinātnes;
- ✓ inženierzinātnes un tehnoloģijas;
- ✓ medicīnas un veselības zinātnes;
- ✓ lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātnes;
- ✓ sociālās zinātnes;
- ✓ humanitārās un mākslas zinātnes.

Laika posmā no 2018. gada līdz 2020. gadam tika rīkoti pieci FLPP konkursi¹³¹. No pieteiktajiem 1884 projektiem virs kvalitātes sliekšņa tika novērtēti 1299 projekti¹³², savukārt apstiprināti un finansēti 298 projekti jeb nepilni 23 % kopā 63 183 637 *euro* apmērā.

Izvērtējot informāciju¹³³ par laika posmā no 2018. līdz 2020. gadam rīkoto FLPP konkursu rezultātā finansētajiem projektiem, konstatēts, ka visi finansētie projekti atbilst vismaz vienam prioritārajam virzienam, 76 atbilst diviem prioritārajiem virzieniem un 40 projekti atbilst trim vai vairākiem prioritārajiem virzieniem, piemēram:

- ✓ projekts socioloģijā un sociālajā darbā “Vērtību maiņa nestabilos apstākļos: sabiedrības saliedētība un neoliberālais ētoss Latvijā” atbilst piecām zinātnes virzienu prioritātēm – “Klimata pārmaiņas, dabas aizsardzība un vide”, “Latvijas valstiskums, valoda un vērtības, kultūra un māksla”,

- “Zināšanu kultūra un inovācijas ekonomiskajai ilgtspējai”, “Demogrāfija, sports, atvērta un iekļaujoša sabiedrība, labklājība un sociālā drošums”, “Valsts un sabiedrības drošība un aizsardzība”;
- ✓ projekts vides inženierijā un enerģētikā “Viedās kontroles izmantošana siltumenerģijas akumulācijas sistēmās (TEScon)” atbilst piecām zinātnes virzienu prioritātēm – “Tehnoloģijas, materiāli un inženiersistēmas produktu un procesu pievienotās vērtības palielināšanai un kibernetizācijai”, “Energoapgādes drošuma stiprināšana, enerģētikas sektora attīstība, energoefektivitāte, ilgtspējīgs transports”, “Klimata pārmaiņas, dabas aizsardzība un vide”, “Vietējo dabas resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana uz zināšanām balstītas bioekonomikas attīstībai”, “Demogrāfija, sports, atvērta un iekļaujoša sabiedrība, labklājība un sociālā drošums”;
 - ✓ projekts socioloģijā un sociālajā darbā “Lietotājoorientētu zināšanu un inovācijas partnerību aktivizēšana viedai un ilgtspējīgai teritoriālai attīstībai” atbilst četriem prioritārajiem virzieniem – “Klimata pārmaiņas, dabas aizsardzība un vide”, “Vietējo dabas resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana uz zināšanām balstītas bioekonomikas attīstībai”, “Zināšanu kultūra un inovācijas ekonomiskajai ilgtspējai”, “Demogrāfija, sports, atvērta un iekļaujoša sabiedrība, labklājība un sociālā drošums”.

No iepriekš minētajiem piemēriem izriet, ka projektus ir iespējams iesniegt vairākās un pēc būtības atšķirīgās zinātnes virzienu prioritātēs – to intervijā ar Valsts kontroles pārstāvjiem apliecināja arī Latvijas zinātnieki¹³⁴.

Jānorāda, ka atbilstoši LZP sniegtajai informācijai¹³⁵ neviens no zinātnisko institūciju iesniegtajiem pētījumu projektiem (kopš 2018. gada) nav arī ticis noraidīts kā neatbilstošs zinātnes virzienu prioritātēm.

Iepriekš norādītais – zinātnes virzienu prioritātēm ir vismaz 150 tēmas, iesniegtie FLPP projekti vienmēr atbilst zinātnes virzienu prioritātēm, finansētie projekti vismaz 40 % gadījumu atbilst vairākām prioritātēm, – Valsts kontroles vērtējumā, liecina par plašu zinātnes virzienu prioritāšu definējumu, kas padara neiespējamu tām noteiktā uzdevuma – fokusēt Latvijas zinātnieku, zinātniskajā darbā iesaistīto personu un zinātnisko institūciju darbu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgāko jautājumu risināšanai – izpildi.

Tā kā Zinātniskās darbības likumā¹³⁶ noteikts, ka zinātnes virzienu prioritātes FLPP finansēšanai apstiprina atbilstoši valsts zinātnes un tehnoloģiju attīstības politikai, Valsts kontroles ieskatā, definējot prioritātes, ir būtiski apzināt un noteikt tās zinātnes nozares, kā arī tautsaimniecības jomas, kuras ir valstiski atzītas par prioritārām un kuras arī uzrāda vislielāko izaugsmi. Tāpēc, lai noteiktu, kādas bija tautsaimniecības attīstības tendences laikā, kad tika plānotas zinātnes virzienu prioritātes 2018.–2021. gadam, Valsts kontrole izskatīja Ekonomikas ministrijas sagatavoto ekonomikas attīstības pārskatu¹³⁷, Latvijas tautsaimniecības makroekonomikas apskatus¹³⁸, kuros ir vērtēta Latvijas ekonomika laika periodā no 2010. līdz 2016. gada pirmajam ceturksnim un sniegta informācija par turpmākajām tendencēm.

Savukārt, lai noteiktu, kurās zinātnes nozarēs FLPP konkursu rezultātā tiek sniegts vislielākais ieguldījums – valsts budžeta finansējums –, Valsts kontrole vērtēja FLPP konkursu rezultātā zinātniskajām institūcijām piešķirtā finansējuma sadalījumu pa zinātnes nozarēm.

Saskaņā ar Zinātniskās darbības likumā¹³⁹ noteikto FLPP konkursos finansējuma piešķiršanas galvenais kritērijs ir projekta zinātniskā kvalitāte.

FLPP finansējuma sadales kārtība¹⁴⁰ paredz, ka:

- ✓ pirmajā kārtā sadala 30 procentus no finansējuma projektu īstenošanai katrai zinātņu nozaru grupai vienādās daļās un piešķir projektiem atbilstoši to projekta iesnieguma konsolidētajam vērtējumam dilstošā secībā;
- ✓ otrajā kārtā sadala 70 procentus no finansējuma projektu īstenošanai, klāt skaitot pirmajā kārtā atlikušo finansējumu (ja tāds ir), proporcionāli katrā zinātņu nozaru grupā virs kvalitātes sliekšņa novērtēto projektu iesniegumos pieprasītā finansējuma apjomam pret kopējo virs kvalitātes sliekšņa novērtēto projektu iesniegumos pieprasītā finansējuma apjomu (2020. gada otrajā konkursā proporcionāli katrā zinātnes nozaru grupā projektu iesniegumos, pieprasītā finansējuma apjomam pret kopējo projektu iesniegumos, pieprasītā finansējuma apjomu), un piešķir projektiem atbilstoši to projekta iesnieguma konsolidētajam vērtējumam dilstošā secībā.

Izvērtējot LZP sniegto informāciju¹⁴¹ par laika periodā no 2018. līdz 2020. gadam finansētajiem projektiem, konstatēts, ka vislielākais finansējums ik gadu tiek piešķirts zinātnes nozarēs “Dabaszinātnes” (17 171 543 euro), “Inženierzinātnes un tehnoloģijas” (14 405 155 euro), “Medicīnas un veselības zinātnes” (10 629 214 euro), kas savukārt atbilst gan Latvijas ekonomikas attīstības pārskatā¹⁴², gan zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovāciju politikas plānošanas dokumentos¹⁴³ noteiktajām tautsaimniecības apakšnozarēm un virzieniem ar vislielāko attīstību (kapacitāti) un attīstības potenciālu (skatīt 3. tabulu).

3. tabula. Laika posmā no 2018. līdz 2020. gadam FLPP konkursos finansēto projektu sadalījums pa zinātnes nozaru grupām¹⁴⁴

Nozaru grupa	Projektu skaits	Finansējums, euro	%
Dabaszinātnes	80	17 171 543	27
Humanitārās un mākslas zinātnes	32	6 872 523	11
Inženierzinātnes un tehnoloģijas	67	14 405 155	23
Lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātnes	29	5 883 130	9
Medicīnas un veselības zinātnes	50	10 629 214	17
Sociālās zinātnes	40	8 122 072	13
Kopā	298	63 083 637	100

Pamatojoties uz iepriekš konstatēto, Valsts kontroles vērtējumā, nozaru attīstībā veiktā ieguldījuma apmēru ietekmē normatīvajos aktos¹⁴⁵ un nolikumos¹⁴⁶ noteiktais finansējuma piešķiršanas galvenais kritērijs (projekta zinātniskā kvalitāte) un finansējuma sadalījuma kārtība, kā arī nozaru kapacitāte, projekta pieteikumu skaits un pieprasītais finansējums, nevis noteiktās zinātnes virzienu prioritātes FLPP īstenošanai.

Saskaņā ar uzraudzības un novērtēšanas principu, kas jāievēro tiešajām valsts pārvaldes iestādēm, plānojot attīstību, – attīstības plānošanā un attīstības plānošanas dokumentu īstenošanā visos pārvaldes līmeņos tiek nodrošināts to ietekmes izvērtējums, kā arī uzraudzība un pārskatu sniegšana par sasniegtajiem rezultātiem¹⁴⁷.

Saskaņā ar normatīvo aktu¹⁴⁸ tikai no 30.06.2020. LZP noteikts nodrošināt neatkarīgu zinātnes un tehnoloģiju rīcībpolitikas instrumentu, tostarp pētniecības un attīstības programmu, ietekmes izvērtējumu. Līdz tam LZP, pamatojoties uz zinātnisko institūciju iesniegtajiem projektu zinātniskajiem pārskatiem, bija jā sagatavo pārskati par projektu zinātnisko lietderību¹⁴⁹.

Laika periodā no 2013. līdz 2021. gadam LZP ir sagatavojusi kopā piecus pārskatus par FLPP zinātnisko lietderību¹⁵⁰.

Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai¹⁵¹:

LZP pārskatos par FLPP projektu zinātnisko lietderību līdzās zinātniskajai lietderībai tika skatīta arī projektu rezultātu ietekme (ieguldījums) uz Latvijas tautsaimniecības attīstību un pētniecības fokuss uz Latvijas ilgtspējai un attīstībai stratēģiski svarīgiem jautājumiem atbilstoši FLPP projektu mērķim. Minētajos pārskatos projekti grupēti un to rezultāti apkopoti atbilstoši tobrīd spēkā esošajai LZP definētajai zinātnes nozaru un apakšnozaru klasifikācijai [..], kas atbilda arī dalījumam piecās zinātnes nozaru grupās, kuras pārstāvēja un vienlaikus tika iesaistītas kā eksperti šo pārskatu sagatavošanā – piecas LZP Ekspertu komisijas.

Izvērtējot LZP sagatavotos un publicētos pārskatus¹⁵² laika periodā no 2013. līdz 2017. gadam, konstatēts, ka tajos ir apkopota informācija par pārskata perioda (viens gads) FLPP izpildes gaitu un galvenajiem rezultātiem, to sasaisti ar nozari, sniegts rezultātu novērtējums, kā arī informācija par zinātnisko sadarbību un projektu realizēšanas rezultātīvajiem rādītājiem. Minētajos pārskatos¹⁵³ netiek vērtētas projektu īstenošanas gaitā radušās problēmas vai atkāpes no plānoto rezultātu sasniegšanas (ja tādas ir).

Tomēr 2014. gadā LZP veica arī pētījumu “Latvijas Zinātnes padomes fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu finansējuma atdeve sociālekonomisko kategoriju kontekstā”¹⁵⁴, kurā, apzinot un analizējot datu avotus par 2009.–2013. gadu, ir norādīta informācija par projektu zinātnisko devumu, t. sk. sniegts izvērtējums par šādiem jautājumiem: projektu devuma raksturojums par nozarēm, projektu pienesums Latvijas zinātnes prioritāro virzienu attīstībā, atbalstīto projektu iestrāžu izmantošana jaunām pētniecības aktivitātēm, ietekme uz zinātnes kopienu, u. c.

FLPP rezultāti tiek publicēti gan projektu īstenošanas laikā, gan pēc projektu pabeigšanas, tādēļ pilnvērtīgu to ietekmes izvērtējumu ir iespējams veikt tikai pēc pašu projektu pabeigšanas.

LZP sniedza skaidrojumu¹⁵⁵:

Kopš 2018. gada neviena no programmām vai FLPP kārtām nav pilnībā noslēgusies, ņemot vērā projektu pagarinājumus, tādēļ tādi visaptveroši izvērtējumi nav veikti. 2022. gada ietvaros ir plānots vērtēt līdz tam iegūtos rezultātus no FLPP programmām saistībā ar prioritārajiem virzieniem.

Reālu ietekmes monitoringu var sākt veikt triju gadu laikā pēc projektu noslēgšanās, jo tad var vērot projektu ietekmi uz dažādiem rādītājiem – ietekmi uz veiksmi ES ietvarprogrammās, cilvēkkapitāla attīstību (zinātnisko grupu kapacitātes celšanu), iegūto rezultātu izmantošanu gan tālākā pētniecības attīstībā, gan pielietojamībā industrijā, valsts un nevalstiskajā sektorā, sabiedrības zināšanu un informēšanas kontekstā.

Laikā, kad IZM bija jānosaka zinātnes virzienu prioritātes 2018.–2021. gadam, vēl nevarēja novērtēt laika periodā no 2014. līdz 2017. gadam finansēto FLPP projektu ietekmi tautsaimniecības un zinātnes nozaru attīstībā, jo to īstenošana vēl turpinājās vai arī bija tikko pabeigta. Tomēr IZM rīcībā bija pietiekama informācija par laika periodā no 2014. līdz 2017. gadam īstenoto projektu rezultātiem (katru gadu tika sagatavoti pārskati par FLPP zinātnisko lietderību), kā arī pētījums par FLPP finansējuma atdevi sociālekonomisko kategoriju kontekstā projektiem, kas tika īstenoti laika periodā no 2009. līdz 2013. gadam.

Šogad beidzas MK rīkojumā noteikto zinātnes virzienu prioritāšu 2018.–2021. gadam termiņš, un IZM ir jānosaka jaunas zinātnes nozaru prioritātes nākamajiem četriem gadiem, tomēr saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹⁵⁶ izvērtējums par laika periodā no 2014. līdz 2017. gadam īstenoto FLPP ietekmi nav veikts.

Lai noskaidrotu, vai 2013. gadā uzsākto un laika periodā no 2014. līdz 2017. gadam īstenoto FLPP rezultāti pēc projektu pabeigšanas tiek izmantoti un vai pētījumu rezultāti ir snieguši ietekmi uz nozares un Latvijas tautsaimniecības attīstību, Valsts kontrole veica zinātnisko institūciju aptauju (skatīt 1. pielikumu).

2013. gadā uzsākto 65 FLPP¹⁵⁷ un 2014. gadā uzsākto deviņu sadarbības FLPP (starpnozaru pētījumi, kuru īstenošanā piedalās zinātnieki vismaz no trim zinātniskajām institūcijām¹⁵⁸)¹⁵⁹ īstenošana ir pabeigta attiecīgi 2016. un 2017. gadā (skatīt 4. tabulu).

4. tabula. Laika posmā no 2013. līdz 2017. gadam īstenotie FLPP¹⁶⁰

Projekta veids	Projektu skaits	Projektu īstenošanas laiks	Projektu finansējums, euro
Tematisko pētījumu projekti	65	2013–2016	12 771 060
Pētnieciskās sadarbības projekti	9	2014–2017	4 781 788
Kopā	74	-	17 552 848

Valsts kontrole lūdza aizpildīt anketu 12 zinātniskajām institūcijām, kuras laika periodā no 2013. līdz 2016. gadam īstenoja 2012. gadā FLPP konkursā apstiprināto un finansēto kopā 41 tematisko pētījumu projektu. Aizpildītas anketas tika saņemtas par 36 no 41 izlasē iekļautā projekta no 11 zinātniskajām institūcijām. Anketās sniegto atbilžu apkopojumu skatīt 2. pielikumā.

Uz jautājumu “Vai visi projektā plānotie rezultāti tika sasniegti?” respondenti norādījuši, ka 23 projektos jeb 64 % gadījumu visi plānotie rezultāti tika sasniegti, savukārt 12 projektos jeb 33 % gadījumu projektā sasniegto rezultātu apjoms pārsniedza plānoto apjomu un vienā projektā visi plānotie rezultāti netika sasniegti organizatorisku šķēršļu dēļ (netika sagatavota kolektīvā monogrāfija, kas ir viens no vairākiem plānotajiem rezultātiem).

Saskaņā ar aptaujas respondentu sniegtajām atbildēm 28 projektu rezultāti tika izmantoti jaunu projektu pieteikumu izstrādei. Savukārt 26 projektu rezultāti tiek izmantoti augstākās izglītības īstenošanā, pilnveidē un viena projekta rezultāti tika komercializēti.

Lai arī liela daļa respondentu apstiprināja, ka projektu rezultāti tiek izmantoti, tomēr **12 jeb trešdaļā projektu daļu no pētījuma rezultātiem bija paredzēts izmantot, taču tas nav noticis, par iemeslu tam galvenokārt norādīts trūkstošais finansējums un vājā sadarbība starp uzņēmējdarbības sektoru un zinātniekiem.**

Līdz ar to, Valsts kontroles ieskatā, nosakot zinātnes virzienu prioritātes nākamajam periodam – 2022. līdz 2025. gadam –, ir nepieciešams izvērtēt ne tikai 2018. līdz 2021. gadam zinātnes virzienu prioritāšu periodā īstenoto FLPP rezultātus, bet arī vērtēt 2014.–2017. gadam īstenoto FLPP ietekmi, t. sk. rezultātu turpmāko izmantojumu, vai skaidrot iemeslus, kāpēc rezultātu turpmāks izmantojums nav bijis iespējams. Tādējādi tiktu sekmēta politikas plānošanas mehānisma efektivitāte un valsts budžeta finansējuma efektīvs un atbilstoši mērķim izlietojums¹⁶¹.

Jānorāda, ka par laika posmā no 2018. līdz 2021. gadam piecos FLPP konkursos apstiprinātajiem un finansētajiem projektiem ir sagatavots tikai pārskats par 2018. gada pirmā FLPP zinātnisko lietderību īstenošanas vidusposmā¹⁶², kas līdz ar to nesniedz IZM pilnīgu informāciju par attiecīgajā laika posmā noteiktajās zinātnes virzienu prioritātēs finansēto FLPP rezultātiem.

Tikai no 30.06.2020. saskaņā ar MK noteikumos¹⁶³ noteikto regulējumu LZP ir noteikts uzdevums veikt pētniecības un attīstības programmu ietekmes izvērtējumu. Tā kā kopš 2018. gada neviena no programmām vai FLPP kārtām nav pilnībā noslēgusies, ietekmes izvērtējumi vēl nav veikti.

Jānorāda, ka MK noteikumos¹⁶⁴ nav noteikta kārtība un termiņš, kādā LZP iepriekš minētais uzdevums ir jāveic, tomēr, Valsts kontroles ieskatā, tas ir būtiski, lai nodrošinātu LZP noteiktā uzdevuma izpildi un sekmētu FLPP kā zinātnes un tehnoloģiju rīcībpolitikas instrumenta efektīvu plānošanu.

Ņemot vērā to, ka 2021. gadā noslēgsies ar MK rīkojumu¹⁶⁵ noteikto prioritāro virzienu zinātnē 2018.–2021. gadam darbības termiņš un Ministru kabinetam tuvākajā laikā saskaņā ar normatīvajā aktā¹⁶⁶ noteikto ir jānosaka zinātnes virzienu prioritātes fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai laika periodam no 2022. līdz 2025. gadam, konstatējams, ka arī prioritārie virzieni zinātnē nākamajam periodam nebūs noteikti, pamatojoties uz iepriekšējā/-os periodā/-os īstenoto FLPP rezultātu izvērtējumu, kurā būtu vērtēts projektu rezultātu turpmākais izmantojums vai gluži pretēji – iemesli, kāpēc rezultātu turpmāks izmantojums nav bijis iespējams.

Ieteikumi

IZM izvērtēt Zinātniskās darbības likuma 34. panta ceturtajā daļā noteikto zinātnes virzienu prioritāšu noteikšanas efektivitāti, vajadzības gadījumā izdarot grozījumus normatīvajos aktos, un/vai pārskatīt zinātnes virzienu prioritāšu noteikšanas pieeju, lai tās efektīvi veiktu tām noteikto uzdevumu un nodrošinātu valsts budžeta finansējuma fokusu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanai.

Lai nodrošinātu LZP noteiktā uzdevuma efektīvu īstenošanu, IZM sadarbībā ar LZP noteikt kārtību, t. sk. termiņus, kādā pētniecības un attīstības programmu ietekmes izvērtējums ir veicams.

Kā atbildīgās institūcijas nodrošina valsts pētījumu programmu īstenošanu?

VPP plānošanas un īstenošanas kārtībā 2018. gadā tika veiktas nozīmīgas pārmaiņas – tika veikti grozījumi Zinātniskās darbības likumā¹⁶⁷, kas nozaru ministrijām deva iespēju veidot valsts pasūtījumu pētniecības sektoram, īstenojot VPP.

Iepriekš minēto grozījumu anotācijā¹⁶⁸ noteikts, ka *VPP kā valsts pasūtījums ir politikas īstenošanas mehānisms, ar kura palīdzību tiek identificēti un pētīti Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgākie jautājumi, kuru risināšanai ir nepieciešams fokusēt Latvijas zinātnisko institūciju darbu, un noteikti zinātniskās pētniecības uzdevumi. Ievērojot minēto, jānodrošina, ka valsts stratēģiski investē budžeta līdzekļus zinātniskajā darbībā, lai radītu labvēlīgus apstākļus Latvijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai, tajā skaitā valsts drošībai un ekonomiskās izaugsmes stimulēšanai, sabiedrības attīstībai un kultūras mantojuma saglabāšanai nepieciešamo zināšanu bāzi un cilvēkkapitālu.*

Nevar noliegt, ka VPP plānošanā un īstenošanā veikto izmaiņu mērķis¹⁶⁹ un izveidotā kārtība¹⁷⁰ ir vērsti uz Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgāko jautājumu risināšanu, stratēģiski investējot budžeta līdzekļus zinātniskajā darbībā, tomēr, Valsts kontroles vērtējumā, atbildīgajām institūcijām nav izdevies nodrošināt tādu VPP plānošanu un īstenošanu, kas sniedz pietiekamu pārliecību par VPP noteikto mērķu sasniegšanu un atbilstošu valsts budžeta līdzekļu izlietošanu, jo:

- VPP projektu pieteikumu vērtēšanā līdz šim nav izdevies nodrošināt konsekventu pieeju projektu pieteikumu atbilstības VPP virsmērķim un mērķim izvērtēšanā;
- divos VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” un trīs VPP “Enerģētika” projektu pieteikumos par kopējo summu 2 493 599 *euro* vienam no septiņiem plānotajiem rezultātiem norādīts rezultātu skaits, nevis rezultāta veids, kā to paredz konkursa nolikumi¹⁷¹;
- saskaņā ar ārvalstu ekspertu pausto VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” trijos no pieciem projektiem nav iespējams novērtēt tiešo projekta galarezultātu / patieso pievienoto vērtību / faktisko ietekmi uz konkrēto projektu – nav iespējams novērtēt, vai iesniegtais rezultāts radīts projekta īstenošanas laikā vai arī radīts pirms projekta, – un vienā gadījumā tiek izteikts pat aicinājums pārstrādāt projekta starpziņojumu un iesniegt to atkārtotai vērtēšanai;

- VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projekta rezultātu nostiprināšanas un publiskošanas pasākumu plānos projekta īstenošanas pagarinājuma laikā un projektu pieņemšanas un nodošanas aktos nav skaidri nodalīti projekta pieteikumā norādītie sasniedzamie rezultāti, no tiem, kas atzīstami kā projekta īstenošanas gaitā radītie papildu rezultāti;

- trijos VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektos, iespējams LZP darbinieki pēc tam, kad ārvalstu eksperti LZP IS no ārvalstu IP adresēm ir apstiprinājuši šo projektu noslēguma zinātniskā pārskata novērtējumu, ir izmantojuši šo ārvalstu ekspertu lietotāJVārdu un veikuši darbības *update* projektu noslēguma zinātniskā pārskata novērtējumos (veikto izmaiņu saturs no auditācijas pierakstiem nav nosakāms), tādējādi ietekmējot ĪUK pieņemto lēmumu¹⁷² par attiecīgo projektu īstenošanas noslēgšanu, projektu mērķu sasniegšanu un valsts budžeta finansējuma 1 475 211,86 *euro* apmērā atbilstoši mērķim izlietojumu (skatīt revīzijas ziņojuma sadaļu “Vai atbildīgā institūcija nodrošina neatkarīgu un objektīvu zinātnes projektu novērtēšanu?”).

Lai gan LZP ir atbildīga gan par projektu konkursu organizēšanu, īstenošanu, gan par projekta uzdevumu un sasniedzamo rezultātu izpildes nosacījumu un termiņu atbilstoši projekta līgumam un konkursa nolikumam uzraudzību, gan projekta īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroli¹⁷³, tomēr, Valsts kontroles vērtējumā, LZP nav nodrošinājusi tādu kontroles vides izveidi un uzraudzību pār VPP projektu īstenošanu, kas nodrošinātu efektīvu un atbilstošu valsts budžeta finansējuma izlietojumu, jo:

- lai gan LZP no 01.07.2020. ir atbildīga par projektu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroli, tomēr līdz 13.08.2021. nav noteikta kārtība, kā būtu jānotiek finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontrolei, nav noteikti par šo kontroli atbildīgie darbinieki un viņu pienākumi;

- nesaskaņojot ar LZP atbilstoši projektu īstenošanas līgumos noteiktajam, zinātniskās institūcijas mainījušas plānotās izdevumu summas budžeta izdevumu klasifikācijas kodus, kas atsevišķos gadījumos pārsniedz pat vairāk nekā 100 % no attiecīgajā kodā plānotajiem izdevumiem;

- lai arī MK noteikumi¹⁷⁴ paredz, ka SZA (līdz 30.06.2020.) un LZP (no 01.07.2020.) ir atbildīgas par projekta īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroli, tomēr tās nav veikušas pārbaudes par VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai”, VPP “Enerģētika” un VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektu netiešo attiecināmo izmaksu 1 875 251 *euro* apmērā izlietojuma atbilstību MK noteikumos¹⁷⁵

noteiktajām prasībām, kā arī revīzijā LZZ neiesniedza informāciju par izmaksām un to proporciju, kas iekļautas attiecīgajā izmaksu postenī.

Tā kā Covid-19 ierobežojošie pasākumi pasaulē ir mainījuši pasākumu (konferenču, semināru u. tml.) organizēšanas kārtību, samazinot komandējuma izdevumus, izdevumus pakalpojumiem u. c., Valsts kontroles vērtējumā, ir nepieciešams izvērtēt vairāku VPP projektu preču un pakalpojumu izdevumiem piešķirtā finansējuma apmēru, jo atsevišķos budžeta izdevumu klasifikācijas kodos, piemēram, komandējumu izdevumiem, budžeta neizpilde konstatēta 85 % apmērā, vai 100 % apmērā – pamatlīdzekļu iegādei –, un to daļu, kas nav nepieciešama projektu īstenošanai, atmaksāt valsts budžetā.

2012. gada revīzijā tika secināts, ka IZM darbībās, administrējot VPP plānošanas un uzraudzības procesu, netika konstatēti normatīvo aktu pārkāpumi, tomēr IZM rīcība nebija vērsta uz efektīvāku zinātnes un tehnoloģiju attīstībā investēto līdzekļu izlietošanu, jo normatīvajā aktā¹⁷⁶ iestrādāta VPP apstiprināšanas kārtība neparedz vienotas valsts politikas attiecībā uz nepieciešamajiem pētījumiem attiecīgajā prioritārajā zinātnes virzienā un no tiem sagaidāmo rezultātu noteikšanu, kā rezultātā valsts nevis pasūta nepieciešamos zinātniskos pētījumus, kā to nosaka Zinātniskās darbības likums, bet ņem vērā zinātnieku iesniegtos priekšlikumus VPP mērķu un uzdevumu definēšanai.

VPP Uzraudzības padomes ziņojumā par VPP izpildes posma 2009. gadā rezultātiem un VPP kopējās izpildes rezultātiem¹⁷⁷ nav iekļauta informācija par zinātnisko ekspertu noslēguma vērtējumiem, kaut gan divām no deviņām VPP ekspertu vērtējumos atrodami negatīvi vērtējumi, kas iekļauj arī aizdomas par nelietderīgu valsts budžeta finansējuma izlietojumu.

Lai pilnveidotu VPP īstenošanai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu un kontroli pār VPP saturisko uzraudzību, Valsts kontrole ieteica IZM:

- ✓ pārskatīt normatīvajā aktā¹⁷⁸ noteiktas pieejas par nepieciešamo VPP noteikšanu attiecīgajā prioritārajā zinātnes virzienā atbilstību Zinātniskās darbības likumā noteiktajam, ka valsts veic pasūtījumu zinātnisku pētījumu veikšanai;
- ✓ izvērtēt grozījumu normatīvajā aktā¹⁷⁹ izstrādāšanas nepieciešamību, nosakot zinātniskajiem ekspertiem pienākumu vērtēt VPP ietvaros paveikto biežāk nekā reizi četros gados;
- ✓ veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka VPP Uzraudzības padomes ziņojumā par VPP kopējās izpildes rezultātiem ir iekļauta informācija par zinātnisko ekspertu noslēguma vērtējumiem.

Ieteikuma katrs apakšpunkts tika ieviests kā atsevišķs ieteikums, ieteikuma:

- ✓ pirmo apakšpunktu atzīstot par ieviestu 05.07.2018. Ieteikuma ieviešanā:
 - 2018. gadā tika veikti grozījumi Zinātniskās darbības likumā¹⁸⁰, kas nozaru ministrijām deva iespēju veidot pasūtījumu pētniecības sektoram, īstenojot valsts pētījumu programmas.

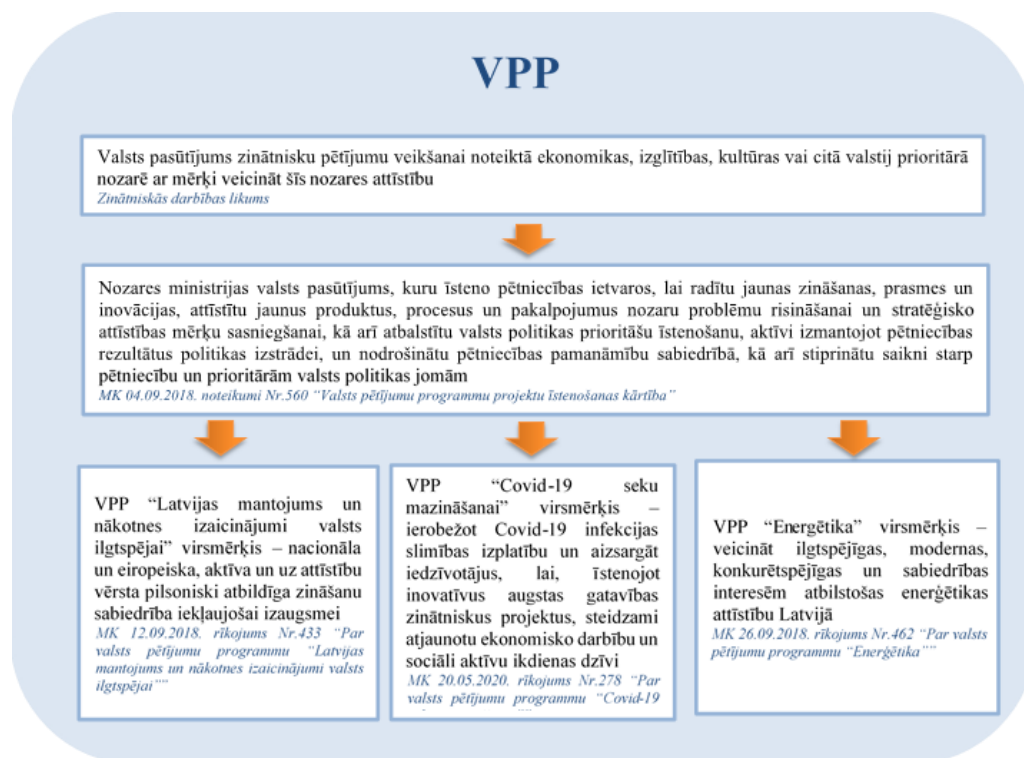
Saskaņā ar grozījumu¹⁸¹ anotācijā noteikto *valsts pētījumu programmas kā valsts pasūtījums ir politikas īstenošanas mehānisms, ar kura palīdzību tiek identificēti un pētīti Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgākie jautājumi, kuru risināšanai ir nepieciešams fokusēt Latvijas zinātnisko*

institūciju darbu, un noteikti zinātniskās pētniecības uzdevumi. Ievērojot minēto, jānodrošina, ka valsts stratēģiski investē budžeta līdzekļus zinātniskajā darbībā, lai radītu labvēlīgus apstākļus Latvijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai, tajā skaitā valsts drošībai un ekonomiskās izaugsmes stimulēšanai, sabiedrības attīstībai un kultūras mantojuma saglabāšanai nepieciešamo zināšanu bāzi un cilvēkkapitālu;

- atbilstoši veiktajiem grozījumiem Zinātniskās darbības likumā¹⁸² tika izstrādāti MK noteikumi¹⁸³, kas nosaka VPP projektu pieteikšanas, ekspertīzes, īstenošanas, finansēšanas un projektu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma kontroles kārtību.
- ✓ otro apakšpunktu atzīstot par ieviestu 12.02.2015. Ieteikuma ieviešanā apstiprināti MK 30.09.2014. noteikumi Nr. 597 „Kārtība kādā veic valsts pētījumu programmu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma kontroli” nosaka kārtību, kādā veic VPP īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu kontroli un saturisko uzraudzību un veikti grozījumi MK 30.05.2006. noteikumos Nr. 443 “Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”, kuros tika noteikti kritēriji valsts pētījumu programmu projektu izvērtēšanai;
- ✓ trešo apakšpunktu atzīstot par ieviestu 29.09.2015. Ieteikuma ieviešanā, pamatojoties uz saņemtajiem ekspertu atzinumiem, Uzraudzības padome bija sagatavojusi savu ziņojumu, kurā bija iekļauta informācija par zinātnisko ekspertu noslēguma vērtējumiem.

Lai arī IZM ir ieviesusi 2012. gada revīzijā sniegtos ieteikumus, tomēr 2018. gadā tika veikti grozījumi Zinātniskās darbības likumā¹⁸⁴, kas nozaru ministrijām deva iespēju veidot valsts pasūtījumu pētniecības sektoram, īstenojot VPP, un MK 04.09.2018. apstiprināja jaunus noteikumos Nr. 560 “Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība” kas mainīja līdz tam pastāvošo VPP īstenošanas kārtību.

Lai gūtu pārliecību, ka izveidotā VPP plānošanas un īstenošanas kārtība¹⁸⁵ nodrošina VPP noteikto mērķu sasniegšanu atbilstoši VPP izveides mērķim¹⁸⁶, revīzijā tika vērtēta VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projektu un VPP “Enerģētika” projektu plānošana un īstenošana un turpināts vērtēt VPP “Covid-19 seku mazināšanai” piešķirtā finansējuma izlietošana atbilstoši VPP mērķim (skatīt 5. attēlu).

5. attēls. Revīzijas apjomā iekļautās VPP

Valsts pētījumu programmu projektu atbilstība Valsts pētījumu programmu virsmērķim un mērķim

MK noteikumi¹⁸⁷ paredz, ka projekta pieteikumu eksperts vērtē, piešķirot tam no viena līdz pieciem punktiem un ievērojot zinātniskos kritērijus – projekta zinātniskā kvalitāte, projekta rezultātu ietekme un projekta īstenošanas iespējas un nodrošinājums.

Izvērtējot VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai”, VPP “Enerģētika” un VPP “Covid-19 seku mazināšanai” LZP informatīvos materiālus/metodiku¹⁸⁸, kas tika izsniegti ārvalstu ekspertiem projektu zinātniskās ekspertīzes veikšanai, konstatēts, ka tajos ir norādīts VPP mērķis, aprakstīta pati programma, VPP “Enerģētika” gadījumā norādīti arī VPP uzdevumi un VPP “Covid-19 seku mazināšanai” pat papildus sagatavots informatīvais materiāls par tās mērķiem un uzdevumiem.

Tomēr divu VPP – “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” un “Enerģētika” – konkursu nolikumos noteiktie projektu pieteikumu vērtēšanas kritēriji un starptautiskajiem ekspertiem sagatavotie informatīvie materiāli/metodika¹⁸⁹ nenosaka un neprasa ārvalstu ekspertiem vērtēt, vai, īstenojot projektu, tiks sasniegts VPP noteiktais virsmērķis un mērķis.

Savukārt, VPP “Covid-19 seku mazināšanai” metodiskais materiāls¹⁹⁰ projektu pieteikumu vērtēšanai paredzēja izvērtēšanā ņemt vērā programmas uzdevumu, programmas horizontālos uzdevumus, rezultātus

un to īstenošanas iespējas, kā arī novērtēt, vai projekta pieteikums ir adekvāts, lai sasniegtu programmas virsmērķi un mērķi atbilstoši tematiskajai jomai, kā arī izvērtēt projekta kopējo potenciālo ietekmi uz Covid-19 seku mazināšanu un krīzes novēršanu.

Iepriekš minētais liecina, ka līdz šim nav izdevies nodrošināt konsekventu pieeju projektu pieteikumu atbilstības VPP virsmērķim un mērķim izvērtēšanā.

LZP vēstulē¹⁹¹ sniedza informāciju:

Kopš 2020. gada visos VPP konkursa nolikumos zinātniskās ekspertīzes metodikās ir specifiski izcelts, ka ārvalstu ekspertiem jāvērtē projekts, ņemot vērā specifiskos programmas uzdevumus un to īstenošanas iespējas, kā arī projekta pieteikuma atbilstību programmas virsmērķa un mērķa sasniegšanai.

Jānorāda, ka jau revīzijā¹⁹² “Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2020. gada pārskata sagatavošanas pareizību” Valsts kontrole konstatēja, ka arī izveidotā VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektu pieteikumu vērtēšanas kārtība nebija nodrošinājusi, ka tiek finansēti tikai tie projekti, kas nodrošina VPP uzdevumu izpildi, un līdz ar to mērķa, virsmērķa sasniegšanu. Šo faktu apliecināja arī IZM sniegtais skaidrojums¹⁹³ revīzijā “Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2020. gada pārskata sagatavošanas pareizību”¹⁹⁴.

MK noteikumi¹⁹⁵ paredz, ka programmas izpildes nodrošināšanai LZP organizē un nodrošina projektu pieteikumu, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata zinātnisko ekspertīzi, piemērojot Eiropas Savienības Pētniecības un inovāciju pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” vai “Apvārsnis Eiropa” vērtēšanas pieeju un principus.

Izvērtējot VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” un VPP “Enerģētika” vidusposma un noslēguma zinātniskā pārskata vērtēšanas metodiku, konstatēts, ka LZP noteiktie un VPP ĪUK apstiprinātie kritēriji neparedz ne projekta vidusposmā sasniegto rezultātu, ne noslēguma rezultātu atbilstības vērtēšanu VPP noteiktajam virsmērķim un mērķim. Tātad tiek vērtēts tikai tas, vai tiek/tiks sasniegts katra individuālā projekta mērķis.

Ekonomikas ministrija vēstulē¹⁹⁶ sniedza viedokli:

“Vērtējot katra projekta vidusposmā sasniegto rezultātu, starptautiskie eksperti ekspertīzes konsolidētajā vērtējumā iekļāva atzinumu, vai projekta mērķis ir sasniegts, no kā prezumējams, ka arī programmas virsmērķis ir sasniegts, jo pretējā gadījumā negatīvi vērtētais projekts būtu jāizbeidz atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 4. septembra noteikumu Nr.560 “Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība” 47.punktam.”

Valsts pētījumu programmu projektu rezultāti

Saskaņā ar MK noteikumiem¹⁹⁷ VPP projekta īstenošanas laikā sagaidāms viens vai vairāki šādi projekta rezultāti:

- ✓ pētniecības rezultātu publiskas pieejamības nodrošināšana, tai skaitā oriģināli zinātniskie raksti, kas publicēti žurnālos vai konferenču rakstu krājumos, kuru citēšanas indekss sasniedz vismaz 50 procentus no nozares vidējā citēšanas indeksa;

- ✓ oriģināli zinātniskie raksti, kas publicēti *Web of Science* vai *SCOPUS* (A vai B) datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;
- ✓ tehnoloģiju tiesības;
- ✓ intelektuālā īpašuma licences līgumi;
- ✓ jauna produkta vai jaunas tehnoloģijas prototips;
- ✓ jaunas ārstniecības un diagnostikas metodes (tai skaitā nekomercializējama metode);
- ✓ ziņojumi par rīcībpolitikas ieteikumiem un rīcībpolitiku ietekmi;
- ✓ sekmīgi nokārtots maģistra valsts (gala) pārbaudījums un noteiktā kārtībā aizstāvēts promocijas darbs, ievērojot programmas mērķi un uzdevumus;
- ✓ citi pētniecības specifikai atbilstoši projekta rezultāti (tai skaitā dati).

Atbilstoši MK noteikumiem¹⁹⁸:

- ✓ LZP (līdz 30.06.2021. SZA) ir atbildīga par projektu pieteikumu atbilstības administratīvajiem kritērijiem, kas norādīti konkursa nolikumā, t. sk. vai projekta pieteikums ir pilnībā aizpildīts un noformēts, izvērtēšanu;
- ✓ LZP divu nedēļu laikā no konkursa nolikumā noteiktā projektu konkursa noslēguma dienas izvērtē projekta pieteikuma atbilstību administratīvajiem kritērijiem, ievērojot konkursa nolikumā noteikto projektu pieteikumu administratīvās vērtēšanas kārtību, aizpildot projekta pieteikuma administratīvās vērtēšanas veidlapu, kurā izdalīti papildināmie un nepapildināmie administratīvie kritēriji. Projekta pieteikuma atbilstību administratīvajiem kritērijiem vērtē ar “jā” vai “nē” (“jā” – atbilst administratīvajiem kritērijiem, “nē” – neatbilst administratīvajiem kritērijiem). Atbilstoši administratīvajiem kritērijiem novērtēts projekta pieteikums ir tāds, kas ieguvis vērtējumu “jā” visos administratīvajos kritērijos;
- ✓ LZP triju mēnešu laikā pēc šo noteikumu 20. punktā minētās vērtēšanas pabeigšanas organizē ekspertīzi projekta pieteikumiem, kuri ir atzīti par atbilstošiem administratīvajiem kritērijiem saskaņā ar MK noteikumiem¹⁹⁹.

VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projektu pieteikumu konkursa nolikumā²⁰⁰ un VPP “Enerģētika” pieteikumu konkursa nolikumā²⁰¹ norādīts, ka projektu A daļas “Vispārīga informācija” nodaļā “Projekta rezultāti” punktā “citi pētniecības specifikai atbilstoši projekta rezultāti (tai skaitā dati)” jānorāda rezultāta veids un skaits.

Lai arī LZP visus VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” un VPP “Enerģētika” projektu pieteikumus atzinusi kā atbilstošus konkursa nolikuma administratīvajiem kritērijiem²⁰², tomēr, izvērtējot VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” un VPP “Enerģētika” projektos noteiktos sagaidāmos rezultātus, konstatēts, ka piecos projektos par kopējo summu 2 493 588 *euro* sniegtā informācija rezultātam “citi pētniecības specifikai atbilstoši projekta rezultāti (tai skaitā dati)” nav atbilstoša konkursa nolikumam²⁰³, jo norādīts tikai rezultāta skaits, bet nav norādīts rezultāta veids (skatīt 5. tabulu).

5. tabula. Projekti, kuros sasniedzamais rezultāts norādīts neatbilstoši konkursa nolikumam²⁰⁴

VPP nosaukums	Projekta Nr., nosaukums	Projekta kopējā summa, euro	Projekta nodaļas "Projekta rezultāti" punktā "citi pētniecības specifikai atbilstoši projekta rezultāti (tai skaitā dati)" norādītā informācija
VPP "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai"	VPP-IZM-2018/1-0013 – Vērtības darbībā: atbildīgas, drošas un izglītotas pilsoniskās sabiedrības attīstība ar pētniecību un rīcības modeļu izstrādes palīdzību	599 839	4
	VPP-IZM-2018/1-0005 – Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un risinājumi starptautiskā kontekstā	600 000	30
VPP "Enerģētika"	VPP-EM-INFRA-2018/1-0003 – Latvijas dabasgāzes infrastruktūras attīstības tendences, izaicinājumi un risinājumi (LAGAS)	472 440	8
	VPP-EM-EE-2018/1-0002 – Latvijas siltumapgādes un dzesēšanas sistēmu attīstība	354 000	7
	VPP-EM-AER-2018/1-0004 – Inovatīvi risinājumi un rekomendācijas Latvijas vietējo un atjaunojamo energoresursu apguves palielināšanai (RTUAER)	467 320	12

LZP vēstulē²⁰⁵ informēja:

"LZP izvērtēs iespējas nākotnes konkursu nolikumos un informācijas sistēmā šim laukam nodrošināt stingrāku informācijas ievades kārtību."

Jānorāda, ka kritiku ne tikai par plānoto rezultātu formulējumu, bet arī par VPP "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai" projektos (trīs projekti no pieciem) noteiktajiem sasniegtajiem rezultātiem un to piemērojamību/atbilstību projekta ieguldījuma novērtēšanā pauž ārvalstu eksperti, vērtējot projektu vidusposma zinātniskos pārskatus. Piemērus ārvalstu ekspertu sniegtajam vērtējumam skatīt 6. tabulā.

6. tabula. Piemēri no ārvalstu ekspertu vērtējuma par VPP "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai" projektu vidusposma zinātniskajiem pārskatiem (ziņojumiem)

Projekta Nr., nosaukums	Eksperta vērtējums
VPP-IZM-2018/1-0005, "Latvijas valsts un sabiedrības	Ziņojumā joprojām nav skaidri norādīts, cik lielā mērā minētās aktivitātes ir tiešs projekta galarezultāts. Piemēram, "Viena doktorante [...] aizstāvēja savu doktora

izaicinājumi un risinājumi starptautiskā kontekstā”	darbu 25.10.2019., seši studenti pretendē uz zinātniskā grāda saņemšanu, iesniedzot doktora diplomdarbus attiecīgajās augstskolu fakultātēs, un ir grāda iegūšanas procesā. Desmit maģistranti aizstāvēja savus maģistra darbus.” Lai aizstāvētu diplomdarbu 2019. gadā, studentam bija jāuzsāk studijas 2015. gadā vai agrāk, kas ir krietni pirms projekta īstenošanas sākuma datuma. Neatbildēts paliek jautājums, kāds ir projekta tiešais pienesums minētā studenta doktora grāda iegūšanā. To pašu var teikt par dažām citām šeit minētām aktivitātēm (un studentiem) ²⁰⁶ .
VPP-IZM-2018/1-0018, “Indivīda, sabiedrības un valsts mijiedarbība kopējā Latvijas vēstures procesā: vērtību konflikti un kopīgu vērtību veidošanās vēsturiskos lūzumu punktos”	Ziņojumā nav skaidru ziņu par projekta patieso pievienoto vērtību. Radio un plašsaziņas līdzekļu iesaistes aktivitāšu saraksts ir iespaidīgs, bet vai tās visas ir notikušas, pateicoties pašreizējam projektam, vai arī tās pamatā lielākoties bija komandas iepriekš paveiktais darbs? Arī attiecībā uz zinātnisko izplatīšanu četras publikācijas <i>Scopus</i> / <i>WoS</i> žurnālos patiesi ir iespaidīgas, tāpat kā 18 raksti un dalība 27 konferencēs (salīdzinājumā ar plānotajām 11). Bet publikācijas izstrāde <i>SCOPUS</i> prasa daudz laika (daži min 12–24 mēnešus no publikācijas sagatavošanas līdz tās publicēšanai). Lai sasniegtu šo publikāciju skaitu, raksti bija jāiesniedz projekta īstenošanas pirmajā mēnesī, kas nav ticami un liek domāt, ka šīs publikācijas, iespējams, bija balstītas uz komandas iepriekšējo darbu, nevis uz paša projekta rezultātiem. Šie jautājumi ir jāvērtē kritiski. Nav nekas slikts, ka tika publicēts nedaudz mazāk rakstu, nekā sākotnēji plānots, taču projekta finansētājiem būtu svarīgi redzēt piešķirto līdzekļu faktisko ietekmi uz projekta komandām un zinātnieku aprindām. Attiecībā uz priekšlikumiem projekta otrajai daļai, lai gan vietējie sakari noteikti ir jāveicina un jāuzslavē, kā minēts iepriekš, projekta komandai jāņem vērā arī publikācijas un saziņa plašākā starptautiskā kontekstā, kas viņiem labāk ļautu pārbaudīt un uzlabot savu zinātnisko kompetenci. ²⁰⁷
VPP-IZM-2018/1-0015, “Ilgtspējīgas un saliedētas Latvijas sabiedrības attīstība: risinājumi demogrāfijas un migrācijas izaicinājumiem”	Ar Covid-19 saistītie riski lielākoties netiek pietiekami novērtēti, ņemot vērā to, ka nav konkrētas perspektīvas, kad pasaule atgriezīsies gandrīz normālā stāvoklī. Kopumā projektu ir vērts turpināt, taču būtu ieteicams pārrakstīt un atkārtoti iesniegt projekta starpziņojumu, novēršot iepriekš minētos trūkumus, pirms apstiprināt projekta turpināšanu ²⁰⁸ .

Savukārt LZP sagatavotajā VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” īstenošanas vidusposma ziņojumā, kurš tiek sagatavots, pamatojoties uz projektu īstenošanu zinātniskā pārskata un ārvalstu ekspertu veiktās izvērtēšanas rezultātiem, norādīts: *kopumā eksperti atzina, ka visi projekti veiksmīgi virzās gan projektu, gan programmas uzstādīto mērķu sasniegšanas virzienā, turklāt līdzšinējie izdarītie secinājumi vērtējami kā nozīmīgi projektu un programmas mērķu sasniegšanā.* Vienlaikus eksperti aicina īstenoņātjus sistemātiski analizēt jau paveikto un kritiski izvērtēt līdz vidusposmam plānoto, bet nenasniegto. *Kopumā projekti tiek īstenoti pēc plāna, un ir konstatētas tikai nelielas izmaiņas dažu projektu zinātniskās grupas sastāvos. Eksperti rosina izstrādāt rīcības plānu un apzināt potenciālos riskus un to novēršanu, pielāgojot plānotās aktivitātes Covid-19 pandēmijas izraisītajiem apstākļiem.*

Valsts kontroles revidenti izvērtēja ārvalstu ekspertu konsolidētos vērtējumus visiem VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projektiem, un ekspertu norādītais (skatīt 7. tabulu), Valsts kontroles vērtējumā, liecina par nozīmīgām nepilnībām VPP projektu rezultātu plānošanā un līdz ar to arī izvērtēšanā, liedzot iespēju noteikt VPP projektu īstenošanā ieguldītā finansējuma lietderību.

LZP vēstulē²⁰⁹ informēja:

Dažos gadījumos izrādījās, ka norādīto trūkumu nav, vienkārši projekta īstenoņātji nebija attiecīgos aspektus pilnvērtīgi attēlojuši projekta vidusposma zinātniskajā pārskatā (jāpiemin, ka tam ir ierobežots lappušu skaits). LZP izskata ekspertu vērtējumus arī sasaistē ar projekta rezultātu

pārbaudi, ņemot vērā iecerētos indikatorus projekta pieteikumā, kas, ņemot vērā kopējos programmas rādītājus, tika sasniegti un dažās kategorijās pārsniegti.

Revīzijā Valsts kontrole aicināja²¹⁰ rezultātu izmantošanā iesaistītās ministrijas sniegt informāciju, vai saņemtos pētījumu projektu rezultātus/nodevumus tās izmanto rīcībpolitikas plānošanā un/vai īstenošanā, kā arī plāno to darīt tuvāko triju gadu laikā. Visas uzrunātās ministrijas, izņemot Zemkopības ministriju, sniedza atbildi, ka izmanto un arī turpmāko triju gadu laikā plāno izmantot VPP “Covid-19 seku mazināšanai” rezultātus/nodevumus rīcībpolitikas plānošanā (skatīt 3. pielikumu). Arī attiecībā uz VPP “Enerģētika” un VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projektu rezultātiem/nodevumiem gan Ekonomikas ministrija, gan IZM norādīja, ka rezultātus gan izmanto, gan plāno izmantot rīcībpolitikas plānošanā (skatīt 4. pielikumu).

Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas termiņi

MK noteikumi²¹¹ paredz, ka projekta īstenošanas laiku bez papildu finansējuma piešķiršanas un atkārtotas projekta noslēguma zinātniskā pārskata ekspertīzes veikšanas var pagarināt uz laiku līdz vienam gadam, pamatojoties uz projekta īstenotāja rakstveida iesniegumu LZP, ja tas nepieciešams projekta rezultātu nostiprināšanai un publiskošanai.

Revīzijā konstatēts, ka tiesību aktos nav skaidrots termins “projekta rezultātu nostiprināšana un publiskošana”, līdz ar to, kad projekta īstenotāji iesniedz LZP iesniegumu projekta termiņa pagarināšanai, MK noteikumos²¹² iekļautais regulējums tiek interpretēts.

Izvērtējot projektu īstenotāju iesniegtos iesniegumus LZP par projekta termiņa pagarināšanu, konstatēts, ka tajos norādītais pamatojums projekta rezultātu nostiprināšanai un publiskošanai ir gan zinātnisko rakstu pabeigšana un publicēšana, gan dalība konferencēs, gan projekta laikā plānoto darbu turpināšana, gan plānoto rekomendāciju un ziņojumu izstrāde, gan neuzsākto plānoto darbu izpilde (skatīt 7. tabulu).

7. tabula. Projektu īstenotāju iesniegumos LZP par projekta termiņa pagarināšanu norādītais pamatojums

VPP nosaukums	Pagarināto projektu skaits no kopējā skaita	VPP projektu termiņa pagarināšanas iesniegumā norādītais pamatojums
“Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai”	3 no 5	✓ Covid-19 epidēmijas sakarā noteikto ierobežojumu dēļ nav bijis iespējams pilnvērtīgi veikt socioloģiskās aptaujas; ✓ dažiem pētniekiem Covid-19 laikā radušās nopietnas veselības problēmas; ✓ sakarā ar Covid-19 izraisīto pandēmiju pētniekiem, t. sk. doktorantiem, nav bijis iespējams 2020. gadā doties uz starptautiskām konferencēm un izmantot braucieniem paredzēto komandējuma naudu; ✓ līdz ar izsludināto ārkārtējo situāciju valstī iedzīvotāju aptaujas norisi klātienē nebija iespējams nodrošināt un tiek plānots pārcelt to uz 2021. gada vasaru.
“Covid-19 seku mazināšanai”	9 no 10	✓ Izstrādes procesā esošas publikācijas par Covid-19 izplatības vēsturi Latvijā un to atkarību no ierobežojumiem pabeigšanai; ✓ izstrādes procesā esoša ziņojuma par imūno atbildi pret SARS-CoV-2 un tās izmaiņām un uz pierādījumiem balstītu rekomendāciju pabeigšanai;

VPP nosaukums	Pagarināto projektu skaits no kopējā skaita	VPP projektu termiņa pagarināšanas iesniegumā norādītais pamatojums
		✓ izstrādes procesā esošo ieteikumu diagnostikas testu lietošanā pabeigšanai; ✓ ieteikumu izstrādei ilgtspējīgas mūžizglītības sistēmas izveidošanai, kuras pamatā ir novatoriskas metodes iedzīvotāju iesaistīšanai; ✓ autoru kolektīva recenzētas monogrāfijas izstrādei: ekonomiskais, politiskais un juridiskais ietvars Latvijas tautsaimniecības potenciāla saglabāšanai un konkurētspējas pieauguma veicināšanai pēc pandēmijas izraisītas krīzes; ✓ rakstu izstrādei, kurus plānots iesniegt publicēšanai līdz 31.03.2021. un pagarināšanas brīdī vēl neprecizētos žurnālos.
“Enerģētika”	1 no 11*	✓ Covid-19 izplatības ierobežošanas dēļ noteiktie ierobežojumi augstskolas darbībā.

* Informācija 01.08.2021.

Turklāt jānorāda, ka ārvalstu eksperti jau projektu vidusposma zinātniskā pārskata izvērtēšanā rosināja projektu īstenotājus izstrādāt rīcības plānu Covid-19 seku ietekmes mazināšanai un apzināt potenciālos riskus un to novēršanu, pielāgojot plānotās aktivitātes Covid-19 pandēmijas izraisītajiem apstākļiem²¹³. Tomēr projektu iesniegumos projektu termiņu pagarināšanai norādītajos pamatojumos (skatīt 8. tabulu), projektu īstenotāji nav veikuši risku savlaicīgu apzināšanu un rīcības plānu izstrādi.

Atbilstoši MK rīkojumam²¹⁴ VPP “Covid-19 seku mazināšanai” bija īstenojama 2020. gadā laika posmā no 01.07.2020. līdz 31.12.2020., tas ir, sešos mēnešos. Vienlaikus MK rīkojumā²¹⁵ un projektu īstenošanas līgumā²¹⁶ bija paredzēta iespēja projektu īstenošanas laiku pagarināt līdz trim mēnešiem bez papildu finansējuma (ja tas ir nepieciešams programmas un tās projektu rezultātu nostiprināšanai un publiskošanai), kas ir ievērojami īsāks termiņš nekā tas paredzēts MK noteikumos²¹⁷.

Iepriekšminētā atšķirība starp MK noteikumos²¹⁸ un MK rīkojumā²¹⁹ noteikto skaidrojama ar programmas virsmērķi, kas paredz ierobežot Covid-19 infekcijas slimības izplatību un aizsargāt iedzīvotājus, lai, īstenojot inovatīvus augstas gatavības zinātniskus projektus, **steidzami** atjaunotu ekonomisko darbību un sociāli aktīvu ikdienas dzīvi.

Iespēju pagarināt projektu īstenošanas laiku ir izmantojušas deviņas VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektus īstenojošās zinātniskās institūcijas, **septiņām pagarinot projektu īstenošanas laiku līdz 31.03.2021.**²²⁰, **savukārt divām – līdz 30.06.2021.**²²¹ Viens projekts tika īstenots sākotnēji noteiktajā termiņā – līdz 31.12.2020.

Pagarinot projektu īstenošanas termiņu, LZP ar katru zinātnisko institūciju saskaņoja un apstiprināja projekta rezultātu nostiprināšanas un publiskošanas pasākumu plānu projekta īstenošanas pagarinājuma laikā.

Valsts kontrole finanšu revīzijā “Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2020. gada pārskata sagatavošanas pareizību”²²² secināja, ka tik īsā laikā (sešos mēnešos) nav iespējams iegūt pilnvērtīgi izvērtētus, pamatotus, nostiprinātus un publicētus rezultātus, kas veicinātu noteiktas ekonomikas, izglītības, kultūras vai citas valstij prioritāras nozares attīstību²²³.

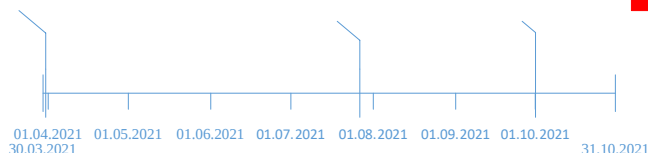
Līguma, kas noslēgts ar zinātniskajām institūcijām par VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektu īstenošanu, 3.5. punktā noteikts, ka projekta īstenošana un LZP no līguma izrietošās saistības ir pabeigtas dienā, kad puses ir parakstījušas “Pieņemšanas un nodošanas aktu par valsts pētījumu programmu projektu īstenošanu”.

LZP un zinātniskās institūcijas pieņemšanas un nodošanas aktus parakstīja, pamatojoties uz VPP “Covid-19 seku mazināšanai” ĪUK lēmumiem²²⁴. Lai arī ārvalstu eksperti, vērtējot projektu noslēguma zinātniskos pārskatus, ir norādījuši, ka projektu rezultāti ir sasniegti, un LZP un zinātnisko institūciju projekta pieņemšanas un nodošanas aktos ir norādīts, ka LZP un projekta īstenotājs saskaņā ar līguma 3.5. apakšpunktu paraksta aktu un apliecina, ka **līgums ir izpildīts pilnā apmērā un termiņā**, kā arī to, ka tiks nodrošināta savstarpēja sadarbība arī pēc šā akta parakstīšanas, **tomēr**, izvērtējot parakstītos aktus, konstatēts, ka **visos gadījumos saskaņā ar VPP “Covid-19 seku mazināšanai” ĪUK lēmumiem²²⁵ zinātniskajām institūcijām ir vēl jāinformē LZP par rakstu publicēšanu, diplomdarbu aizstāvēšanu, konferenču materiālu publicēšanu, recenzēto zinātnisko monogrāfiju publicēšanu utt.** Piemērus skatīt 6. un 7. attēlā.

Līguma izpildes
termiņš
31.03.2021

Līgums izpildīts pilnā
apmērā un termiņā,
27.07.2021

vēl jāiesniedz
informācija par
01.10.2021

projekta ietvaros izstrādāto, bet vēl

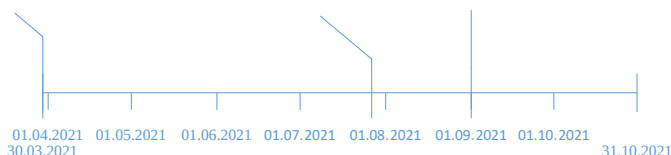
- 19 nepublicēto zinātnisko rakstu publicēšanas laiku un attiecīgo zinātnisko izdevumu (tai skaitā tā atbilstību projekta pieteikumā plānotajam un rezultātu sarakstā norādītajām kategorijām),
- trīs nepublicēto konferenču materiālu publicēšanu,
- septiņu neaizstāvēto studiju darbu, kas atbilst projekta tematikai, pabeigšanu un aizstāvēšanu utt.

6. attēls. Projekta Nr. VPP-COVID-2020/1-0013 “Dzīve ar COVID-19: Novērtējums par koronavīrusa izraisītās krīzes pārvarēšanu Latvijā un priekšlikumi sabiedrības noturībai nākotnē” pieņemšanas un nodošanas aktā noteiktais

Līguma izpildes
termiņš
31.03.2021

Līgums izpildīts pilnā
apmērā un termiņā,
27.07.2021

vēl jāiesniedz
informācija par
01.09.2021

projekta ietvaros izstrādāto, bet vēl

- 14 nepublicēto zinātnisko rakstu publicēšanas laiku un attiecīgo zinātnisko izdevumu (tai skaitā tā atbilstību projekta pieteikumā plānotajam un rezultātu sarakstā norādītajām kategorijām),
 - 10 nepublicēto konferenču tēžu publicēšanu,
 - 11 neaizstāvēto studiju darbu, kas atbilst projekta tematikai, pabeigšanu un aizstāvēšanu
- izstrādātā zinātniskā raksta, kas ir iesniegts publicēšanai, apstiprināšanu un publicēšanu zinātniskajā izdevumā, kas atbilst projekta īstenotāju plānotajam, kā arī atsaucis uz finansējuma avotu ievietošanu tajā.

7. attēls. Projekta Nr. VPP-COVID-2020/1-0011 “Covid-19 epidēmijas ietekme uz veselības aprūpes sistēmu un sabiedrības veselību Latvijā; veselības nozares gatavības nākotnes epidēmijām stiprināšana” pieņemšanas un nodošanas aktā noteiktais

IZM vēstulē²²⁶ skaidro:

ĪUK uzdeva LZP veikt pēcuzaudzības darbības pār izpildītajiem rezultātiem un projekta ietvaros papildus radītajiem zinātniskajiem rezultātiem (jeb blakusproduktiem), apkopojot informāciju par to publicēšanu un pieejamību plašākai sabiedrībai (tai skaitā, ievietojot LZP mājaslapā), kā arī potenciāli radīto ietekmi pārneses veidā, galvenokārt analītiskas datu ievākšanas nolūkiem ilgtermiņa programmu ietekmes izvērtējumam un RIS3 monitoringam

Izvērtējot projekta rezultātu nostiprināšanas un publiskošanas pasākumu plānus projekta īstenošanas pagarinājuma laikā un projektu pieņemšanas un nodošanas aktus, Valsts kontroles revidenti konstatēja, ka tajos nav skaidri nodalīti projekta pieteikumā norādītie sasniedzamie rezultāti, no tiem, kas atzīstami kā projekta īstenošanas gaitā radītie papildu rezultāti.

Valsts pētījumu programmu īstenošanas kontrole un uzraudzība

Saskaņā ar MK noteikumiem²²⁷ līdz 30.06.2020. SZA, no 01.07.2020. LZP ir atbildīga par projekta īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroli.

Viens no elementiem kontroles vides izveidošanai ir iestādes iekšējos normatīvajos aktos noteikta loģiska, viegli pārskatāma un kontrolējama rīcības un atbildības deleģēšana, nodrošinot lēmumu pieņemšanas efektivitāti²²⁸.

SZA bija izstrādāti un 16.05.2019. apstiprināti iekšējie noteikumi²²⁹, kā veicama pārbaude par VPP projektiem un FLPP piešķirtā finansējuma izlietojumu, kas nosaka, ka:

- ✓ SZA veic pārbaudes saskaņā ar apstiprināto FLPP un VPP piešķirtā finansējuma izlietojuma pārbaudes plānu;
- ✓ SZA izdevumu attaisnojošo dokumentu pārbaudi veic, pamatojoties uz finanšu pārskatā sniegto informāciju un izdevumu atbilstību projekta pieteikuma iesniegumā norādītajam mērķim un uzdevumiem; izdevumu dokumentu atbilstību normatīvos aktos noteiktām prasībām.

Revīzijā konstatēts, ka ir izstrādāti un apstiprināti FLPP un VPP līdzekļu izlietojuma pārbaudes plāni²³⁰ 2019., 2020. un 2021. gadam.

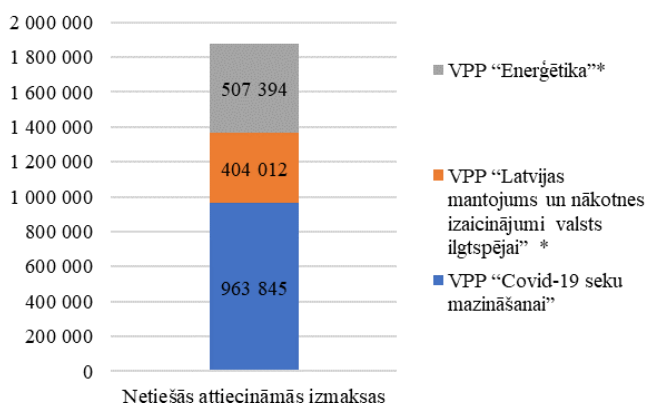
Lai arī LZP no 01.07.2020. ir atbildīga par projekta īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroli, tomēr līdz 13.08.2021. nav izstrādāts tiesību akts, kurā būtu noteikta finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroles kārtība, noteikti atbildīgie darbinieki un atbildība.

Revīzijā noskaidrots, ka LZP pārbaudes plāno un veic saskaņā ar SZA 16.05.2019. iekšējiem noteikumiem²³¹, kā veicama pārbaude par VPP projektiem un FLPP piešķirtā finansējuma izlietojumu.

Lai gan SZA (līdz 30.06.2020.) un LZP (no 01.07.2020.) ir veikušas pārbaudes gan 2019., gan 2020., gan 2021. gadā vairākos projektos, lai nodrošinātu piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroli, tomēr revīzijā konstatēts, ka līdz 01.08.2021. tās nav izmantojušas (izņemot VPP "Enerģētika" īstenoto projektu izdevumus par 2019.gadu) tām noteiktās tiesības veikt pārbaudes VPP projekta īstenošanas vietās, lai gūtu pārliecību par projekta īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma likumību. LZP īstenojamās pārbaudēs, kas tika veiktas, pamatojoties uz projektu īstenošanu iesniegtajiem attaisnojuma dokumentiem, būtiskas neatbilstības netika konstatētas.

Lai arī MK noteikumi²³² paredz, ka līdz 30.06.2020. SZA, no 01.07.2020. LZP ir atbildīga par projekta īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroli, tomēr revīzijā konstatēts, ka ne LZP, ne SZA nav veikusi netiešo attiecināmo izmaksu 1 875 251 *euro* apmērā pārbaudi²³³, negūstot pārlicību, vai projekta īstenošanai piešķirtais finansējums ir izlietots atbilstoši MK noteikumos²³⁴ noteiktajam (skatīt 8. attēlu).

LZP revīzijā neiesniedza Valsts kontrolei informāciju par projektu netiešo attiecināmo izmaksu 1 875 251 *euro* apmērā atšifrējumu, kā arī nevarēja paskaidrot, kādas izmaksas zinātniskās institūcijas un kādā apmērā ir iekļāvušas norādītajā summā.

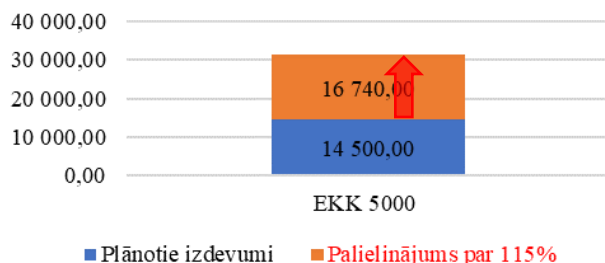
* Laika posmā no 2019. līdz 2020. gadam

8. attēls. Netiešās attiecināmās izmaksas VPP "Covid-19 seku mazināšanai", VPP "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai", VPP "Enerģētika"

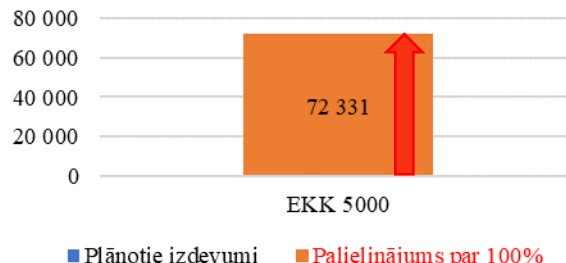
Arī IZM pasūtītajā iekšējā auditā²³⁵ tika norādīts, ka pārbaudes laikā detalizēts atšifrējums sadalījumā pa netiešo attiecināmo izmaksu pozīcijām netika iesniegts. Audita²³⁶ mērķis bija pārbaudīt un sagatavot audita ziņojumu par VPP "Latviešu valoda" viena projekta īstenošanu un VPP "Latvijas mantojums" izlases veidā triju projektu īstenošanu ieviestām kontroles procedūrām un faktiski veiktām darbībām, kas īstenotas, nodrošinot finanšu līdzekļu izlietojuma atbilstību programmas mērķim, uzdevumiem un sasniedzamajiem rādītājiem: finanšu datu atbilstību projekta pieteikumam un faktiski veiktajām darbībām, kā arī atbilstību Latvijas Republikas tiesību aktos noteiktajam.

VPP "Covid-19 seku mazināšanai" LZP un zinātnisko institūciju noslēgto līgumu 2.5. punkts paredz, ka projekta īstenošana bez saskaņošanas ar LZP var veikt izmaiņas atsevišķā budžeta finansēšanas klasifikācijas kodā līdz 30 % (ieskaitot), nepalielinot kopējo finansējumu, tomēr revīzijā konstatēts, ka vairākiem projektiem atsevišķā klasifikācijas kodā ir veiktas izmaiņas, kas pārsniedz 30 % no plānotās koda summas, un nav veikta izmaiņu saskaņošana ar LZP atbilstoši līgumos noteiktajam. Piemērus iepriekš norādītajam skatīt 9. attēlā.

Projekts Nr. VPP-COVID-2020/1-0014

Projekts Nr. VPP-COVID-2020/1-0025

9. attēls. VPP projektos konstatētais finansējuma palielinājums budžeta finansēšanas klasifikācijas kodos, kas pārsniedz 30 %

Savukārt IZM 2020. gadā pasūtītajā auditā²³⁷ pārbaudes veiktas VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” trijos projektos²³⁸ un tika norādīts uz neatbilstībām finansējuma izlietojumā, piemēram:

- ✓ VPP-IZM-2018/1-0013 projekta pārbaudes secinājumos norādīts, ka vienā gadījumā nav iespējams identificēt, vai VPP atskaitēs minētais darbinieks ir veicis darbus VPP projekta ietvaros;
- ✓ VPP-IZM-2018/1-0005 projekta pārbaudes secinājumos norādīts, ka gan no LZA, gan LLU projekta līdzekļiem vienai personai pārskaitīts finansējums par vienu un to pašu komandējumu (samaksāts dubultā), sadaļā “Krājumi” tiek iegādāts pamatlīdzeklis;
- ✓ VPP-IZM-2018/1-0015 projekta pārbaudes secinājumos norādīts, ka budžeta sadaļā “Pakalpojumi” uzrādītas izmaksas, par kurām veikta samaksa uz tās pašas iestādes bankas kontu;
- ✓ visos gadījumos norādīts, ka pārbaudes laikā detalizētais atšifrējums sadalījumā pa netiešo izmaksu pozīcijām netika iesniegts.

VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” līguma ar projekta īstenotāju 3.3. punkts paredz, ka saturisko atskaiti (pielikums Nr. 9) iesniedz mēneša laikā par iepriekšējo finanšu gadu (projekta īstenošanas 12 mēneši, 24 mēneši un 36 mēneši), kā arī divu nedēļu laikā pēc programmas stratēģiskās vadības padomes vai komisijas pieprasījuma. Atskaite par sasniegtajiem rezultātiem ir jāievieto NZDIS.

Revīzijā, izvērtējot NZDIS pieejamos projektu īstenošanas dokumentus, konstatēts, ka projektu īstenotāji nav iesnieguši saturiskos pārskatus par pirmajiem 12 mēnešiem, kā to paredz līguma nosacījumi.

Valsts kontroles vērtējumā, iepriekš minētais liecina par nepilnīgu un neatbilstošu iekšējās kontroles vidi un uzraudzību pār VPP ietvaros piešķirtā finansējuma izlietojumu un rada risku valsts budžeta finansējuma neatbilstošai izlietošanai.

Turklāt revīzijā konstatēts, ka vairākos gadījumos VPP “Energētika” ĪUK lēmumus vajadzēja noformēt kā izmaiņas projekta īstenošanas līgumā, ko uzdevusi izdarīt arī ĪUK, taču LZP (līdz 30.06.2020. SZA) nav veikusi izmaiņas līgumos atbilstoši pieņemtajiem lēmumiem, piemēram:

- ✓ ĪUK 05.03.2020. pieņēma lēmumu izbeigt projektu VPP-EM-NEKP-2018/1-0001 “Enerģētikas un klimata modelēšana virzībā uz oglekļa neitralitāti”, taču LZP tā arī līdz projekta īstenošanas atjaunošanai 10.12.2020. vienošanos par līguma izbeigšanu nenoformēja;
- ✓ ĪUK 01.06.2021. uzdeva LZP noslēgt grozījumus VPP-EM-EE-2018/1-0006 “Ceļvedis uz energoefektīvu Latvijas nākotni (*EnergyPath*)” ar projekta īstenošanu uzdevuma maiņu starp Ekonomikas ministriju un Rīgas Tehnisko universitāti;
- ✓ ĪUK 27.05.2020. nolēma atzīt par lietderīgiem līguma grozījumus projektā VPP-EM-EE-2018/1-0002 “Latvijas siltumapgādes un dzesēšanas sistēmu attīstība” un lūgt SZA veikt tos atbilstoši eksperta ierosinājumiem.

VPP “Enerģētika” un VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projektu īstenošanas laiks sākotnēji tika noteikts attiecīgi no 09.12.2018. līdz 10.12.2021. un no 01.12.2018. līdz 30.11.2021. Izvērtējot zinātnisko institūciju iesniegtās finanšu atskaites par projektu īstenošanu 2019. gadā un 2020. gadā, konstatēts, ka no kopējā VPP “Enerģētika” projektu īstenošanai paredzētā finansējuma 2 536 972 *euro* divos gados (plānoti trīs gadi) izlietoti 53 %, savukārt no VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” kopējā projektu īstenošanai paredzētā finansējuma 2 985 089 *euro* divos gados (plānoti trīs gadi) izlietoti 57 %. Lielākos budžeta atlikumus sadalījumā pa izdevumu veidiem skatīt 8. tabulā.

8. tabula. VPP “Enerģētika” un VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projektos konstatēti izdevumu atlikumi 01.01.2021. sadalījumā pa izdevumu veidiem

Izdevumi	VPP “Enerģētika”	VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai”
Komandējuma izdevumi	85 % jeb 131 979 <i>euro</i>	72 % jeb 117 793 <i>euro</i>
Pakalpojumu apmaksa	62 % jeb 107 983 <i>euro</i>	78 % jeb 244 646 <i>euro</i>
Krājumu iegāde	71 % jeb 81 277 <i>euro</i>	87 % jeb 23 927 <i>euro</i>
Pamatlīdzekļu iegāde	100 % jeb 21 090 <i>euro</i>	-

Viens no būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmējis izdevumus projektos, ir izsludinātā ārkārtējā situācija saistībā ar Covid-19 ierobežošanu gan Latvijā, gan citviet pasaulē, un ar to saistīto ierobežojumu noteikšana ceļošanai, pasākumu organizēšanai u. c. No tā secināms, ka daļa finansējuma, kas bija plānots attiecīgajām aktivitātēm, projektu īstenošanai iespējams nebūs nepieciešama.

Jānorāda, ka ministriju un citu centrālo valsts iestāžu budžetiem, pamatojoties uz MK rīkojumu²³⁹, tika samazināti izdevumi 10 % apmērā mācību, darba un dienesta komandējumiem un darba braucieniem, pārdalot to uz budžeta resora “74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums” programmu 02.00.00 “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” (summa resora ietvaros gada laikā tika precizēta, ņemot vērā Covid-19 noteiktos ierobežojumus ceļošanai un attālinātajam darbam). Līdzīgas apropriāciju pārdales 2020. gadā tika veiktas vairākkārtīgi, savukārt VPP īstenojamiem projektiem, kas arī tiek finansēti no valsts budžeta, izdevumi nav pārskatīti.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Valsts kontroles vērtējumā, ir nepieciešams izvērtēt VPP projektiem preču un pakalpojumu izmaksām piešķirtā finansējuma apmēru un daļu, kas nav nepieciešama projektu īstenošanai, atmaksāt valsts budžetā.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu normatīvo aktu prasību ievērošanu, procedūru nepilnību savlaicīgu identificēšanu un novēršanu, sekmējot valsts budžeta finansējuma atbilstošu izlietojumu, IZM veikt darbības, lai tiktu pilnveidota kontroles vide un uzraudzības pasākumi pār VPP projektu plānošanu, īstenošanu un finansējuma izlietojumu.

Lai nodrošinātu atbilstošu valsts budžeta pārvaldību, IZM sadarbībā ar LZP un Ekonomikas ministriju izvērtēt iespēju veikt precizējumus VPP projektu preču un pakalpojumu izmaksu posteņos un finansējumu, kas nav nepieciešams projektu īstenošanai, atmaksāt valsts budžetā.

Vai atbildīgā institūcija nodrošina neatkarīgu un objektīvu zinātnes projektu novērtēšanu?

Saskaņā ar MK noteikumiem²⁴⁰ FLPP un VPP projektu iesniegumu/pieteikumu, kā arī vidusposma un noslēguma pārskatu zinātniskās ekspertīzes, kuru veic ārvalstu eksperti, novērtējums ir pamats pieņemtajiem lēmumiem par projektu finansēšanu/nefinansēšanu, to turpināšanu vai atzīšanu par pabeigtiem. No 2018. līdz 2020. gadam FLPP un VPP konkursu rezultātā zinātniskajām institūcijām piešķirti 82 512 550 *euro* projektu īstenošanai.

Atbildīgajai institūcijai par zinātniskās ekspertīzes organizēšanu un nodrošināšanu tas uzliek ārkārtīgi nozīmīgu pienākumu – nodrošināt tādu zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, kas nerada ne mazākās šaubas par zinātniskās ekspertīzes organizēšanas un nodrošināšanas atbilstību normatīvo aktu²⁴¹ prasībām un tās rezultātiem.

LZP ir atbildīga par FLPP un VPP projektu konkursu zinātniskās ekspertīzes organizēšanu un nodrošināšanu²⁴², t.sk. procesa atklātuma nodrošināšanu²⁴³, tomēr, Valsts kontroles vērtējumā, tā nav izveidojusi tādu FLPP un VPP projektu konkursu zinātniskās ekspertīzes organizēšanas kārtību, kas nodrošinātu neatkarīgu, tiesību aktiem atbilstošu novērtējumu un interešu konflikta neesamību, kas ir priekšnoteikums atbilstošai un efektīvai valsts budžeta līdzekļu izlietošanai²⁴⁴.

Nozīmīgi normatīvo aktu²⁴⁵ pārkāpumi, iespējami to²⁴⁶ pārkāpumi un neatbilstības konstatēti visā zinātniskās ekspertīzes organizēšanas procesā. Piemēram:

1) revīzijā konstatētas interešu konflikta situācijas zinātniskās ekspertīzes organizēšanā, jo triju projektu konkursos viens no piesaistītajiem pieciem projektu sekretāriem (VPP “Covid-19 seku mazināšanai” – viens no trim), vienlaikus esot darba attiecībās zinātniskajā institūcijā, ir veicis:

- konkrētās zinātniskās institūcijas projekta pieteikuma zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, t. sk. ārvalstu ekspertu atlasī, neatbilstoši projektu konkursu nolikumos noteiktajam;
- projekta pieteikuma zinātniskās ekspertīzes organizēšanu un nodrošināšanu projektiem, kurā viens no sadarbības partneriem ir konkrētā zinātniskā institūcija;

2) normatīvie akti²⁴⁷ paredz izmantot NZDIS, bet faktiski vērtējuma sniegšanai par projektu tiek izmantota LZP IS. LZP pamatfunkcijas nodrošināšana tiek veikta sistēmā, kuras izmantošanu normatīvie akti²⁴⁸ neparedz, līdz ar to radot risku, ka tajā veiktās darbības un uzkrātā informācija nav tiesiski izmantojama;

3) LZP nav izstrādāta un ieviesta informācijas sistēmas drošības politika, kā to paredz MK noteikumi²⁴⁹, kas ir pamats informācijas tehnoloģiju drošības pārvaldībai kopumā.

4) izvērtējot LZP IS (tajā ārvalstu eksperti veic projektu zinātnisko novērtēšanu) auditācijas pierakstus, konstatēts, ka darbības – pieslēgšanās/atvienošanās sistēmai, informācijas pievienošana, projektu vērtējumu sniegšana, kas jāveic ārvalsts ekspertam, – ir veiktas ne tikai no ārvalsts IP adreses, bet arī no Latvijas IP adresēm un LZP iekšējās IP adreses, piemēram, 2020. gadā no LZP IP adreses 10.0.0.102., izmantojot ārvalstu ekspertu lietotājpārdus, veiktas 411 darbības 87 projektos.

Valsts kontroles vērtējumā, revīzijā atklātā iespējamā iejaukšanās ārvalstu ekspertu sniegtajos projektu vērtējumos norāda uz iespējamību, ka tādā veidā tika nelikumīgi ietekmēti:

- projektu konkursu rezultāti un valsts budžeta līdzekļu sadale 2020. gada FLPP pirmajā un 2020. gada otrajā FLPP konkursā, kuros zinātniskajām institūcijām projektu īstenošanai piešķirts finansējums kopā 23 289 064 *euro* apmērā;

- pieņemtie lēmumi par projektu turpināšanu (lēmumi tiek pieņemti, pamatojoties uz projektu vidusposma zinātniskā pārskata ekspertīzes vērtējumu) vai projektu mērķu sasniegšanu (lēmumi tiek pieņemti, pamatojoties uz projektu noslēguma zinātniskā pārskata ekspertīzes vērtējumu) un līdz ar to valsts budžeta finansējuma atbilstoši normatīvo aktu²⁵⁰ prasībām izlietojumu – trīs FLPP projektos (projektu īstenošanai piešķirts valsts budžeta finansējums kopā 764 272 *euro* apmērā), trīs VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektos (projektu īstenošanai piešķirts valsts budžeta finansējums kopā 1 475 212 *euro* apmērā).

Konstatētie pārkāpumi lietotāju piekļuves rekvizītu izmantošanā un veikto darbību LZP IS izsekošanā liecina par būtiskām problēmām LZP IS lietotājtiesību pārvaldībā, kas ir nozīmīgs informācijas sistēmas aizsardzības elements, lai aizsargātu informācijas sistēmu no nesankcionētas pieejas un veiktu informācijas sistēmas lietotāju identitātes un piekļuves tiesību pārbaudi. Lietotājtiesību pārvaldība garantētu sistēmā ievadīto vērtējumu kvalitāti un integritāti (pilnīgas un nemainītas informācijas saglabāšanu).

Valsts kontroles vērtējumā, projektu sekretāri, kā arī LZP Ekspertīzes un analītikas nodaļas darbinieki veic tādus pienākumus, kādus saskaņā ar likumu “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”²⁵¹ veic amatpersonas, uz kurām ir attiecināmi minētajā likumā paredzētie ierobežojumi un aizliegumi, tomēr ne projektu sekretāri, ne attiecīgie darbinieki nav snieguši valsts amatpersonu deklarācijas²⁵² saistībā ar attiecīgā amata pienākumu izpildi un, iespējams, par konkrētajiem darbiniekiem nav iesniegts valsts amatpersonu saraksts normatīvajā

regulējumā noteiktajā kārtībā²⁵³. Par revīzijā konstatēto Valsts kontrole ir informējusi VID un KNAB.

Iestādes vadītājs ir atbildīgs par iekšējās kontroles sistēmas izveidi, uzraudzību un uzlabošanu, nodrošinot pastāvīgu, ekonomisku, efektīvu un lietderīgu iestādes darbību atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajiem valsts pārvaldes principiem un normatīvo aktu prasībām²⁵⁴, tomēr revīzijā konstatētais liecina par būtiskiem trūkumiem izveidotajā kontroles sistēmā, kas liedz revidentiem gūt pārlicību par projektu sekretāru īstenotās ārvalstu ekspertu atlases rezultātiem un uz tā pamata pieņemtajiem LZP lēmumiem²⁵⁵:

- FLPP nolikumos nav noteikti skaidri ārvalstu ekspertu atlases kritēriji un to piemērošanas kārtība, savukārt VPP ārvalstu ekspertu atlases vadlīnijas nav izstrādātas;
- FLPP un VPP konkursu nolikumos nav noteiktas skaidras prasības projektu sekretāriem attiecībā uz informācijas dokumentēšanu par ārvalstu ekspertu atlasī, kurā būtu iekļauts veiktās ārvalstu ekspertu atlases pamatojums, līdz ar to nav iespējams novērtēt, pēc kādiem kritērijiem atlasītie ārvalstu eksperti atzīti par atbilstošiem projekta zinātniskās ekspertīzes veikšanai, nodrošinot procesa caurskatāmību;
- projektu sekretāru sagatavotie ārvalstu ekspertu saraksti, uz kuru pamata tiek pieņemti LZP lēmumi par konkrēto ārvalstu ekspertu piesaisti (līgumu slēgšanu par zinātniskās ekspertīzes veikšanu), nesniedz pilnīgu informāciju, piemēram, par kritērijiem, saskaņā ar kuriem ārvalsts eksperts ir atlasīts, vai publikāciju skaitu, kas izmantots ārvalstu ekspertu atlasē, u. c. būtisku informāciju²⁵⁶, tādējādi nenodrošinot ārvalstu ekspertu atlases procesa caurskatāmību un lēmumu pamatojuma izsekojamību;

Projektu iesniedzēji paļaujas uz to, ka atbildīgā institūcija – LZP – īsteno tādu projektu zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, kas nodrošina pieteikto projektu neatkarīgu, tiesību aktiem atbilstošu novērtēšanu, interešu konflikta neesamību un tādu pētījumu projektu finansēšanu no valsts budžeta līdzekļiem, kas ir atbalstāmi atbilstoši normatīvajā regulējumā paredzētajam.

Valsts kontroles ieskatā, IZM ir jāveic tūlītējas darbības, lai novērstu turpmāku normatīvo aktu pārkāpšanu un nodrošinātu zinātniskās ekspertīzes organizēšanas procesa, t. sk. ārvalstu ekspertu atlases kārtības, caurskatāmību, īstenotās zinātniskās ekspertīzes atbilstību tiesību aktiem, informācijas sistēmas, kurā ārvalstu eksperti veic projektu novērtēšanu, drošību un valsts budžeta finansējuma FLPP un VPP projektu īstenošanai atbilstošu piešķiršanu un izlietojumu.

2012. gada revīzijā tika secināts, ka Izglītības un zinātnes ministrijas rīcība fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu apstiprināšanā, īstenošanā un uzraudzībā nav vērsta uz efektīvāku fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietošanu, jo IZM nav nodrošinājusi:

- ✓ objektīvu un normatīvajam regulējumam²⁵⁷ atbilstošu fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtējumu;
- ✓ fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu vērtēšanas procesā netika nodrošināta projektu iesniegumu vērtētāju neatkarība;
- ✓ tika konstatēti gadījumi, kad Latvijas Zinātnes padomes eksperti projekta iesnieguma vērtēšanas kritērijus novērtēja ar noteiktu punktu skaitu, nepamatojot savu vērtējumu.

Lai īstenotu normatīvajiem aktiem²⁵⁸ atbilstošu FLPP vērtēšanas procesu, Valsts kontrole ieteica IZM veikt pasākumus, lai veicinātu, ka:

- ✓ LZP eksperti, vērtējot projekta iesniegumus, pamato savu vērtējumu, kā to nosaka normatīvais akts²⁵⁹;
- ✓ vienu zinātnisko institūtu pārstāv ne vairāk kā puse no projekta izvērtēšanai izvēlētajiem ekspertiem, kā to paredz normatīvais akts²⁶⁰;
- ✓ projektu vadītāji (iesniedzēji), vienlaikus būdami arī LZP eksperti, nevērtē viens otra projekta iesniegumus.

Lai ieviestu Valsts kontroles 2012. gada revīzijā sniegto ieteikumu, IZM izstrādāja vadlīnijas FLPP iesniegumu izvērtēšanai, kurās, t.sk. iekļauts nosacījums ekspertiem, pārbaudot projektu iesniegumus un piešķirot katra kritērija izpildei vērtējumā “1”, “2”, “3”, “4” vai “5” punktus, pamatot savu vērtējumu. Turklāt iepriekš minētajās vadlīnijās un arī 2014. gada FLPP konkursa nolikumā tika noteikts, ka FLPP iesniegumu izvērtēšanai tiek piesaistīti tikai ārvalstu eksperti, kas pārstāv dažādu pasaules valstu zinātniskās institūcijas.

Ieteikums tika atzīts par ieviestu 20.01.2014.

2017. gadā tika izstrādāta un stājās spēkā jauna FLPP izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība²⁶¹, kas t. sk. noteica, ka, lai nodrošinātu neatkarīgu projekta iesniegumu izvērtēšanu un novērstu iespējamo interešu konfliktu, katra projekta iesnieguma izvērtēšanā LZP iesaista ne mazāk kā divus atbilstošus Eiropas Komisijas ekspertu datubāzē iekļautos ekspertus, bet, ja attiecīgajā datubāzē šādu ekspertu nav, tad citā starptautiskā ekspertu datubāzē iekļautos ekspertus (turpmāk – ārvalstu eksperti).

Līdz ar to šajā revīzijā Valsts kontroles revidenti vērtēja, vai veiktās izmaiņas ir nodrošinājušas pirms 10 gadiem²⁶² konstatēto neatbilstību un nepilnību novēršanu un laika periodā no 2018. līdz 2021. gadam tiek īstenota normatīvajiem aktiem atbilstoša FLPP un VPP projektu zinātniskā ekspertīze.

MK noteikumu anotācijā²⁶³ noteikts, ka *LZP praksē ir pierādīts, ka ekspertu komisijas, piesaistot Latvijas ekspertus projektu iesniegumu izvērtēšanai, saskaras ar grūtībām, lai no datubāzēm izlozētu neatkarīgus ekspertus, kuri nepārstāv zinātnisko institūciju, kur plānots veikt projektu, un neatrodas interešu konfliktā. Tāpēc LZP iepriekšēja konkursa uzsaukumā piesaistīja ārvalstu ekspertus visu projektu iesniegumu vērtēšanā. [...] Tādā veidā tiks nodrošināta neatkarīga un objektīva projekta iesnieguma zinātniskās kvalitātes vērtēšana, interešu konflikta neesamība, kā arī vienota pieeja pētniecības projektu izvērtēšanai.*

Latvijas Zinātnes padomes īstenotā projektu sekretāru atlase

Ekspertu atlasī FLPP iesniegumu, vidusposma zinātnisko pārskatu un noslēguma zinātnisko pārskatu izvērtēšanai saskaņā ar MK noteikumos²⁷² noteikto organizē projektu sekretāri, kuru pieaicināšanas kārtību un nosacījumus nosaka LZP konkursa nolikumā.

Revīzijā konstatēts, ka nedz MK noteikumos²⁷³, kas nosaka kārtību, kādā izvērtē un finansē FLPP un administrē projektu finansēšanai piešķirtos valsts budžeta līdzekļus, nedz arī FLPP konkursa nolikumos nav noteikta kārtība, kādā LZP ir jāveic projektu sekretāru atlase.

Turklāt jānorāda, ka MK noteikumu²⁷⁴ regulējums, kas nosaka VPP projektu pieteikšanas, ekspertīzes, īstenošanas, finansēšanas un projektu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma kontroles kārtību, neparedz projektu sekretāru piesaisti. Saskaņā ar MK noteikumos²⁷⁵ noteikto LZP organizē un nodrošina VPP projektu pieteikumu, projektu vidusposma zinātnisko pārskatu un projektu noslēguma zinātnisko pārskatu zinātnisko ekspertīzi, atlasa ekspertīzei Eiropas Komisijas vai līdzvērtīgā ārvalstu ekspertu datubāzē iekļautos zinātniskos ekspertus, kā arī slēdz ekspertīzes līgumus ar ekspertiem.

Saskaņā ar LZP sniegto informāciju:

- ✓ veicamā darba neregulārā rakstura dēļ ārvalstu ekspertu atlasī arī VPP veic projektu sekretāri;
- ✓ **2018., 2019. un 2020. gada VPP un FLPP konkursos (izņemot 2020. gada FLPP otro konkursu) projektu sekretāru atlasei netika izsludināts atklāts konkurss, bet LZP darbinieki paši uzrunāja iespējamās kandidātus;**
- ✓ 2020. gadā FLPP otrajam konkursam projektu sekretāru atlasei tika īstenota sarunu procedūra²⁷⁶;
- ✓ 2021. gadā projektu sekretāru atlase tika veikta, īstenojot atklātu iepirkuma konkursu, kā arī īstenojot sarunu procedūru²⁷⁷.

FLPP konkursa nolikumos²⁷⁸ noteikts:

- ✓ ja projektu sekretāram ir interešu konflikts ar projekta iesniedzēju, sadarbības partneri vai projekta iesniegumā norādītajiem zinātniskās grupas locekļiem, attiecīgo projekta iesniegumu, projekta vidusposma zinātnisko pārskatu vai projekta noslēguma zinātnisko pārskatu izvērtēšanas organizēšanai padome nodod citam projektu sekretāram;
- ✓ projektu sekretārs veic vismaz divu ekspertu atlasī katra projekta iesnieguma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata zinātniskās izvērtēšanas nodrošināšanai atbilstoši ekspertu atlases vadlīnijām;
- ✓ piedalīties katra projekta iesnieguma administratīvās atbilstības kritēriju izvērtēšanā;
- ✓ apkopot projektu iesniegumus dilstošā secībā atbilstoši ekspertu konsolidētajos vērtējumos iegūtajam punktu skaitam u. c.

LZP ar projektu sekretāriem slēdz uzņēmuma līgumus, saskaņā ar kuriem:

- ✓ LZP uzdod un projektu sekretārs apņemas veikt zinātniskās ekspertīzes organizēšanu atbilstoši konkursa nolikumam;
- ✓ pirms darba uzsākšanas projektu sekretārs apliecina interešu konflikta neesamību un konfidencialitātes ievērošanu, parakstot uzņēmuma līguma pirmo pielikumu *Projektu sekretāra*

apliecinājums par interešu konflikta neesamību un konfidencialitātes ievērošanu, kā arī ievēro tajā minēto visā līguma darbības laikā.

Saskaņā ar iepriekš norādīto apliecinājumu²⁷⁹ par interešu konfliktu tiek atzīta situācija, ja:

- ✓ projektu sekretārs ir projekta vadītājs, projekta galvenais izpildītājs, projekta izpildītājs vai projekta sadarbības partneris jebkurā no projekta iesniegumiem, kas ir iesniegts FLPP zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātajā konkursā;
- ✓ projektu sekretārs ir darba tiesiskās, civiltiesiskās vai dienesta attiecībās ar attiecīgo projektu iesniedzēju u. c.

Saskaņā ar likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”²⁸⁰ noteikto par valsts amatpersonām uzskatāmas arī personas, kurām, pildot amata pienākumus publiskas personas institūcijās, saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir tiesības pieņemt vai sagatavot lēmumus par publiskas personas finanšu līdzekļu sadalīšanu.

Publiskas personas institūcijas vadītājam ir pienākums iesniegt VID amatpersonu sarakstus²⁸¹.

Ņemot vērā projektu sekretāriem veicamo uzdevumu būtību pētījumu projektu konkursu īstenošanā un lēmumu par valsts finansējuma sadali pētījumu projektiem sagatavošanā – t. i., projektu sekretāri veic ekspertu atlasīšanu projekta pieteikuma zinātniskajai izvērtēšanai, nodrošina projektu pieteikumu izvērtēšanas procesu, novērtēto projektu iesniegumu apkopošanu un secīgi atbilstoši veiktā apkopojuma rezultātiem LZP lēmuma projekta par finansējuma piešķiršanu vai nepiešķiršanu sagatavošanu –, ir uzskatāms, ka projektu sekretāri veic tādu pienākumus, kādus saskaņā ar likumu “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”²⁸² veic amatpersonas, uz kurām ir attiecināmi minētajā likumā paredzētie ierobežojumi un aizliegumi (tajā skaitā aizliegums veikt darbības, kurās valsts amatpersona vai tās darījumu partneri ir personiski vai mantiski ieinteresēti, kā arī ierobežojums, ka valsts amatpersona drīkst sagatavot lēmumus par finanšu līdzekļu sadalīšanu tikai saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību²⁸³).

Tomēr, lai gan projektu sekretāri veic tādu pienākumus, kādus saskaņā ar likumā noteikto veic amatpersonas likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”²⁸⁴ izpratnē, viņi nav snieguši valsts amatpersonu deklarācijas²⁸⁵ saistībā ar attiecīgā amata pienākumu izpildi un, iespējams, LZP vadītāji par projektu sekretāriem nav iesnieguši valsts amatpersonu sarakstus normatīvajā regulējumā noteiktajā kārtībā²⁸⁶.

LZP vēstulē²⁸⁷ sniedza skaidrojumu:

Izvērtējot, vai projekta sekretārs ir uzskatāms par valsts amatpersonu atbilstoši likuma 4. panta otrajai daļai, secināms, ka projekta sekretārs nav valsts amatpersona, jo atbilstoši sekretāra līgumam un, ievērojot vadlīnijas, FLPP konkursa nolikumu, vērtēšanas metodikas:

- 1. projekta eksperta darba pienākumos nav sagatavot vai izdot administratīvos aktus;*
- 2. nav piešķirtas tiesības pieņemt vai sagatavot lēmumus par publiskas personas finanšu līdzekļu sadalīšanu;*
- 3. nav tiesības pieņemt vai sagatavot lēmumus par publiskas personas mantas iegūšanu, tās nodošanu citu personu īpašumā, lietošanā vai valdījumā, atsavināšanu citām personām vai apgrūtināšanu ar lietu vai saistību tiesībām.*

Valsts kontroles revidentiem izvērtējot LZP no 2018. gada līdz 2021. gada jūlijam noslēgtos līgumus ar projektu sekretāriem²⁸⁸, VID iesniegto informāciju²⁸⁹ par projektu sekretāru nodarbinātību laika periodā no 01.01.2018. līdz 30.06.2021. un informāciju no LZP IS par projektu sekretāriem, kuri veikuši zinātniskās ekspertīzes organizēšanu projektu pieteikumu izvērtēšanai:

- ✓ 2018. gada otrajā FLPP konkursā ir konstatēta interešu konflikta situācija – projektu sekretārs A, vienlaikus esot darba tiesiskajās attiecībās zinātniskajā institūcijā ir veicis arī konkrētās zinātniskās institūcijas projekta iesnieguma zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, t. sk. ārvalstu ekspertu atlasī. Projekta īstenošanai tika piešķirts valsts budžeta finansējums gandrīz 200 tūkstoši euro apmērā. Attiecīgais sekretārs veica zinātniskās ekspertīzes organizēšanu arī 2018. gada otrā konkursa 16 citu zinātnisko institūciju iesniegtajiem projektu pieteikumiem, kuri pārstāv to pašu zinātnes nozari – medicīnas bāzes zinātnes, tai skaitā farmācija –, un arī 54 tās pašas nozares projektu pieteikumiem 2019. gada un 2020. gada pirmajā konkursā;
- ✓ 2019. gada FLPP konkursā ir konstatēta interešu konflikta situācija – projektu sekretārs A, vienlaikus esot darba tiesiskajās attiecībās zinātniskajā institūcijā ir veicis arī konkrētās zinātniskās institūcijas projekta iesnieguma zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, t. sk. ārvalstu ekspertu atlasī. Projekts netika finansēts. Attiecīgais sekretārs veica zinātniskās ekspertīzes organizēšanu vēl 12 citu zinātnisko institūciju iesniegtajiem projektu pieteikumiem, kuri pārstāv to pašu nozari – veselības un sporta zinātnes. Revīzijas laikā LZP nevarēja uzrādīt konkrētā projektu sekretāra parakstītu interešu konflikta neesamības apliecinājumu;
- ✓ 2018. gada otrajā FLPP konkursā un 2020. gada VPP “Covid-19 seku mazināšanai” konkursā ir konstatēta situācija – projektu sekretārs A ir veicis arī projekta iesnieguma zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, t. sk. ārvalstu ekspertu atlasī, kur projekta viens no sadarbības partneriem ir zinātniskā institūcija, kurā konkrētais projektu sekretārs vienlaikus ir darba attiecībās. VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projekta īstenošanai tika piešķirts finansējums gandrīz 500 tūkstoši euro apmērā, otrā gadījumā projekts netika finansēts.

LZP sniedza skaidrojumu²⁹⁰:

Padome projektu sekretārus atlasa pirms līgumsaistību noslēgšanas. Viens no nosacījumiem ir tāds, ka projektu sekretāri nestrādā zinātniskajās institūcijās (padomes organizēto projektu konkursu kontekstā tās ir institūcijas, kas reģistrētas Latvijas Republikas Zinātnisko institūciju reģistrā) vispār, vienlaikus izņēmums ir pieļaujams, ja projektu sekretārs strādā zinātniskajā institūcijā, kura tradicionāli neiesniedz projekta iesniegumus vai pieteikumus jomās, ar kuru projektiem un ekspertiem projektu sekretārs organizē darbu (piemēram, sekretārs strādā zinātniskā institūcijā, kas fokusējas uz medicīnas un veselības un sociālo zinātnes nozaru projektiem, vienlaikus padomē šis pats projektu sekretārs organizē darbu tikai ar projektiem un ekspertiem, kas atbilst lauksaimniecības, meža un veterināro zinātnes nozaru jomai. Ja tomēr arī šajā zinātnes nozarē ir iesniegti projekta iesniegumi vai pieteikumi no attiecīgās zinātniskās institūcijas vai arī tā piedalās projektā kā projekta sadarbības partneris, padome uzreiz lūdz attiecīgā projekta iesnieguma vai pieteikuma zinātnisko izvērtēšanu organizēt citu projektu sekretāru vai arī to pārņem padomes darbinieki). Projektu sekretāru atlases procesā tiek noskaidrota attiecīgo personu darba vieta, tiek pieprasīta informācija arī par citām civiltiesiskām attiecībām (ne tikai darba līguma izpratnē), lai konstatētu, vai pašreiz nenotiek sadarbība ar zinātniskajām institūcijām.

Jānorāda, ka 2020. gada 64 projektiem ārvalstu ekspertu atlasī veica arī trīs LZP Ekspertīzes un analītikas nodaļas darbinieki, lai gan tas neatbilst normatīvajā aktā²⁹¹ noteiktajam.

LZP sniedza skaidrojumu²⁹²:

Šiem projektu iesniegumiem bija paredzēts attiecīgās jomas projektu sekretārs, tomēr dažādu personīgu iemeslu dēļ, vēl pirms tika uzsākta ekspertu atlase, sekretārs tomēr izrādījās nepieejams vērtēšanas procesam. Ņemot vērā ļoti ierobežotos laika resursus šī konkursa projektu iesniegumu izvērtēšanai, tika pieņemts lēmums, ka sekretāru pienākumus šiem projektu iesniegumiem pildīs trīs iepriekšminētie padomes darbinieki.

Saskaņā ar LZP reglamentu²⁹³ Ekspertīzes un analītikas nodaļa piedalās zinātnisko pētījumu programmu un projektu konkursu nolikumu sagatavošanā vai izstrādā zinātnisko pētījumu programmu un projektu konkursu nolikumus un nodrošina zinātnisko ekspertīzi, tai skaitā zinātnisko pētījumu programmu un pētniecības projektu konkursu projektu pieteikumu, kā arī projektu vidusposma un noslēguma pārskata zinātnisko ekspertīzi, piesaistot ārvalstu ekspertus.

Ekspertīzes un analītikas nodaļas vadītāja amata pienākumos ietilpst pienākums organizēt zinātnisko ekspertīzi, tai skaitā konkursu projektu pieteikumu, kā arī projektu vidusposma un noslēguma zinātnisko pārskatu ekspertīzi²⁹⁴. Savukārt Ekspertīzes un analītikas nodaļas vadītāja vietnieka pienākumos ietilpst piedalīšanās zinātniskās ekspertīzes organizēšanā LZP zinātnisko pētījumu programmās iesniegtajiem projektiem, tai skaitā apzinot un piesaistot ekspertus šim darbam atbilstoši programmas un projektu tematikai²⁹⁵, kā arī sadarbībā ar LZP informācijas tehnoloģiju vadītāju plānot un nodrošināt informācijas sistēmu sagatavošanu LZP izsludinātiem projektu konkursiem, sagatavot vadlīnijas sistēmu izmantošanai²⁹⁶.

Izvērtējot Ekspertīzes un analītikas nodaļas vecākās ekspertes amata aprakstu, konstatēts, ka amata pienākumos ietilpst sadarbībā ar LZP Administratīvo nodaļu un Valsts budžeta finansēto programmu nodaļu sagatavot informāciju priekšlikumiem par zinātnisko pētījumu programmām un projektiem, ko finansē no valsts budžeta līdzekļiem²⁹⁷.

Konstatētais norāda uz LZP Ekspertīzes un analītikas nodaļas darbinieku izšķirošo lomu, LZP lemjot par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu ekspertu piesaistei un LZP vai VPP ĪUK komisijai lemjot par projektu finansēšanu vai nefinansēšanu. Ņemot vērā LZP Ekspertīzes un analītikas nodaļas darbinieku noteikto pienākumu būtību pētījumu projektu konkursu īstenošanā un lēmumu par valsts finansējuma sadali pētījumu projektiem sagatavošanā, Valsts kontroles vērtējumā, LZP Ekspertīzes un analītikas nodaļas darbinieki veic tādus pienākumus, kādus saskaņā ar likumu "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"²⁹⁸ veic amatpersonas, uz kurām ir attiecināmi minētajā likumā paredzētie ierobežojumi un aizliegumi (tajā skaitā aizliegums veikt darbības, kurās valsts amatpersona vai tās darbību partneri ir personiski vai mantiski ieinteresēti, kā arī ierobežojums, ka valsts amatpersona drīkst sagatavot lēmumus par finanšu līdzekļu sadalīšanu tikai saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību²⁹⁹).

Lai gan LZP Ekspertīzes un analītikas nodaļas darbinieki veic tādus pienākumus, kādus saskaņā ar likumā noteikto veic amatpersonas likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"³⁰⁰ izpratnē, tomēr viņi nav snieguši valsts amatpersonu deklarācijas³⁰¹ saistībā ar attiecīgā amata pienākumu izpildi un iespējams, ka LZP vadītāji par LZP Ekspertīzes un analītikas nodaļas darbiniekiem nav iesnieguši valsts amatpersonu sarakstus normatīvajā regulējumā noteiktajā kārtībā³⁰².

Vienlaikus saistībā ar revīzijā konstatētajām interešu konflikta situācijām norādāms, ka likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"³⁰³ noteikts, ka valsts amatpersona drīkst pieņemt vai

sagatavot lēmumus par finanšu līdzekļu sadalīšanu³⁰⁴ tikai ārējos normatīvajos aktos paredzētajiem mērķiem un saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību. Savukārt publiskas personas institūcijas vadītājam ir pienākums³⁰⁵ atbilstoši savai kompetencei nepieļaut, lai šajā institūcijā strādājošās valsts amatpersonas nonāktu interešu konflikta situācijā un šādā situācijā īstenotu valsts amatpersonas amata pilnvaras.

Saistībā ar minētajiem likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārkāpumiem Valsts kontrole revīzijas laikā ir vērsusies VID un KNAB.

Ārvalstu ekspertu atlase

Saskaņā ar MK noteikumos³⁰⁶ noteikto FLPP konkursu nolikumā nosaka projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas. Savukārt VPP konkursa organizēšanā šāda prasība MK noteikumos³⁰⁷ nav noteikta, un līdz ar to arī vadlīnijas ārvalstu ekspertu atlasei nav izstrādātas.

LZP vēstulē³⁰⁸ skaidro:

Ekspertu atlases nosacījumi VPP ir noteikti MK noteikumos, līdz ar to LZP vadās pēc tiem. Ekspertu atlases procedūrās VPP piemēro to pašu kārtību kā FLPP, vienlaikus ņem vērā arī attiecīgās programmas uzdevumus un tematisko ievirzi

Saskaņā ar FLPP konkursu ekspertu atlases vadlīnijās³⁰⁹ noteikto ārvalstu ekspertu atlases mērķis ir identificēt zinātniekus, kuru kvalifikācija atbilst izvērtējamā projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata vai projekta noslēguma zinātniskā pārskata tematikai, ņemot vērā labās prakses piemērus Latvijā un Eiropas Savienībā, *peer review* (projekta iesniegumu, projekta vidusposma zinātnisko pārskatu un projekta noslēguma zinātnisko pārskatu izvērtējošo ekspertu kvalifikācija, zināšanas un pieredze ir līdzīga vai augstāka par projekta vadītāja kā projekta zinātniskās grupas līdera kvalifikāciju, zināšanām un pieredzi) principus, kā arī tiekšanos uz zinātnisko izcilību.

MK noteikumos³¹⁰ ir noteikts, ka ārvalsts ekspertam jāatbilst šādām prasībām:

- ✓ jābūt doktora zinātniskajam grādam;
- ✓ zinātniskajai kvalifikācijai jāatbilst konkrētajā projekta pieteikumā norādītajai zinātnes nozarei un tematikai;
- ✓ vērtēšanas kompetencei un darba pieredzei jāatbilst konkrētā projekta pieteikumā norādītajai zinātnes nozarei un tematikai;
- ✓ jābūt neatkarīgam – neraisot šaubas par interešu konfliktu (tiek parakstīts apliecinājums un tad līgums par atbildību).

Saskaņā ar ekspertu atlases vadlīnijās³¹¹ noteikto projektu sekretāri ārvalstu ekspertus atlasa Eiropas Komisijas ekspertu datubāzē (turpmāk – ekspertu datubāze). Kā palīgriekus var izmantot *Scopus* datubāzi, ekspertu meklēšanas rīku *Expert Lookup*, *Web of Science*, kā arī *Google Scholar*, piemērojot divus paņēmienus:

- ✓ pirmais paņēmieni – ekspertu meklēšana, izmantojot projekta iesniegumā noteiktos atslēgas vārdus dažādās kombinācijās;

- ✓ otrais paņēmieni – projektu sekretārs identificē zinātniekus, kuri citē projekta vadītāja vai projekta galveno izpildītāju publikācijas. Tādējādi būs lielākas iespējas, ka attiecīgais zinātnieks var nodrošināt ekspertīzi attiecīgajā jomā. Tomēr, izmantojot šādu paņēmieni, projektu sekretāram pastiprināti jāpārbauda iespējamais interešu konflikts, jo zinātnieki, kuri citē projekta vadītāju vai projekta galvenos izpildītājus, var būt zinātniskās grupas dalībnieku līdzautori.

FLPP konkursu 2019. un 2020. gadā ekspertu atlasē vadlīnijās³¹² noteikts, ka sekretāriem ārvalstu ekspertu atlasē tika ieteikts piemērot šādus kritērijus:

- ✓ ja projekta iesniegumā, projekta vidusposma zinātniskajā pārskatā un projekta noslēguma zinātniskajā pārskatā ir pārstāvētas vairāk nekā divas nozares, jāmeklē eksperti ar pieredzi vairākās zinātnes nozarēs. Kompetenci konkrētās zinātnes nozarēs var noteikt, ņemot vērā eksperta publikācijas un citus zinātniskās darbības rezultātus atkarībā no zinātnes nozares;
- ✓ jāpārlicinās par interešu konflikta neesamību, piemēram, ņemot vērā starptautiskajās datubāzēs redzamās zinātniskās publikācijas (*Scopus*, *WoS* un *Google Scholar*), kā arī jāizskata potenciālā eksperta CV (ja tāds ir pieejams);
- ✓ publikāciju skaits ekspertam, vienlaikus ņemot vērā eksperta zinātnisko aktivitāti pēdējo divu gadu laikā zinātnes nozarēs, kurās ir pieejama statistika par *Science Citation Index* indeksētajām publikācijām (izņemot zinātnes nozares, kurās zinātniskās publikācijas netiek starptautiski indeksētas, bet, piemēram, tiek retāk izdoti apjomīgi krājumi (tajā skaitā, monogrāfijas) vai kolekcionēti dati ilgākā laika posmā);
- ✓ sociālo un humanitāro zinātņu nozarēs jāņem vērā **zinātniskā aktivitāte** pēdējo piecu gadu laikā, kā arī **zinātnieka akadēmiskās pieredzes līmenis**, piemēram, akadēmiskais statuss u. c.;
- ✓ ieteicams ņemt vērā eksperta Hirša indeksu, kas ir viens no starptautiskajiem standartiem, lai noteiktu zinātnieku kvalifikāciju. **Ieteicams, ka eksperta Hirša indekss³¹³ ir vienāds vai lielāks par projekta vadītāja Hirša indeksu. Jāņem vērā, ka Hirša indekss nav kritērijs bez trūkumiem. Vairākās zinātņu nozaru grupās tam nav lielas nozīmes, ņemot vērā nozaru publicēšanās tradīcijas** (piemēram, sociālajās, humanitārajās, inženierzinātnēs un datorzinātnēs);
- ✓ ekspertam ir iepriekšēja pieredze projektu vērtēšanā;
- ✓ dalība ekspertu paneļos, projektu uzraudzības padomēs, profesionālās biedrībās un apvienībās, kā arī zinātnisko žurnālu redakcijās.

Salīdzinot ar iepriekš norādītajiem kritērijiem, 2021. gadā apstiprinātajās FLPP konkursa ekspertu atlasē vadlīnijās³¹⁴ vairākiem no kritērijiem sniegts papildu skaidrojums, piemēram:

- ✓ zinātniskā aktivitāte – publicēto zinātnisko publikāciju tematika, skaits un citējamība;
- ✓ zinātniskās darbības un akadēmiskās pieredzes līmenis – amati, publikācijas, eksperta monogrāfijas, mācību līdzekļi, patenti.

Lai gan 2021. gada FLPP konkursa ekspertu atlasē vadlīnijās³¹⁵ ārvalstu ekspertu atlasē piemērojamiem kritērijiem sniegts detalizētāks skaidrojums, tomēr nav skaidri noteikts, cik kritēriju un kādā kārtībā jāpiemēro, kurš no kritērijiem atzīstams par būtiskāku salīdzinājumā ar citiem utt.

Projektu sekretārs katram projekta iesniegumam, projekta vidusposma zinātniskajam pārskatam un projekta noslēguma zinātniskajam pārskatam izveido ārvalstu ekspertu sarakstu, kurā iekļauj noteiktu informāciju (skatīt 3. tabulu).

Salīdzinot 2019. un 2020. gada ekspertu sarakstam noteiktās prasības³¹⁶ ar 2021. gadā³¹⁷ noteikto, konstatēts, ka:

- ✓ 2021. gadā ārvalstu ekspertu sarakstā jānorāda arī ārvalsts eksperta Hirša indekss (bibliometrijas instruments, kas parāda kāda autora produktivitāti un kvalitāti, balstoties uz autora darbu citēšanu³¹⁸) un ārvalsts eksperta elektroniskā pasta adrese;
- ✓ 2019. un 2020. gada ārvalstu ekspertu sarakstos nav jānorāda neviens no kritērijiem, saskaņā ar kuriem ārvalsts eksperts atzīts par vislabāko vai vispiemērotāko projekta iesnieguma izvērtēšanai.

FLPP 2019., 2020. un 2021. gada konkursu ārvalstu ekspertu sarakstā iekļaujamo informāciju skatīt 9. tabulā.

9. tabula. FLPP 2019., 2020. un 2021. gada konkursu nolikumos³¹⁹ noteiktie ārvalstu ekspertu sarakstā iekļaujamie rādītāji

2019., 2020. gada FLPP konkursa ekspertu sarakstā norādāmā informācija	2021. gada FLPP konkursa ekspertu sarakstā norādāmā informācija
✓ projekta iesnieguma zinātņu nozaru grupa; ✓ projekta iesnieguma pirmā zinātnes nozare; ✓ eksperta vārds un uzvārds; ✓ reportiera (viens no ekspertiem, kas aizpildīs konsolidēto vērtējumu) vārds un uzvārds; ✓ eksperta/reportiera rezidences valsts; ✓ eksperta/reportiera dzimums; ✓ eksperta/reportiera vecums; ✓ atslēgas vārdi atbilstoši eksperta zinātniskajai kvalifikācijai (tikai 2020. gadā).	✓ projekta iesniegumam atbilstošā zinātnes nozaru grupa; ✓ projekta iesnieguma pirmā zinātnes nozare ✓ eksperta vārds un uzvārds; ✓ eksperta loma (individuālā vērtējuma sastādītājs vai reportieris); ✓ eksperta rezidences valsts; ✓ atslēgas vārdi atbilstoši eksperta zinātniskajai kvalifikācijai; ✓ eksperta Hirša indekss; ✓ eksperta dzimums; ✓ eksperta vecums; ✓ eksperta elektroniskā pasta adrese.

Valsts kontroles revidentiem izvērtējot FLPP konkursa ārvalstu ekspertu atlases vadlīnijās³²⁰ noteiktās prasības ekspertu saraksta sagatavošanā, konstatēts, ka:

- ✓ saraksts nesniedz informāciju par pieeju, kādā sekretārs veicis ekspertu atlasīšanu, kādi kritēriji faktiski piemēroti, vai ārvalsts eksperts atbilst MK noteikumos³²¹ noteiktajām prasībām, u. c. informāciju, kas pamato attiecīgo ekspertu izvēli;
- ✓ 2021. gadā FLPP konkursa ekspertu sarakstā ir jānorāda eksperta Hirša indekss, kaut gan nolikumā³²² iepriekš atzīts, ka vairākās zinātņu nozaru grupās Hiršs indeksu kā kritēriju var lietot tikai kopā ar citiem nosacījumiem.

LZP vēstulē³²³ skaidro:

LZP ārvalstu ekspertu atlasē prioritāri ņem vērā MK noteikumos noteiktos kritērijus un apsvērumus, vadlīnijas izstrādātas, lai sniegtu ieteikumus ekspertu atlases procesa uzlabošanai un kvalitātei, tai skaitā nosakot dažādus aspektus, kas jāievēro ekspertu atlases procesā. Jānorāda, ka FLPP konkursu

ekspertu atlasē vadlīnijas nenosaka citas prasības attiecībā uz informācijas dokumentēšanu par ekspertu izvēli.

Valsts kontroles revidenti, izvērtējot 46 LZP iesniegtos ārvalstu ekspertu sarakstus par laika periodu no 01.01.2018. līdz 31.12.2020., kurus sagatavojuši projektu sekretāri un uz kuru pamata pieņemti LZP lēmumi par ārvalstu ekspertu piesaisti (noslēgts līgums par projekta/-u zinātniskās ekspertīzes veikšanu), konstatēja, ka iepriekš minētie saraksti nesniedz informāciju par ekspertu atlasē piemērotajiem kritērijiem, principiem. Tikai 2020. gadā ārvalstu ekspertu sarakstos papildus tiek norādīti atslēgas vārdi / tematiskās jomas, kas izmantotas ārvalstu ekspertu atlasē.

LZP sniedza šādu informāciju³²⁴:

Pirms zinātnisko ekspertu piesaistīšanas zinātniskajai izvērtēšanai projektu sekretāriem jāiesūta LZP izvēlēto ekspertu saraksts, kurus LZP darbinieki pārbauda izlases kārtībā (atbilstība projekta tematikai, zinātniskie raksti starptautiskajās datubāzēs u. tml.), nepieciešamības gadījumā lūdzot projektu sekretārus izvērtēt attiecīgo ekspertu atbilstību.

Valsts kontroles ieskatā, trūkstot informācijai par projektu sekretāru piemērotajiem paņēmieniem un kritērijiem ārvalstu ekspertu atlasē, nav iespējams pilnībā novērtēt projektu sekretāru pieļautās kļūdas/nepilnības ārvalstu ekspertu atlasē, kā rezultātā LZP ir jālūdz projektu sekretāriem vēlreiz izvērtēt attiecīgo ārvalstu ekspertu atbilstību un veikt nepieciešamās darbības ārvalstu ekspertu atlasē procesa pilnveidei.

Turklāt, salīdzinot FLPP konkursu ekspertu atlasē vadlīnijās³²⁵ noteikto ar VIAA izstrādātajās vadlīnijās³²⁶ ekspertu atlasē ES struktūrfondu finansētajā 1.1.1.2. pasākumā “Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts” noteikto, konstatēts, ka VIAA izstrādātās vadlīnijas nosaka detalizētāku kārtību un prasības ekspertu atlasē. Piemēram, VIAA vadlīnijās³²⁷ ir noteikta:

- ✓ informācija, kas ir jādokumentē par katru izvēlēto potenciālo ekspertu (t. sk. norādīta informācija, kas par ekspertu ir “nepieciešama” (piemēram, atslēgas vārdi, Hirša indekss, publikāciju skaits, pirmās publikācijas gads u. c.) un kas ir tikai “vēlama” (piemēram, tālrunis, CV, zinātniskās intereses u. c.);
- ✓ secīgi veicamie soļi un procedūra ekspertu atlasē, t. sk. kādi “faili” ir jāizveido un kāda informācija tajos par potenciālajiem ekspertiem jāiekļauj;
- ✓ savas ekspertu datubāzes veidošanas prasība (norādot tajā iekļaujamo minimālo informāciju);
- ✓ saglabājamā informācija par katra eksperta pētniecības pieteikuma vērtēšanu u. c.

Salīdzinot VIAA izstrādātajās vadlīnijās³²⁸ noteiktās prasības par informāciju, kas ir jādokumentē par katru izvēlēto ekspertu, ar FLPP konkursu nolikumos noteiktajām prasībām, konstatēts, ka no 17 prasībām, kas VIAA vadlīnijās noteiktas kā nepieciešamas, LZP sekretāriem ir pienākums dokumentēt tikai deviņas, turklāt tikai viena no tām – H-indekss – būtu atzīstama par tādu, kas raksturo eksperta kvalifikāciju. Savukārt no VIAA vadlīnijās noteiktajām sešām vēlamajām prasībām LZP sekretāriem ir pienākums dokumentēt tikai vienu. Detalizētu informāciju skatīt 10. tabulā.

10. tabula. VIAA vadlīnijās³²⁹ un FLPP konkursu nolikumos³³⁰ noteiktās informācijas, kas jādokumentē par izvēlēto ekspertu, salīdzinājums

Informācija par ekspertu, ko dokumentē speciālists/sekretārs	VIAA informācijas nepieciešamība	LZP atzīme par informācijas dokumentēšanu
Vārds (i)	Nepieciešama	X
Uzvārds	Nepieciešama	X
Scopus ID	Nepieciešama	-
Dzimums	Nepieciešama	X
Zinātniskais grāds	Nepieciešama	-
Ieņemamais amats	Nepieciešama	-
Valstspiederība, organizācija	Nepieciešama	-
Valsts	Nepieciešama	X
E-pasts	Nepieciešama	X*
Tīmekļa vietnes URL	Nepieciešama	-
Zinātnes disciplīna un apakšnozares	Nepieciešama	X
Izmantotie atslēgas vārdi	Nepieciešama	X
H-indeks	Nepieciešama	X*
Publikāciju skaits	Nepieciešama	-
Pirmās publikācijas gads	Nepieciešama	-
Pēdējās publikācijas gads	Nepieciešama	-
Pētniecības pieteikums	Nepieciešama	X
Dzimšanas datums	Vēlama	X
Adrese	Vēlama	-
Tālrunis	Vēlama	-
Zinātniskās intereses	Vēlama	-
Informācija par citās pētniecības pieteikumu atlasēs sniegto vērtējumu kvalitāti (ja pieejama)	Vēlama	-
CV (ja pieejams)	Vēlama	-

* Prasība FLPP vadlīnijās norādīta kopš 2021. gada

Valsts kontroles vērtējumā, FLPP konkursu nolikumos³³¹ ārvalstu ekspertu atlasēšanas procesa dokumentēšanai, t. sk. ārvalstu ekspertu saraksta sagatavošanai, noteiktās prasības ir nepietiekamas un nenodrošina ārvalstu ekspertu atlasēšanas procesa caurskatāmību un lēmumu par konkrēto ārvalstu ekspertu piesaistes pamatojuma izsekojamību.

Ņemot vērā, ka VIAA izveidotā ārvalstu ekspertu atlasē kārtība pirmšķietami (nav veiktas detalizētas pārbaudes) nodrošina labāku šī procesa caurskatāmību un lēmumu par atlasīto ekspertu piesaisti pamatojuma izsekojamību, kā arī turpmāk revīzijas ziņojumā norādītos konstatējumus par LZP īstenotās projektu zinātniskās ekspertīzes organizēšanu un nodrošināšanu, Valsts kontrole aicina LZP izvērtēt iespēju pārņemt VIAA labāko praksi ārvalstu ekspertu atlasē organizēšanā un nodrošināšanā, tādējādi sekmējot procesa pilnveidi un caurskatāmību.

Nacionālā zinātniskās darbības informācijas sistēma un Latvijas Zinātnes padomes Projektu pieteikumu, vērtējumu un pārskatu informācijas sistēma

NZDIS ir valsts informācijas sistēma, kurā apkopo ziņas par zinātnisko institūciju veikto zinātnisko darbību un tajā iesaistītajām personām³³².

NZDIS pārzine un turētāja ir IZM, kas saskaņā ar MK noteikumiem³³³ nodrošina NZDIS iekļauto zinātnisko institūciju reģistra, zinātniskajās institūcijās akadēmiskajos amatos ievēlēto personu reģistra un LZP ekspertu datubāzes darbību un sistēmas tehnisko uzturēšanu. LZP ekspertu datubāzē saskaņā ar Zinātniskās darbības likumā³³⁴ noteikto reģistrē tikai Latvijas Republikas nodarbinātos zinātniekus.

Saskaņā ar LZP laika periodā no 2018. līdz 2020. gadam noslēgtajiem līgumiem ar ārvalstu ekspertiem par ekspertīzes veikšanu ārvalsts ekspertam ir jāaizpilda un jānodod vērtējums par FLPP vai VPP projektu pieteikumiem, apstiprinot to NZDIS, kā arī apstiprinot konsolidēto vērtējumu NZDIS.

Revīzijā konstatēts, ka faktiski ārvalsts eksperts vērtējumu aizpilda un nodod LZP IS, savukārt tas neatbilst MK noteikumos³³⁵ noteiktajam un ar ārvalstu ekspertiem noslēgtajos līgumos paredzētajam.

LZP informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūras tehnisko apkopi nodrošina pakalpojuma sniedzējs D³³⁶, LZP IS izmaiņu pieprasījumu un konfigurācijas darbus veic pakalpojuma sniedzējs E³³⁷.

Revīzijā, vērtējot LZP IS, revidenti nekonstatēja LZP IS tiesisko regulējumu un statusu valsts informācijas sistēmu un resursu kopumā, no kā izriet arī turpmākās sistēmai izvirzāmās prasības informācijas tehnoloģiju drošības jomā, lai nodrošinātu informācijas pieejamību un kvalitāti:

- ✓ LZP IS nav reģistrēta Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēmā (turpmāk – VIRSIS) atbilstoši MK noteikumiem³³⁸, kas paredzēja, ka līdz 08.08.2020. LZP IS pārziņiem bija jānodrošina datu ievade VIRSIS par to pārziņā esošajām valsts IS un citiem normatīvajā aktā minētajiem informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (turpmāk – IKT) resursiem³³⁹. Turpretim NZDIS ir reģistrēta kā valsts informācijas sistēma un klasificēta kā pamata drošības klases sistēma;
- ✓ neregistrējot LZP IS Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēmā, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai nav sniegta informācija par LZP rīcībā esošo tehnoloģisko un informācijas resursu (turpmāk – IKT) pārvaldības funkciju izpildei, t. i., lai nodrošinātu vienotu valsts politiku valsts informācijas sistēmu un to darbībai nepieciešamo IKT resursu un pakalpojumu uzskaites, attīstības un uzturēšanas jomā, kā arī strukturētas informācijas iegūšanai par valsts informācijas sistēmām un to darbības uzturēšanai un attīstībai nepieciešamajiem IKT resursiem un pakalpojumiem³⁴⁰.

Lai gan saskaņā ar normatīvo aktu³⁴¹ institūcijas vadītājs nodrošina informācijas tehnoloģiju drošības pārvaldību un MK³⁴² paredz, ka ir jāizstrādā sistēmas drošības politika, revīzijā netika konstatēts, ka LZP tāda ir izstrādāta. Ņemot vērā, ka LZP IS ir būtiska valsts budžeta finansējuma pamatotai, caurskatāmai un MK noteikumiem atbilstošai sadalei FLPP un VPP projektu konkursos, Valsts kontroles ieskatā, ir jāaizsargā informācijas sistēma no nesankcionētas pieejas un jāveic informācijas sistēmas lietotāju identitātes un piekļuves tiesību pārbaude, tādējādi garantējot LZP IS ievadīto vērtējumu kvalitāti un integritāti (pilnīgas un nemainītas informācijas saglabāšanu).

Saskaņā ar revīzijā sniegto informāciju³⁴³ LZP nav izstrādāta kārtība, kādā LZP IS ievada, apstrādā, aktualizē, uzkrāj, glabā, arhivē un dzēš ziņas, organizē lietotāju piekļuvi darbam sistēmā, kādos gadījumos lietotāja tiesības anulē u. c. būtisku informāciju sistēmas darbībai un izmantošanai LZP uzdevuma – organizēt un

nodrošināt projektu pieteikumu, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata zinātnisko ekspertīzi – izpildē.

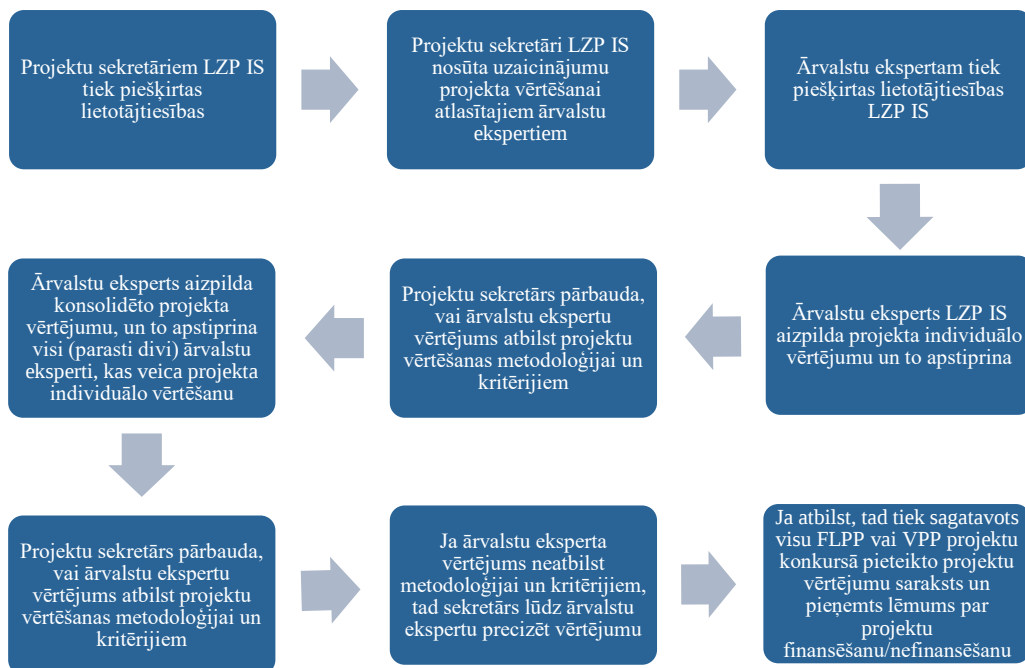
Lai novērtētu lietotāju (LZP darbinieku, projektu sekretāru un ekspertu) veiktās darbības sistēmā un konkrētajos projektos, revīzijā tika pieprasīti LZP IS auditācijas pieraksti. Tika analizēti auditācijas pieraksti par laika periodu no 05.02.2018. līdz 20.08.2021., kad tie tika iesniegti Valsts kontrolei.

Veicot LZP IS reģistrēto lietotāju un to parolu analīzi, tika konstatēts:

- ✓ paroles LZP IS tiek uzglabātas kontrolsummu veidā, kas atbilst labajai praksei, lai nodrošinātu paroles aizsardzību pret nesankcionētu izmantošanu. Atšķirīgām parolēm kontrolsumma ir atšķirīga, identiskām parolēm kontrolsumma ir vienāda, kas ļauj identificēt tās paroles, kas nav unikālas un līdz ar to pakļautas nesankcionētas izmantošanas riskam;
- ✓ LZP IS ir reģistrēti 2305 lietotāji. No tiem 138 lietotāji (gan LZP darbinieki, gan eksperti) lieto paroli, kura nav lietotājam unikāla, bet kuru lieto vēl citi lietotāji. Piemēram:
 - 84 lietotājiem paroles kontrolsumma ir 386404ed1264a6f0d89150e59a8255b0;
 - 31 lietotājam paroles kontrolsumma ir 9ba9218c9b80a0f3a6bff2175686ccdf;
 - 23 lietotājiem paroles kontrolsumma ir 53ec00b9f99ac044a76bc5bd068b45ef;
- ✓ no 138 lietotājiem 136 ir ārvalstu eksperti, kuri ir bijuši pieslēgušies LZP modulim no iekšējās LZP IP adreses vai no Latvijas IP adreses – tas norāda uz risku, ka LZP darbiniekiem varētu būt pieejama un viņi varētu būt izmantojuši citu LZP IS lietotāju rekvizītus autorizācijai darbam sistēmā;
- ✓ lietotājam B, kas ir LZP darbinieks, ir izveidoti vairāki lietotāju konti: bbb@lza.lv un bbb@lzp.gov.lv. Vērtējot pieslēgumam LZP IS ar šo lietotājevārdu izmantotās IP adreses, konstatēts, ka no tās pašas IP adreses ir pieslēdzies arī lietotājs admin@lzp.gov.lv.

Ārvalstu ekspertu veikto darbību Latvijas Zinātnes padomes Projektu pieteikumu, vērtējumu un pārskatu informācijas sistēmā izsekojamība

Saskaņā ar LZP pārstāvju intervijās³⁴⁴ sniegto skaidrojumu zinātniskās ekspertīzes organizēšanas procesu LZP IS skatīt 11. attēlā.

11. attēls. Zinātniskās ekspertīzes organizēšanas un nodrošināšanas process LRP IS (saskaņā ar LRP pārstāvju intervijās pausto informāciju³⁴⁵)

Lai novērtētu lietotāju (LRP darbinieku, projektu sekretāru un ekspertu) veiktās darbības sistēmā un konkrētajos projektos, revīzijā tika pieprasīti LRP IS auditācijas pieraksti. Tika analizēti auditācijas pieraksti par laika periodu no 05.02.2018. līdz 20.08.2021., kad tie tika iesniegti Valsts kontrolei.

Izvērtējot LRP IS auditācijas pierakstus, konstatēts, ka darbības – pieslēgšanās/atvienošanās sistēmai, informācijas pievienošana, projektu vērtējumu sniegšana, kas jāveic ārvalstu ekspertam, – ir veiktas ne tikai no ārvalsts IP adreses, bet arī no Latvijas IP adresēm un LRP iekšējās IP adreses. Visvairāk darbības ar ārvalstu ekspertu lietotārvārdiem no Latvijas IP vai LRP IP adresēm ir veiktas 2020. gadā (skatīt 11. tabulu).

11. tabula. Darbību skaits, kas veiktas ar ārvalstu ekspertu lietotārvārdiem no Latvijas IP un LRP IP adresēm, laika posmā no 2018. līdz 2021. gadam³⁴⁶

	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	Projektu skaits, kuros darbības veiktas
No LRP IP adreses	33	0	411	0	87
No Latvijas IP adreses	2	6	71	24	28
Kopā:	35	6	482	24	115

LRP vēstulē³⁴⁷ skaidro:

“Ārvalstu ekspertu vērtējumi netika ietekmēti, labojumi tika veikti, balstoties uz ārvalstu ekspertu pieprasījumu, ņemot vērā tehniskās grūtības LZP projektu modulī. Piemēram, ja eksperts nav varējis piekļūt sistēmai (piemēram, 2020. gadā bija problēmas ar ugunsmūriem ārvalstu ekspertiem), ja ārvalstu ekspertam darba gaitā neiet kāda funkcionalitāte, ja ārvalstu eksperts pats ir konstatējis, ka ir iesniedzis kļūdainu vērtējumu un lūdz to izmainīt, ņemot vērā sevis iesūtīto versiju.”

2020. gadā no LZP IP adreses 10.0.0.102., izmantojot ārvalstu ekspertu lietotājevārdus, veiktas 411 darbības 87 projektos, piemēram:

- ✓ 19.05.2020. laika posmā no plkst. 8.55 līdz plkst. 10.14 un 20.05.2020. laika posmā no plkst. 16.15 līdz plkst. 16.50 no LZP IP adreses 10.0.0.102. veikta pieslēgšanās ar deviņu ārvalstu ekspertu lietotājevārdiem. Norādītajā laika posmā no tās pašas IP adreses LZP IS pieslēdzies arī LZP darbinieks ar lietotājevārdu bbb@lza.lv.

Darbības ar ārvalstu ekspertu lietotājevārdiem veiktas 11 projektos – deviņu projektu pieteikumu izvērtēšanā un divu projektu vidusposma pārskata izvērtēšanā. Saskaņā ar auditācijas pierakstiem eksperti veikuši darbības *confirm declaration* (saskaņā ar sistēmas uzturētāja skaidrojumu – “eksperts iesniedzis apliecinājumu pirms projekta vērtēšanas”), *confirm review declaration* (saskaņā ar sistēmas uzturētāja skaidrojumu – “eksperts ir iesniedzis savu apliecinājumu pirms kāda no pārskatu vērtēšanas (vidusposma, noslēguma posma)”), *insert* (ir ievietota informācija) un *confirm evaluation* (saskaņā ar sistēmas uzturētāja skaidrojumu – “ieraksts parādās, kad eksperts ir iesniedzis individuālo vērtējumu”).

Visos 11 projektos darbības no LZP IP veiktas ar viena (no diviem) projekta vērtēšanā iesaistītā eksperta lietotājevārdu. Ar otra eksperta lietotājevārdu darbības veiktas no ārvalsts IP adreses;

- ✓ 26.05.2020. plkst. 11.07 ar ārvalsts eksperta lietotājevārdu no LZP IP adreses 10.0.0.102 LZP IS viena projekta pieteikuma novērtējumā ir veiktas darbības *update* (saskaņā ar sistēmas uzturētāja skaidrojumu – “nav viena konkrēta objekta pret ko šis parādās, bet, piemēram, var norādīt, ka kādas institūcijas projekta budžeta plāna ir veiktas izmaiņas, vai projekta personāla ir izmaiņas”. Līdz ar to, Valsts kontroles ieskatā, no minētā skaidrojuma izriet, ka darbība *update* nozīmē – ir veiktas izmaiņas) un *confirm evaluation*, kaut gan gandrīz mēnesi iepriekš 28.04.2020. projekta pieteikums ir jau ticis novērtēts, izmantojot to pašu ārvalsts eksperta lietotājevārdu no ārvalsts IP adreses;
- ✓ 16.10.2020. plkst. 17.50 ar ārvalsts eksperta lietotājevārdu no LZP IP adreses 10.0.0.102 LZP IS viena projekta pieteikuma novērtējumā ir veiktas darbības *update* un *confirm evaluation*, kaut gan jau 12.10.2021. projekta pieteikums ir bijis novērtēts, izmantojot to pašu ārvalsts eksperta lietotājevārdu no ārvalsts IP adreses.

Salīdzinot LZP IS auditācijas pierakstos esošo informāciju, konstatēts, ka iepriekš norādīto darbību apraksts, kas veiktas no LZP IP 10.0.0.102. adreses ar ārvalstu ekspertu lietotājevārdiem, neatšķiras no darbību apraksta, kādas veikuši ārvalstu eksperti no ārvalstu IP adresēm, veicot projektu pieteikumu vai projektu vidusposma zinātnisko pārskatu novērtējumu.

LZP, pamatojoties uz LZP IS projektu pieteikumu vai projektu vidusposma zinātnisko pārskatu vērtējumu, ir pieņēmusi lēmumus par iepriekš norādīto projektu finansēšanu/nefinansēšanu vai projektu turpināšanu.

Fakts, ka, iespējams, LZP darbinieki veikuši darbības ar ārvalstu ekspertu lietotājevārdiem un iejaukušies ārvalstu ekspertu sniegtajos vērtējumos neatbilstoši MK noteikumos³⁴⁸ noteiktajam, liecina par to, ka iespējams ir ietekmēti:

- ✓ konsolidēto projektu pieteikumu vērtējumi un LZP pieņemtie lēmumi par projektu finansēšanu/nefinansēšanu FLPP konkursos;
- ✓ projekta vidusposma zinātnisko pārskatu vērtējumi un projekta turpināšana.

Revīzijā konstatēts, ka darbības ar ārvalstu ekspertu lietotāJVārdiem tiek veiktas arī no Latvijas IP adresēm, piemēram, no Latvijas IP adreses 77.93.5.161 LZP IS:

- ✓ 17.10.2020., 18.10.2020. ar ārvalsts eksperta lietotāJVārdu četru FLPP projektu pieteikumu izvērtēšanā ir veiktas darbības *confirm declaration* (saskaņā ar sistēmas uzturētāja skaidrojumu – “eksperts iesniedzis apliecinājumu pirms projekta vērtēšanas”), *insert* (ir ievietota informācija), *confirm evaluation* (saskaņā ar sistēmas uzturētāja skaidrojumu – “ieraksts parādās, kad eksperts ir iesniedzis individuālo vērtējumu”);
- ✓ 18.03.2021. ar ārvalsts eksperta lietotāJVārdu viena FLPP projekta zinātniskā pārskata izvērtēšanā ir veiktas darbības *update*, lai gan jau 14.03.2021. projekta zinātniskais pārskats ir bijis novērtēts, izmantojot to pašu ārvalsts eksperta lietotāJVārdu no ārvalsts IP adreses.

Saskaņā ar LZP IS auditācijas pierakstiem Latvijas IP adresi 77.93.5.161 izmanto LZP darbinieks B, pieslēdzoties ar lietotāJVārdiem bbb@lza.lv un admin@lzp.gov.lv.

Pēc iepriekš norādīto darbību veikšanas LZP, pamatojoties uz vērtējumu, ir pieņēmusi lēmumus par konkrēto FLPP projektu finansēšanu vai nefinansēšanu.

Revīzijā konstatētais, ka FLPP projektu pieteikumu un zinātnisko pārskatu vērtējumos veiktas darbības ar ārvalstu ekspertu lietotāJVārdiem no LZP IP adreses un Latvijas IP adresēm, kuras izmanto LZP darbinieki, norāda uz iespējamību, ka tika nelikumīgi ietekmēti:

- ✓ 2020. gada FLPP projektu konkursu rezultāti un valsts budžeta līdzekļu sadale (LZP lēmumi par projektu finansēšanu vai nefinansēšanu) – konkursu rezultātā zinātniskajām institūcijām projektu īstenošanai piešķirts finansējums kopā 23 289 064 *euro* apmērā;
- ✓ LZP pieņemtie lēmumi par divu FLPP projektu turpināšanu pēc projektu vidusposma zinātnisko pārskatu novērtējuma un lēmums par viena projekta pabeigšanu pēc projekta noslēguma zinātniskā pārskata novērtējuma un līdz ar to valsts budžeta finansējuma kopā 764 272 *euro* apmērā atbilstošu izlietojumu.

Saskaņā ar MK noteikumiem³⁴⁹, kas nosaka VPP projektu īstenošanas kārtību, ja projekta noslēguma zinātniskā pārskata ekspertīzes konsolidētais vērtējums ir “Projekta mērķis nav sasniegts” vai projekta rezultāti un saturiskie pārskati par projekta rezultātiem neatbilst projekta līguma noteikumiem, ĪUK pieņem lēmumu par projekta izbeigšanu un nepamatoti izlietotā projekta īstenošanai piešķirtā finansējuma atgūšanu pilnā apmērā.

Revīzijā konstatēts, ka trijos VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektos LZP darbinieki pēc tam, kad ārvalstu eksperti no ārvalstu IP adresēm ir apstiprinājuši šo projektu noslēguma zinātniskā pārskata novērtējumu, ir izmantojuši šo ārvalstu ekspertu lietotāJVārdu un veikuši darbības *update* projektu noslēguma zinātniskā pārskata novērtējumos (veikto izmaiņu saturs no auditācijas pierakstiem nav nosakāms):

- ✓ 14.05.2021. ar ārvalsts eksperta lietotāJVārdu ir veiktas darbības *update* projekta noslēguma zinātniskā pārskata vienā no divu ārvalstu ekspertu vērtējumiem no Latvijas IP adreses 77.93.5.161,

kuru saskaņā ar auditācijas pierakstiem izmanto LZP darbinieks B, pieslēdzoties ar lietotājmācību bbb@lza.lv un admin@lzp.gov.lv;

- ✓ 15.05.2021. ar ārvalsts ekspertu lietotājmācību ir veiktas darbības *update* projekta noslēguma zinātniskā pārskata vienā no divu ārvalstu ekspertu vērtējumiem no Latvijas IP adreses (85.254.75.95), kuru saskaņā ar auditācijas pierakstiem izmanto LZP darbinieks C, pieslēdzoties ar lietotājmācību ccc@lzp.gov.lv;
- ✓ 15.05.2021. ar abu ārvalstu ekspertu lietotājmācību ir veiktas darbības *update* projekta noslēguma zinātniskā pārskata abu ekspertu vērtējumos no Latvijas IP adreses (85.254.75.95), kuru saskaņā ar auditācijas pierakstiem izmanto LZP darbinieks C, pieslēdzoties ar lietotājmācību ccc@lzp.gov.lv.

Pamatojoties uz projektu noslēguma zinātniskās ekspertīzes konsolidēto vērtējumu, VPP “Covid-19 seku mazināšanai” ĪUK 09.06.2021. pieņēma lēmumu³⁵⁰ noslēgt norādīto projektu īstenošanu un apstiprināt projektu mērķu sasniegšanu.

Revīzijā konstatētais – LZP darbinieku iespējama iejaukšanās ārvalstu ekspertu sniegtajos VPP “Covid-19 seku mazināšanai” triju projektu noslēguma zinātnisko pārskatu vērtējumos, veicot tajos izmaiņas – norāda uz iespējamību, ka tādā veidā tika nelikumīgi ietekmēts ĪUK pieņemtais lēmums³⁵¹ par attiecīgo projektu īstenošanas noslēgšanu, projektu mērķu sasniegšanu un valsts budžeta finansējuma 1 475 212 *euro* apmērā atbilstoši mērķim izlietojumu.

Valsts kontroles ieskatā, nav pieļaujams, ka ārvalstu ekspertu lietotājmācību izmanto kāds cits, izņemot pašus ekspertus, un veic jebkādas izmaiņas ārvalstu ekspertu iesniegtajos vērtējumos, jo tas ir pamats sniegtā vērtējuma, kā arī uz tā pamata pieņemto lēmumu apšaubīšanai, tāpēc vēršamies Latvijas Republikas Prokuratūrā revīzijā konstatēto faktu turpmākai pārbaudei.

IZM kā vadošajai valsts pārvaldes iestādei zinātnes nozarē, ņemot vērā revīzijā konstatēto, ir jāvērtē LZP darbinieku atbildību par revīzijā konstatētajiem pieļautajiem pārkāpumiem zinātniskās ekspertīzes procesa organizēšanā un nodrošināšanā un jāveic nepieciešamās darbības projektu zinātniskās ekspertīzes turpmākai nodrošināšanai atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Ārvalstu ekspertu aptaujas rezultāti un priekšlikumi

Lai gūtu visaptverošu informāciju par LZP sadarbību ar ārvalstu ekspertiem, projektu pieteikumu un projektu īstenošanas vērtēšanas metodoloģijas un noteikto kritēriju atbilstību un pilnību projektu zinātniskās ekspertīzes veikšanai, Valsts kontrole revīzijā veica ārvalstu ekspertu aptauju, kuras ietvaros tika uzrunāti 352 eksperti, t. i., visi ārvalstu eksperti, kas ir veikuši FLPP un VPP projektu pieteikuma ekspertīzes 2020. gadā. Anketas paraugu skatīt 5. pielikumā.

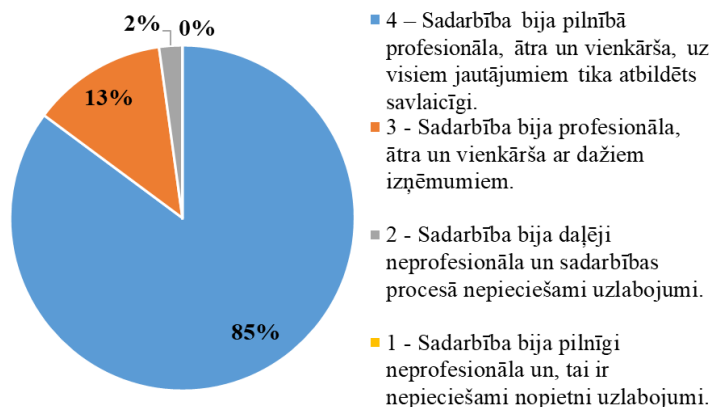
Atbildes uz iepriekš minētās aptaujas jautājumiem ārvalstu ekspertiem bija jāsniedz triju nedēļu laikā no 26.07.2021. līdz 16.08.2021. No uzrunātajiem 352 respondentiem atbildes tika saņemtas no 229 ekspertiem, kas ir 65 % no visa respondentu skaita.

Uz anketā iekļauto jautājumu, kurā lūdzam novērtēt sadarbības procesu (LZP un/vai SZA izteiktais projektu pieteikumu zinātniskās izvērtēšanas piedāvājums, līguma/u par ekspertīzes veikšanu noslēgšana un izpilde, rezultātu nodošana un pieņemšana, u. c.) ar LZP un/vai SZA, piesaistot ārvalstu zinātnisko ekspertu projektu vērtēšanai, 195 jeb 85 % respondentu norāda, ka sadarbības process ar LZP un/vai SZA, piesaistot ārvalsts

zinātnisko ekspertu projektu vērtēšanai, bija pilnībā profesionāls, ātrs un vienkāršs, kā arī uz visiem jautājumiem tika atbildēts savlaicīgi (skatīt 12. attēlu).

Ārvalstu ekspertu sniegto atbilžu apkopojums, novērtējot to sadarbības procesu ar LZP un/vai SZA

Ārvalstu ekspertu norādītās galvenās problēmas

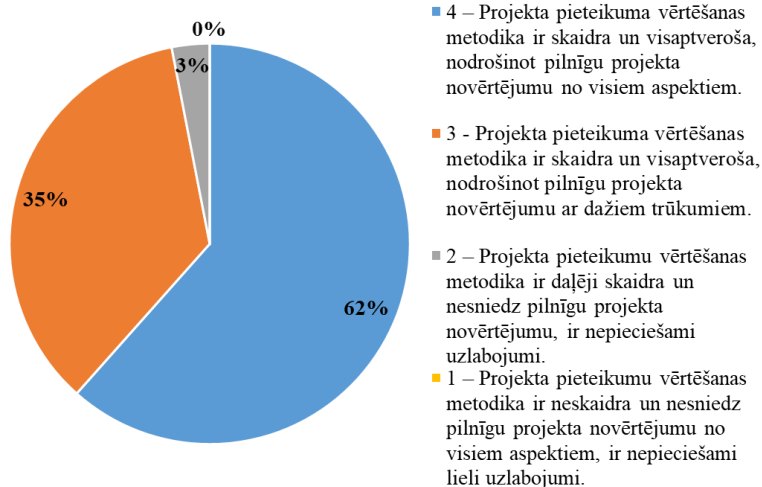
- ✓ Problēmas ar informācijas sistēmas darbību, piekļuvi, sistēma nav lietotājam draudzīga
- ✓ Termiņi projektu vērtēšanai ir pārāk (nepamatoti) īsi
- ✓ u. c.

12. attēls. Ārvalstu ekspertu atbilžu, novērtējot sadarbības procesu ar LZP un/vai SZA, un norādīto problēmu apkopojums

Uz anketā iekļauto jautājumu, kurā lūdzam novērtēt projekta pieteikuma ekspertīzes veikšanas metodiku, 141 jeb 62 % respondentu norāda, ka projekta pieteikuma vērtēšanas metodika ir skaidra un visaptveroša, nodrošinot pilnīgu projekta novērtējumu no visiem aspektiem, savukārt 81 jeb 35 % norāda uz dažiem trūkumiem (skatīt 13. attēlu).

Ārvalstu ekspertu atbilžu apkopojums

Ārvalstu ekspertu norādītās galvenās problēmas

- ✓ tiešsaistes informācijas sistēma, kas tiek izmantota vērtēšanā, grūti lietojama, nepieciešama atjaunināšana
- ✓ pretrunas sniegtajās instrukcijās un veidlapās
- ✓ nav pietiekamas informācijas par projekta budžetu, kas nepieciešams, lai palīdzētu izprast projekta apjomu
- ✓ u. c.

13. attēls. Ārvalstu ekspertu atbilžu, novērtējot projektu pieteikuma ekspertīzes veikšanas metodiku, un norādīto problēmu apkopojums

Uz anketā iekļauto jautājumu, kurā lūdzam nosaukt citu valstu labās prakses piemērus, ko Latvijas atbildīgās institūcijas varētu pārņemt kā labo praksi, tiek sniegti, piemēram, šādi ieteikumi:

- ✓ veidot atšķirīgu vērtēšanas kritēriju kopumu, piemēram, lietišķie pētījumi jānovērtē atšķirīgi no fundamentālajiem pētījumiem, kā arī izmantot plašāku skalu no 0 līdz 10;
- ✓ būtiski uzlabot tiešsaistes darbu un pārskatu sagatavošanu;
- ✓ palielināt projektu vērtēšanā piesaistīto ekspertu skaitu uz vismaz četriem, lai tiešsaistē vai klātienē sasniegtu galīgo rezultātu, nevis balstoties uz vienprātību no diviem ekspertiem;
- ✓ uzlabot saziņas iespējas starp ekspertiem, piemēram, izmantojot paneldiskusiju vai organizējot telefonkonferences;
- ✓ laikus nosūtīt ekspertiem uzaicinājumus, noteikt saprātīgus termiņus u. c.

Ārvalstu ekspertu sniegto atbilžu detalizāciju par ieteikumiem procesa pilnveidei un problēmām, kas saistītas ar projektu ekspertīzes veikšanas metodiku un sadarbības procesā ar LZP/SZA, skatīt 6. pielikumā.

Valsts kontroles vērtējumā, ārvalstu ekspertu sniegtās atbildes norāda uz kopumā labu sadarbību ar LZP, kā arī uz skaidru un visaptverošu projektu pieteikumu vērtēšanas metodiku. Tomēr no ārvalstu ekspertu sniegtajām atbildēm par problēmām un ieteikumiem zinātniskās ekspertīzes organizēšanā ir konstatējamas arī jomas, kurās ir nepieciešami uzlabojumi, novēršot problēmas, kas apgrūtina eksperta darbu izpildi projektu zinātniskās novērtēšanas laikā, piemēram:

- ✓ problēmas informācijas sistēmas lietošanā;
- ✓ pārāk īsi projektu vērtēšanas termiņi;
- ✓ saziņas problēmas starp projektu vērtēšanā iesaistītajiem ekspertiem u. c.

Ieteikumi

Nolūkā nodrošināt zinātniskās ekspertīzes organizēšanas atbilstību tiesību aktiem³⁵² un valsts budžeta finansējuma efektīvu izlietojumu atbilstoši paredzētajiem mērķiem³⁵³, IZM nekavējoties veikt darbības:

- ✓ noteikt LZP IS statusu un tiesisko regulējumu, vienlaikus veidojot MK noteikumiem atbilstošu informācijas tehnoloģiju drošības pārvaldības vidi³⁵⁴;
- ✓ lai LZP kontroles vide un uzraudzības pasākumi nodrošinātu FLPP un VPP projektu zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, kas atbilst normatīvo aktu prasībām³⁵⁵, nodrošinot ekspertu atlases procesa caurskatāmību un lēmumu par ārvalsts eksperta piesaisti pamatojuma izsekojamību.

Lai nodrošinātu viennozīmīgu LZP IS lietotāja identificēšanu un pārliecību par lietotāja veikto darbību LZP IS autentiskumu, IZM veikt darbības, lai tiktu pilnveidota iekšējās kontroles sistēma LZP IS lietotāju pārvaldībai, t. sk. izstrādāt kārtību lietotājtiesību pārvaldībai (piešķiršanai, anulēšanai, atjaunošanai, regulārai inventarizēšanai), kā arī pilnveidot lietotāju autentifikācijas mehānismu piekļuvei LZP IS, paredzot automatiskās kontroles sākotnēji izsniegtās paroles nomainībai regulāru paroles nomainīšanu, izslēdzot paroles atkārtotās iespēju.

Izglītības un zinātnes ministrijas viedoklis

IZM ir saņēmusi un izvērtējusi Valsts kontroles revīzijas “Vai pētījumu projektu plānošana un konkursu organizēšana atbilst tiesību aktiem un veicina zinātnes politikas mērķu sasniegšanu?” par veikto atbilstības revīziju “Slēgtas likumības revīzijas “Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu” ieteikumu ieviešanas uzraudzība” (turpmāk – revīzija) ziņojumu. Veiktās analīzes rezultātā IZM ir sniegusi argumentētu skaidrojumu par Valsts kontroles konstatēto.

IZM kā atbildīgā iestāde par izglītības un zinātnes politikas izstrādāšanu un īstenošanu Latvijā kopumā atzinīgi novērtē Valsts kontroles sniegto ieguldījumu, veicot revīziju par LZP darbības atbilstības izvērtējumu. Revīzija bija nepieciešama un aktuāla, jo LZP pārvalda zinātnes un pētniecības programmas un projektus, kā arī veic zinātnisko ekspertīzi, lai sekmētu Latvijas zinātnes attīstību Latvijā, līdz ar to revīzija tika veikta īstajā brīdī. Vienlaikus informējam, ka revīzijas apjoms un vairāki pieprasījumi, kā arī lūgums atbildēt uz revīzijas ziņojumā minēto īsā termiņā prasīja nozīmīgus cilvēkresursus un laika resursus, kas nepieciešami iestādes pamatdarbības funkciju izpildei. Revīzijas ziņojumā ir norādīti vairāki procesi, kuru pilnveidi LZP un IZM uzsāka ieviest nekavējoties. Revīzijas ietvaros daļa no izteiktiem ieteikumiem ir vērtīgi un palīdzēs uzlabot LZP darbu, bet atsevišķos gadījumos vērojama arī nepietiekama iedziļināšanās IZM un LZP skaidrojumos un sniegtajos faktos, kā rezultātā argumenti izteikti, balstoties uz pieņēmumiem. Atsevišķos gadījumos novērojams, ka VK ir iekļāvusi tendenciozus komentārus, nepamatoti vispārinot konstatētās kļūdas visa projekta vai programmas līmenī. Dažu komentāru uzbūve: “maza kļūda mazā projekta sadaļā nozīmē, ka visas projektā ieguldītās summas apjoms (un dažos gadījumos visas programmas summa) nav izvērtējams”.

Lielākā daļa no revīzijas ziņojumā minētajām problēmām tiek risināta jau šobrīd vai ir IZM uzmanības lokā. Revīzijas ietvaros konstatētais tiks izmantots, lai pilnveidotu vairākus konkrētus darbības procesus, kā arī stiprinātu LZP vadības kapacitāti. Vienlaikus IZM iegulda arī nozīmīgus resursus (zinātnes politikas ieviešanas resursu konsolidācija vienā iestādē, papildu amata vietu veidošana ekspertīzes jomā, funkciju centralizēšana, vairākas funkcijas nodrošinot Ministrijai u.c.), lai stiprinātu LZP darbību.

IZM plāno turpināt sistēmisku LZP darba pilnveidi šādos galvenajos virzienos:

- ✓ vairāku saistīto normatīvo aktu pilnveide, pārskatot zinātnes virzienu prioritāšu noteikšanas pieeju, lai efektīvāk veiktu noteiktos uzdevumus un nodrošinātu valsts budžeta finansējuma fokusu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanai;
- ✓ iekšējo procedūru pilnveide pētniecības un attīstības programmu ietekmes izvērtējuma veikšanai;
- ✓ iekšējo procedūru pilnveide valsts budžeta finansējuma atbilstošam izlietojumam VPP;
- ✓ LZP informācijas sistēmu darbības pilnveide;
- ✓ uzraudzības pasākumu FLPP un VPP projektu zinātniskās ekspertīzes organizēšanai pilnveide;
- ✓ LZP kapacitātes stiprināšana.

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir gūt pārliecību, vai IZM veiktās darbības ir nodrošinājušas 2012. gada likumības revīzijas “Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu”³⁵⁶ ieteikumu ieviešanas rezultātā gūto uzlabojumu ilgtspēju un nepieciešamo pilnveidi.

Juridiskais pamatojums

Atbilstības revīzija “Slēgtas likumības revīzijas “Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu” ieteikumu ieviešanas uzraudzība” ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles 2021. gada darba plānu un Pirmā revīzijas departamenta 23.02.2021. revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-4/2021.

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Izglītības un zinātnes ministrija ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms un ierobežojums

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par revīzijas apjomā iekļautās revidējamās vienības – Izglītības un zinātnes ministrijas – veiktajiem pasākumiem, lai nodrošinātu zinātnes politikas īstenošanas uzlabojumu ilgtspēju un nepieciešamo pilnveidi atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Revīzija veikta par laika posmu no 01.01.2019. līdz 01.09.2021., nepieciešamības gadījumā atsevišķus revīzijas jautājumus apskatot ilgākā laika periodā. Revīzijā veikta aptauja par 2013. gadā uzsākto un laika posmā no 2014. līdz 2017. gadam īstenoto FLPP rezultātiem pēc projektu pabeigšanas.

Revīzijā revidenti nevērtēja:

- ✓ inovācijas attīstības politikas plānošanu un īstenošanu, kas ietilpst Ekonomikas ministrijas uzdevumos un kompetencē³⁵⁷;
- ✓ VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projektu īstenotāju ieviestās kontroles procedūras un faktiski veiktās darbības, kas realizētas, nodrošinot finanšu līdzekļu izlietojuma atbilstību mērķim, uzdevumiem un sasniedzamajiem rādītājiem: finanšu datu atbilstību projekta pieteikumam un faktiski veiktajām darbībām, kā arī atbilstību Latvijas Republikas tiesību

aktos noteiktajam, jo par iepriekš minēto IZM ir veikusi iekšējo auditu un ir sagatavots iekšējā audita ziņojums;

- ✓ zinātnisko institūciju īstenoto projektu kvalitāti.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas šādas galvenās metodes:

- ✓ analizētas ārējo normatīvo aktu prasības un identificētas obligātās prasības;
- ✓ analizēti LZP iekšējie tiesību akti, to atbilstība ārējiem normatīvajiem aktiem;
- ✓ pārbaudīti IZM un LZP uzrādītie attaisnojuma dokumenti;
- ✓ veiktas intervijas ar IZM, LZP, EM, VIAA atbildīgajām personām, zinātnisko institūciju un Latvijas Jauno zinātnieku apvienības pārstāvjiem;
- ✓ analizēta NZDIS pieejamo atskaišu un pārskatu informācija;
- ✓ veikta ārvalstu zinātnisko ekspertu aptauja, FLPP īstenotāju aptauja un analizēti aptauju rezultāti;
- ✓ veikta ministriju aptauja, vai saņemtos VPP pētījumu projektu rezultātus/nodevumus tās izmanto rīcībpolitikas plānošanā un/vai īstenošanā, kā arī plāno to darīt tuvāko triju gadu laikā;
- ✓ veiktas konsultācijas ar Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta Otrā sektora vadītāju un informācijas sistēmu auditoriem, kuri veica LZP IS auditācijas pierakstu analīzi.

Vērtēšanas kritēriji

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
Vai IZM veiktās darbības ir nodrošinājušas 2012. gada likumības revīzijas “Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu” ³⁵⁸ ieteikumu ieviešanas rezultātā gūto uzlabojumu ilgtspēju un nepieciešamo pilnveidi?		
1. Vai izveidotā ārvalstu ekspertu atlasē sistēma FLPP un VPP īstenošanā ir caurskatāmība, neradot šaubas par ekspertu neatkarību un ekspertu kvalifikācijas atbilstību MK noteikumos noteiktajām prasībām?		⊗ Kritērijs nav sasniegts. Revīzijā konstatēts, ka: - vienā gadījumā 2018. gada otrajā FLPP ir konstatēta interešu konflikta situācija – projektu sekretārs, vienlaikus esot darba tiesiskajās attiecībās zinātniskajā institūcijā, ir veicis arī konkrētās zinātniskās institūcijas projekta iesnieguma zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, t. sk. ārvalstu ekspertu atlasē. Projekta īstenošanai tika piešķirts valsts budžeta finansējums gandrīz 200 tūkstoši <i>euro</i> apmērā. Attiecīgais sekretārs veica zinātniskās ekspertīzes organizēšanu arī 70 citiem projektu pieteikumiem, kuri pārstāv to pašu zinātnes nozari; - vienā gadījumā 2020. gada VPP “Covid-19 seku mazināšanai” konkursā ir konstatēta situācija – projektu sekretārs ir veicis arī projekta iesnieguma zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, t. sk. ārvalstu ekspertu atlasē, kur projekta viens no sadarbības partneriem ir zinātniskā institūcija, kurā sekretārs vienlaikus ir darba attiecībās. Projekta īstenošanai tika piešķirts finansējums gandrīz 500 tūkstoši <i>euro</i> apmērā.
1.1. Vai tiek gūta pietiekama pārliecība par FLPP un VPP piesaistīto sekretāru neatkarību (interesu konflikta neesamību)?	Projektu sekretāram, kas veic ārvalstu ekspertu atlasē projekta izvērtēšanai, nav konstatējamās pazīmes, kas norādītu uz iespējamu interešu konfliktu ar projekta iesniedzēju, sadarbības partneri vai projekta iesniegumā norādītajiem zinātniskās grupas locekļiem, kuru projekta iesniegumu, projekta vidusposma zinātnisko pārskatu vai projekta noslēguma zinātnisko pārskatu izvērtēšanas organizēšanu tas veic.	⊗ Kritērijs nav sasniegts. Revīzijā konstatēts, ka: - vienā gadījumā 2018. gada otrajā FLPP ir konstatēta interešu konflikta situācija – projektu sekretārs, vienlaikus esot darba tiesiskajās attiecībās zinātniskajā institūcijā, ir veicis arī konkrētās zinātniskās institūcijas projekta iesnieguma zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, t. sk. ārvalstu ekspertu atlasē. Projekta īstenošanai tika piešķirts valsts budžeta finansējums gandrīz 200 tūkstoši <i>euro</i> apmērā. Attiecīgais sekretārs veica zinātniskās ekspertīzes organizēšanu arī 70 citiem projektu pieteikumiem, kuri pārstāv to pašu zinātnes nozari; - vienā gadījumā 2020. gada VPP “Covid-19 seku mazināšanai” konkursā ir konstatēta situācija – projektu sekretārs ir veicis arī projekta iesnieguma zinātniskās ekspertīzes organizēšanu, t. sk. ārvalstu ekspertu atlasē, kur projekta viens no sadarbības partneriem ir zinātniskā institūcija, kurā sekretārs vienlaikus ir darba attiecībās. Projekta īstenošanai tika piešķirts finansējums gandrīz 500 tūkstoši <i>euro</i> apmērā.
	LZP tiek īstenoti nepieciešamie uzraudzības pasākumi, lai nodrošinātu atlasē procesa caurskatāmību, mazinot interešu konflikta risku.	⊗ Kritērijs sasniegts daļēji. Lai gan saskaņā ar LZP sniegto informāciju <i>projektu sekretāru atlasē procesā tiek noskaidrota attiecīgo personu darba vieta, tiek pieprasīta informācija arī par citām civiltiesiskām attiecībām (ne tikai darba līguma izpratnē), lai konstatētu, vai pašreiz nenotiek sadarbība ar zinātniskajām institūcijām, un pirms darba uzsākšanas ar projekta iesniegumu vai pieteikumu zinātniskās izvērtēšanas organizēšanu projektu sekretāram ir jāparaksta apliecinājums par interešu konflikta neesamību, kā arī konfidencialitātes ievērošanu</i>, tomēr tas nav nodrošinājis interešu konflikta situāciju novēršanu. Revīzijā tika pārbaudīts, vai sekretāri ir parakstījuši apliecinājumu par interešu konflikta neesamību. Vienā gadījumā LZP projektu sekretāra parakstītu interešu konflikta apliecinājumu nevarēja uzrādīt.
1.2. Vai īstenotā ārvalstu ekspertu atlasē ir caurskatāma, pamatota un kontrolēta, neradot šaubas par lēmumu pieņemšanas efektivitāti?	Izveidotā ekspertu atlasē kārtība nodrošina loģisku, viegli pārskatāmu un kontrolētu rīcības un atbildības deleģēšanu, lēmumu pamatojuma izsekojamību, nodrošinot lēmumu pieņemšanas efektivitāti ³⁵⁹ .	⊗ Kritērijs nav sasniegts, jo revīzijā konstatēts, ka: - FLPP nolikumos nav noteikti skaidri ekspertu atlasē kritēriji un to piemērošanas principi, savukārt VPP ekspertu atlasē vadlīnijas nav izstrādātas; - projektu sekretāru sagatavotie atlasēto ārvalstu ekspertu saraksti nesniedz informāciju, piemēram, par kritērijiem, saskaņā ar kuriem ārvalsts eksperts ir atlasīts, vai publikāciju skaitu, kas izmantots ārvalstu ekspertu atlasē, u. c. būtisku informāciju, kas apliecinātu īstenotā ārvalstu ekspertu atlasē procesa atbilstību un lēmumu par ārvalstu ekspertu piesaisti projektu zinātniskās ekspertīzes veikšanai pamatošību; - izvērtējot LZP IS auditācijas pierakstus, konstatēts, ka darbības – pieslēgšanās/atvienošanās sistēmai, informācijas pievienošana, projektu vērtējumu sniegšana, kas jāveic ārvalsts ekspertam, – ir veiktas ne tikai no ārvalsts IP adreses, bet arī no Latvijas IP adresēm un LZP iekšējās IP adreses. Visvairāk darbības ar ārvalstu ekspertu lietotājmācību no Latvijas IP vai LZP IP adresēm ir veiktas 2020. gadā. Valsts kontroles vērtējumā, revīzijā atklātā iespējamā iejaukšanās ārvalstu ekspertu sniegtajos projektu vērtējumos norāda uz iespējamību, ka tādā veidā tika nelikumīgi ietekmēti:

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
		- projektu konkursu rezultāti un valsts budžeta līdzekļu sadale 2020. gada FLPP pirmajā un 2020.gada otrajā FLPP konkursā, kuros zinātniskajām institūcijām projektu īstenošanai piešķirts finansējums kopā 23 289 064 euro apmērā; - pieņemtie lēmumi par projektu turpināšanu (lēmumi tiek pieņemti, pamatojoties uz projektu vidusposma zinātniskā pārskata ekspertīzes vērtējumu) vai projektu mērķu sasniegšanu (lēmumi tiek pieņemti, pamatojoties uz projektu noslēguma zinātniskā pārskata ekspertīzes vērtējumu) un līdz ar to valsts budžeta finansējuma atbilstoši normatīvo aktu³⁶⁰ prasībām izlietojumu – FLPP projektos (projektu īstenošanai piešķirts valsts budžeta finansējums kopā 764 272 euro apmērā), trīs VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektos (projektu īstenošanai piešķirts valsts budžeta finansējums kopā 1 475 212 euro apmērā).
	LZP veic uzraudzības pasākumus pār sekretāru īstenoto ārvalstu ekspertu atlasī un sadarbību, lai gūtu pārlicību par ārvalstu ekspertu atbilstību MK noteikumos noteiktajām ³⁶¹ prasībām.	⊗ Kritērijs nav sasniegts. Tā kā trūkst informācijas par projektu sekretāru piemērotajiem paņēmieniem un kritērijiem ārvalstu ekspertu atlasē, nav iespējams novērtēt to pieļautās kļūdas/nepilnības savā darbībā, kuru rezultātā LZP ir jālūdz projektu sekretāru vēlreiz izvērtēt attiecīgo ārvalstu ekspertu atbilstību un veikt nepieciešamās darbības ārvalstu ekspertu atlasē procesa pilnveidei. Projektu sekretāru sagatavotie atlasīto ārvalstu ekspertu saraksti nesniedz informāciju, piemēram, par kritērijiem, saskaņā ar kuriem ārvalsts eksperts ir atlasīts, vai publikāciju skaitu, kas izmantots ārvalstu ekspertu atlasē, u. c. būtisku informāciju, kas apliecinātu īstenotā ārvalstu ekspertu atlasē procesa atbilstību un lēmumu par ārvalstu ekspertu piesaisti projektu zinātniskās ekspertīzes veikšanai pamatotību.
1.3. Vai atlasītie ārvalstu eksperti ir neatkarīgi un to kvalifikācija atbilst noteiktajām prasībām?	MK noteikumu Nr. 560 “Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība” 23. un 24. punkts.	⊗ Kritērijs ir sasniegts. Izsoles veidā veicot sešu ārvalstu ekspertu (12 zinātniskās ekspertīzes) atbilstības pārbaudi MK noteikumos³⁶² noteiktajām prasībām, neatbilstība netika konstatēta.
	MK noteikumu Nr. 725 “Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība” 16. un 17. punkts.	⊗ Kritērijs ir sasniegts. Izsoles veidā veicot 12 ārvalstu ekspertu (16 zinātniskās ekspertīzes) atbilstības pārbaudi MK noteikumos³⁶³ noteiktajām prasībām, neatbilstība netika konstatēta.
2. Vai MK rīkojuma ³⁶⁴ apstiprinātie prioritārie zinātņu virzieni nodrošina FLPP finansējuma fokusēšanu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanā ³⁶⁵ ?		
2.1. Vai nozares virzienu prioritātes FLPP finansēšanai, kas apstiprinātas, pamatojoties uz IZM izstrādāto MK rīkojuma projektu, ir noteiktas, ņemot vērā valsts zinātnes un tehnoloģiju attīstības	MK rīkojumā ³⁶⁶ noteiktās zinātnes virzienu prioritātes atbilst valsts zinātnes un tehnoloģiju attīstības politikai un nodrošina Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanu atbilstoši tautsaimniecības attīstības tendencēm.	⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji Revīzijā konstatēts, ka nozares virzienu prioritātes FLPP finansēšanai ir noteiktas, ņemot vērā valsts zinātnes un tehnoloģiju attīstības politiku, tomēr plašā prioritāšu definējuma dēļ tās nespēj veikt noteikto uzdevumu – fokusēt Latvijas zinātnieku, zinātniskajā darbā iesaistīto personu un zinātnisko institūciju darbu Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanā³⁶⁷.

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
politiku un Latvijas tautsaimniecības attīstības tendences?		
2.2. Vai IZM, kas ir atbildīga par valsts budžeta finansējuma izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem ³⁶⁸ , nodrošina FLPP ieguldījumu izvērtējumu zinātnes virzienu, nozaru attīstībā?	MK rīkojumā ³⁶⁹ prioritārie zinātnes virzieni tiek noteikti, t.sk. pamatojoties uz FLPP ieguldījumu izvērtējumu, nodrošinot pētniecības fokusu uz Latvijas ilgtspējai un attīstībai stratēģiski svarīgiem jautājumiem ³⁷⁰ .	⊙ Kritērijs ir sasniegts daļēji. LZP 2014. gadā LZP veica arī pētījumu “Latvijas Zinātnes padomes fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu finansējuma atdeve sociālekonomisko kategoriju kontekstā”, tomēr Valsts kontroles vērtējumā zinātnes virzienu prioritātes nākamajam četru gadu periodam (no 2022. līdz 2025. gadam) nebūs noteiktas, balstoties uz īstenoto projektu rezultātu un to ietekmes Latvijas tautsaimniecībā, zinātnes nozaru attīstībā izvērtējumu, jo: - tikai kopš 01.07.2020. LZP ir noteikts uzdevums³⁷¹ nodrošināt neatkarīgu zinātnes un tehnoloģiju rīcībpolitikas instrumentu, tostarp pētniecības un attīstības programmu, ietekmes izvērtējumu³⁷²; - kopš 2018. gada neviena no FLPP kārtām nav pilnībā noslēgusies (īstenoti pieci FLPP projekti) un IZM ir pieejams tikai LZP sagatavots 2018. gada pirmā FLPP konkursa projektu īstenošanas vidusposma pārskats par FLPP zinātnisko lietderību; - par laika posmā no 2014. līdz 2017. gadam īstenoto FLPP rezultātu ietekmi nozaru un tautsaimniecības attīstībā izvērtējums nav veikts.
3. Vai finansējums VPP izveidei piešķirts/izlietots atbilstoši mērķim, ievērojot tiesību aktus, kas uz tiem attiecas?		
3.1. Vai finansējums piešķirts un izlietots atbilstoši mērķim ³⁷³ , ievērojot MK rīkojumus noteikto termiņu?	VPP ir nozares ministrijas valsts pasūtījums, kuru īsteno pētniecības ietvaros, lai radītu jaunas zināšanas, prasmes un inovācijas, attīstītu jaunus produktus, procesus un pakalpojumus nozaru problēmu risināšanai un stratēģisko attīstības mērķu sasniegšanai, kā arī atbalstītu valsts politikas prioritāšu īstenošanu, aktīvi izmantojot pētniecības rezultātus politikas izstrādei, un nodrošinātu pētniecības pamanāmību sabiedrībā, kā arī stiprinātu saikni starp pētniecību un prioritārām valsts politikas jomām. ³⁷⁴	⊙ Kritērijs ir sasniegts. Tomēr jānorāda, ka izveidotā VPP plānošanas un īstenošanas kārtība nesniedz pietiekamu pārlicību par VPP noteikto mērķu sasniegšanu un atbilstošu valsts budžeta līdzekļu izlietošanu, jo: - VPP projektu pieteikumu vērtēšanā līdz šim nav izdevies nodrošināt konsekventu pieeju projektu pieteikumu atbilstības VPP virsmērķim un mērķim izvērtēšanā; - kopā divos VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” un trīs VPP “Enerģētika” projektu pieteikumos sniegtā informācija plānotajam rezultātam “citi pētniecības specifikai atbilstoši projekta rezultāti (tai skaitā dati)” nav atbilstoša konkursa nolikumam. Projekta pieteikumā norādīts tikai rezultāta skaits, bet nav norādīts rezultāta veids; - saskaņā ar ārvalstu ekspertu pausto VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” trijos no pieciem projektiem nav iespējams novērtēt tiešo projekta galarezultātu / patieso pievienoto vērtību / faktisko ietekmi un vienā gadījumā tiek izteikts pat aicinājums pārstrādāt projekta starpziņojumu un iesniegt to atkārtotai vērtēšanai.
	VPP (“Par valsts pētījumu programmu “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai”” ³⁷⁵ , “Par valsts pētījumu programmu Covid-19 seku mazināšanai” ³⁷⁶ , “Par valsts pētījumu programmu	⊙ Kritērijs ir daļēji sasniegts. Trijos VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektos, iespējams LZP darbinieki pēc tam, kad ārvalstu eksperti LZP IS no ārvalstu IP adresēm ir apstiprinājuši šo projektu noslēguma zinātniskā pārskata novērtējumu, ir izmantojuši šo ārvalstu ekspertu lietotājdāru un veikuši darbības <i>update</i> projektu noslēguma zinātniskā pārskata novērtējumos (veikto izmaiņu saturs no auditācijas pierakstiem nav nosakāms). Revīzijā konstatētais – LZP darbinieku iespējama iekļaušanās ārvalstu ekspertu sniegtajos VPP “Covid-19 seku mazināšanai” triju projektu noslēguma zinātnisko pārskatu vērtējumos, veicot tajos izmaiņas – norāda uz iespējamību, ka tādā veidā tika nelikumīgi ietekmēts ĪUK pieņemtais

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
	“Enerģētika”³⁷⁷) piešķirtais finansējums izlietots atbilstoši piešķiršanas mērķim, ievērojot tiesību aktus, kas uz tiem attiecas.	lēmums³⁷⁸ par attiecīgo projektu īstenošanas noslēgšanu, projektu mērķu sasniegšanu un valsts budžeta finansējuma 1 475 211,86 <i>euro</i> apmērā atbilstoši mērķim izlietojumu.
	Mērķis, kuram piešķirti finanšu līdzekļi, ir sasniegts MK rīkojumos par VPP apstiprināšanu noteiktajā termiņā.	② Kritērijs ir daļēji sasniegts. Revīzijā konstatēts, ka: - trim no pieciem VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projektiem pagarināts projektu īstenošanas termiņš; - deviņiem no 10 VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projektiem pagarināts projektu īstenošanas termiņš; - vienam no 11 VPP “Enerģētika” projektiem pagarināts projektu īstenošanas termiņš. VPP “Covid-19 seku mazināšanai” projekta rezultātu nostiprināšanas un publiskošanas pasākumu plānos (projekta īstenošanas pagarinājuma laikā) un projektu pieņemšanas un nodošanas aktos nav skaidri nodalīti projekta pieteikumā norādītie sasniedzamie rezultāti, no tiem, kas atzīstami kā projekta īstenošanas gaitā radītie papildus rezultāti.
3.2. Vai VPP projektu vērtēšana nodrošina projekta izvērtējumu atbilstoši VPP mērķim un uzdevumiem, tādējādi nodrošinot to sasniegšanu un valsts budžeta finansējuma atbilstošu izlietojumu?	VPP projektu vērtēšanas rezultātā finansējums tiek piešķirts tikai tādiem projektiem, kas nodrošina VPP mērķu sasniegšanu un uzdevumu izpildi.	② Kritērijs ir daļēji sasniegts. VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” un “Enerģētika” konkursu nolikumos noteiktie projektu pieteikumu vērtēšanas kritēriji un starptautiskajiem ekspertiem sagatavotie informatīvie materiāli / metodika³⁷⁹ nenosaka ārvalstu ekspertiem vērtēt, vai, īstenojot projektu, tiks sasniegts VPP noteiktais virsmērķis un mērķis. Izvērtējot VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” un “Enerģētika” vidusposma un noslēguma zinātniskā pārskata vērtēšanas metodiku, konstatēts, ka LVP noteiktie un VPP ĪUK apstiprinātie kritēriji neparedz ne projekta vidusposmā sasniegto rezultātu, ne noslēguma rezultātu atbilstības vērtēšanu VPP noteiktajam virsmērķim un mērķim. Tātad tiek vērtēts tikai tas, vai tiek/tiks sasniegts katra individuālā projekta mērķis. VPP projektu pieteikumu vērtēšanā līdz šim nav izdevies nodrošināt konsekventu pieeju projektu pieteikumu atbilstības VPP virsmērķim un mērķim izvērtēšanā.
3.3. Vai ir izveidota tāda kontroles vide un uzraudzības sistēma, kas nodrošina VPP piešķirtā finansējuma atbilstošu izlietojumu?	Resoram ir atbilstoša kontroles vide, uzraudzības sistēma, lai gūtu pārlicību, ka finansējums sasniedz atbilstošo adresātu / pakalpojuma saņēmēju.	② Kritērijs ir daļēji sasniegts. LVP nav izveidojusi tādu iekšējās kontroles vidi, uzraudzības sistēmu, kas nodrošina finansējuma atbilstošu izlietojumu, jo revīzijā konstatēts, ka: - lai gan LVP no 01.07.2020. ir atbildīga par projekta īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroli, tomēr līdz 13.08.2021. nav izstrādāts iekšējais tiesību akts, kurā būtu noteikta finanšu līdzekļu izlietojuma un izmaksu efektivitātes kontroles kārtība, noteikti atbildīgie darbinieki un atbildība; - nesaskaņojot ar LVP atbilstoši projektu īstenošanas līgumos noteiktajam, zinātniskās institūcijas mainījušas plānotās izdevumu summas budžeta izdevumu klasifikācijas kodus, kas atsevišķos gadījumos pārsniedz pat vairāk nekā 100 % no attiecīgajā kodā plānotajiem izdevumiem; - nav veiktas pārbaudes par VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai”, “Enerģētika” un “Covid-19 seku mazināšanai” projektu netiešo attiecināmo izmaksu 1 875 251 <i>euro</i> apmērā izlietojuma atbilstību MK noteikumos noteiktajām prasībām.
	Gadījumā, ja piešķirtā finansējuma apmērs tā piešķiršanas mērķim nav bijis nepieciešams, vai	② Kritērijs ir daļēji sasniegts. Izvērtējot zinātnisko institūciju iesniegtās finanšu atskaites par projektu īstenošanu 2019. un 2020. gadā, konstatēts, ka no kopējā VPP “Enerģētika” projektu īstenošanai paredzētā finansējuma 2 536 972 <i>euro</i> divos gados (plānoti trīs gadi) izlietoti 53 %, savukārt no VPP

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
	rīcība ar finansējuma atlikumu ir bijusi tiesiska.	“Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” kopējā projektu īstenošanai paredzētā finansējuma 2 985 089 <i>euro</i> divos gados (plānoti trīs gadi) izlietoti 57 %, piemēram, budžeta neizpilde komandējumu izdevumiem konstatēta 85 % apmērā vai 100 % apmērā – pamatlīdzekļu iegādei u. c.

Sektora vadītāja

Sandra Zunde

Departamenta direktore

Inese Kalvāne

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Termini un skaidrojumi

Saīsinājums/termins	Skaidrojums
2012. gada revīzija	Valsts kontroles likumības revīzija "Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu" (revīzijas lieta Nr. 5.1-2-25/2010).
ES	Eiropas Savienība
FLPP	Fundamentālo un lietišķo pētījumu programma
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
ĪUK	Valsts pētījumu programmas Īstenošanas un uzraudzības komisija
LZP	Latvijas Zinātnes padome
LZP IS	LZP Projektu pieteikumu, vērtējumu un pārskatu informācijas sistēma
MK	Ministru kabinets
NZDIS	Nacionālā zinātniskās darbības informācijas sistēma
SZA	Studiju un zinātnes administrācija
VIAA	Valsts izglītības attīstības aģentūra
VPP	Valsts pētījumu programma
VIRSIS	Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēma
IKT	Valsts institūcijas rīcībā esošs tehnoloģisks un informācijas resurss
VID	Valsts ieņēmumu dienests
KNAB	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
Ārvalsts eksperts	Eiropas Komisijas ekspertu datubāzē iekļauts eksperts, bet, ja attiecīgajā datubāzē šāda eksperta nav, tad citā starptautiskā ekspertu datubāzē iekļauts eksperts

1. pielikums. Anketa, kuru revīzijas laikā aizpildīja zinātnisko institūciju vadītāji (paraugs)

Valsts kontroles aptauja par fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2012. gada konkursā apstiprināto un finansēto pētījumu rezultātiem

Vispārīga informācija

Zinātniskās institūcijas nosaukums:

Projekta numurs un nosaukums, par kuru tiek sniegta informācija (turpmāk – Projekts):

Jautājumu daļa

1. Lūdzu, norādiet Projekta kategoriju!

- ☐ Fundamentālais pētījums
- ☐ Lietišķais pētījums

2. Lūdzu, norādiet Projektā sasniegtos zinātniskos rezultātus (skaitu) atbilstoši Latvijas Zinātnes padomes apstiprinātajai klasifikācijai (Zinātnisko publikāciju klasifikācija. Apstiprināta LZP sēdē 28.11.2012. ar lēmumu Nr. 32-3-1.). Piemēram, “Raksti zinātniskos žurnālos – 10”.

3. Lūdzu, norādiet zinātnes nozari, kurā Projekta rezultāti ir snieguši ietekmi (devumu)!

- ☐ Dabaszinātnes
- ☐ Inženierzinātnes un tehnoloģijas
- ☐ Medicīnas un veselības zinātnes
- ☐ Lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātnes
- ☐ Sociālās zinātnes
- ☐ Humanitārās un mākslas zinātnes

4. Kuram/-iem no prioritārajiem zinātnes virzieniem 2010.–2013. gadā (MK 31.08.2009. rīkojums Nr. 594 “Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013. gadā”) atbilst Projekts?

- ☐ Enerģija un vide
- ☐ Inovatīvie materiāli un tehnoloģijas
- ☐ Nacionālā identitāte
- ☐ Sabiedrības veselība
- ☐ Vietējo resursu ilgtspējīga izmantošana

5. Pēc jūsu domām, kuram/-iem no NACE saimnieciskās darbības veidu kodiem (Eiropas Savienības Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija) atbilst īstenotais Projekts? Lūdzu, norādiet starplīmeni, kas satur pēc divu burtu alfabētiskā koda identificējamus nosaukumus (apakšsekcijas), piemēram – A 02 (Mežsaimniecība un mežistrāde), B 07 (Metāla rūdu ieguve).

6. Vai visi Projektā plānotie rezultāti tika sasniegti?

- ☐ Visi plānotie rezultāti tika sasniegti
- ☐ Projektā sasniegto rezultātu apjoms pārsniedza plānoto apjomu
- ☐ Plānotie rezultāti netika sasniegti

7. Ja visi Projekta rezultāti netika sasniegti, lūdzu, norādiet, kuri rezultāti netika sasniegti, kā arī skaidrojiet iemeslus, kādi bija šķēršļi!

8. Vai Projekta rezultāti ir publiski pieejami? (Lūdzu, norādiet kur!)

9. Lūdzu, norādiet, vai un kā Projekta rezultāti ir izmantoti/pielietoti pēc Projekta pabeigšanas!

- ☐ Rezultāti izmantoti jaunu projektu pieteikumu izstrādē, attīstīti līdz lielākam tehnoloģiju gatavības līmenim (TRL. Starptautiskais standarts ISO 16290:2013)³⁸⁰
- ☐ Rezultāti ir komercializēti (nacionālā vai starptautiskā līmenī)
- ☐ Rezultāti izmantoti augstākās izglītības īstenošanā, pilnveidē

- ☐ Rezultātus tika paredzēts un ir iespējams turpmāk izmantot/pielietot, taču tas nav noticis
- ☐ Rezultātiem netika paredzēts turpmāks pielietojums
- ☐ Cits variants (lūdzu, norādiet)

10. Ja rezultātus tika paredzēts un ir iespējams turpmāk izmantot/pielietot, taču tas nav noticis, lūdzu, norādiet iemeslu!

- ☐ Nepietiekams finansējums
- ☐ Pētniecības infrastruktūras trūkums (iekārtas, instrumenti, programmatūras u. c.)
- ☐ Zinātnisko darbinieku trūkums (zinātniskais, apkalpojošais personāls)
- ☐ Vāja sadarbība starp uzņēmējdarbības sektoru un zinātniekiem
- ☐ Citi apstākļi (lūdzu, norādiet, kādi)

11. Ja Projekta rezultāti tika izmantoti jaunu projektu pieteikumu izstrādē, attīstīti līdz lielākam tehnoloģiju gatavības līmenim, lūdzu, norādiet projektu/-us un tehnoloģiskās gatavības līmeni!

Pateicamies par sadarbību un ieguldīto laiku!

2. pielikums. Zinātnisko institūciju sniegto atbilžu apkopojums par to īstenotajiem FLPP laika posmā no 2013. līdz 2017. gadam*

FLPP veids						
Fundamentālie pētījumi			Lietišķie pētījumi			
28			8			
Projektu rezultātu sasniegšana						
Projektu skaits, kuros visi plānotie rezultāti tika sasniegti		Projektu skaits, kuros sasniegto rezultātu apjoms pārsniedza plānoto apjomu		Visi plānotie rezultāti netika sasniegti		
23		12		1 – organizatorisku šķēršļu dēļ (netika sagatavota kolektīvā monogrāfija, kas ir viens no vairākiem plānotajiem rezultātiem)		
Projektu rezultātu publiskā pieejamība						
Projektu rezultāti ir pieejami zinātniskajās datubāzēs, piemēram, SCOPUS, PubMed, Web of Science, ORTUS, institūciju mājaslapās.						
Zinātnisko institūciju aptaujas anketā norādītais projektu sadalījums pa zinātnes virzienu prioritātēm						
Prioritārais virziens ³⁸¹	Enerģija un vide	Inovatīvie materiāli un tehnoloģijas	Nacionālā identitāte	Sabiedrības veselība	Vietējo resursu izmantošana	ilgtspējīga
Projektu skaits	6	10	6	9	9	
Nozares, kurās projekta rezultāti ir snieguši ietekmi						
Nozaru grupa ³⁸²	Projektu skaits	Finansējums, euro	Nozaru grupa	Projektu skaits	Finansējums, euro	

Dabaszinātnes	8	1 734 576	Dabaszinātnes Medicīnas un veselības zinātnes	3	596 396
Humanitārās un mākslas zinātnes	4	668 168	Lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātnes Sociālās zinātnes	1	150 020
Inženierzinātnes un tehnoloģijas	7	1 480 796	Dabaszinātnes Inženierzinātnes un tehnoloģijas	1	215 452
Lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātnes	3	694 036	Dabaszinātnes Sociālās zinātnes	1	245 360
Medicīnas un veselības zinātnes	6	1 245 908	-	-	-
Sociālās zinātnes	2	325 472	-	-	-
Kopā	30	6 148 956	Kopā	6	1 207 228
Projekta rezultātu izmantošana/pielietošana pēc projekta pabeigšanas					
Rezultāti izmantoti jaunu projektu pieteikumu izstrādē		Rezultāti izmantoti augstākās izglītības īstenošanā, pilnveidē		Rezultāti netika turpmāk izmantoti, pielietoti	
28		26		12 (nepietiekams finansējums, vāja sadarbība starp uzņēmējdarbības sektoru un zinātniekiem)	

* Tā kā laika posmā no 2018. līdz 2021. gadam no piecos FLPP konkursos apstiprinātajiem un finansētajiem projektiem ir sagatavots tikai viens pārskats par 2018. gada pirmā FLPP zinātnisko lietderību īstenošanas vidusposmā³⁸³, jo projektu īstenošana vēl nav pabeigta, revīzijā tika veikta aptauja par iepriekšējā periodā īstenoto FLPP projektu rezultātiem un to turpmāku pielietojamību.

3. pielikums. Ministriju sniegtās atbildes par VPP “Covid-19 seku mazināšanai” rezultātu/nodevumu pielietošanu rīcībpolitikas plānošanā

Jautājums		Sniegtās atbildes							
		IZM: ³⁸⁴	VM: ³⁸⁵	LM: ³⁸⁶	EM: ³⁸⁷	ZM: ³⁸⁸	ĀM: ³⁸⁹	TM: ³⁹⁰	AiM: ³⁹¹
Vai ministrija saņemtos pētījumu projektu rezultātus / nodevumus pielieto rīcībpolitikas plānošanā un/vai īstenošanā, kā arī plāno to darīt tuvāko triju gadu laikā?		Pielieto un plāno pielietot nākotnē. Attiecībā uz nodevumu apjoma izmantošanu norāda, ka visi nodevumi ir pēc būtības integrēti, līdz ar to šādus nodevumus var izmantot tikai kopumā. Nodevumi ir pieejami visām ministrijām un tiek arī intensīvi lietoti citu ministriju darbībā saistībā ar politikas dokumentu izstrādi.	No 204 pētījumu projektu rezultātā sniegtajām rekomendācijām īsteno un plāno īstenot turpmākos trīs gadus 168 rekomendācijas. Par 35 rekomendācijām sniegta atbilde, ka – rekomendācija ir apzināta, tomēr vēl nav nolemts, vai tā tiks īstenota.	Pielieto un plāno pielietot nākotnē. LM pamatnostādņu projektā “Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam” ir paredzējusi uzdevumu “Izstrādāt priekšlikumus Covid-19 pandēmijas negatīvās ietekmes mazināšanai ilgtermiņā un pastāvīgu krīzes atbalsta pasākumu ieviešanai”.	Plāno pielietot pētījuma rezultātus turpmākās politikas izstrādē.	-	Pieņēmusi zināšanai. Rekomendāciju praktiskā pielietojamība būs atkarīga no konkrētās situācijas attīstības mainīgajos starptautiskās vides apstākļos.	Pielieto un plāno pielietot nākotnē. Pētījuma atziņas un datus varēs piemērot rīcībpolitiku plānošanā/īstenošanā gan pēc pandēmijas apstākļos, gan ilgākā termiņā, piemērojot ilgtspējīgus un apstākļiem piemērotus tiesiskus risinājumus.	Pielieto un plāno pielietot nākotnē.
Vai ministrija ir apkopojusi informāciju par projektos sasniegto rezultātu attīstību arī gadījumos, ja rezultāts/ nodevums netiek pielietots rīcībpolitikas		Par programmas projektiem padome izstrādās gala ziņojumu par programmas īstenošanu, kā ietvaros plānots arī aptaujāt projektu īstenoātāju norādītos rezultātu izmantotājus (tai skaitā	No sniegtajām 204 rekomendācijām par 35 vēl nav nolemts, vai rekomendācija tiks īstenota. Šāda atbilde tika sniegta četros gadījumos: - ja Ministrija nepiekrīt rekomendācijā sniegtajam priekšlikumam;	-	-	-	-	-	-

plānošanā un/ vai īstenošanā?	valsts institūcijas) par rezultātu pielietojamību.	- ja šīs rekomendācijas izpildei ir nepieciešams papildu finansējums; - ja priekšlikuma ieviešana nav Ministrijas kompetencē; - ja priekšlikuma izvērtēšanai ir nepieciešamas papildu zināšanas un laiks. Informācija par ieviešanu tika papildināta ar komentāriem, kuros tiek skaidrota esošā situācija, plānotās darbības vai nosacījumi, kas nepieciešami rekomendācijas ieviešanai.
-------------------------------	--	---

4. pielikums. Ministriju sniegtās atbildes par VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” un “Enerģētika” rezultātu/nodevumu pielietošanu rīcībpolitikas plānošanā

IZM aptaujas atbildes ³⁹² par VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” rezultātu un/vai nodevumu pielietošanu	
Jautājums	Atbilde
Vai IZM, izveidojot VPP un veicot pētījumu pasūtījumu, bija redzējums iegūto rezultātu pielietojamībā?	Jā.
Vai IZM saņemtos pētījumu projektu rezultātus/nodevumus pielieto rīcībpolitikas plānošanā un/vai īstenošanā?	Jā. Lai arī VPP nav noslēgusies, starprezultātiem bija tieša sinerģija ar Zinātnes un tehnoloģiju attīstības pamatnostādņu izstrādi.
Vai IZM ir apkopojusi informāciju par projekto sasniegto rezultātu attīstību arī gadījumos, ja rezultāts/nodevums netiek pielietots rīcībpolitikas plānošanā un/vai īstenošanā?	Jā. LZP ziņojums par programmas īstenošanas vidusposmu. Programmas īstenošana vēl joprojām norit.

Ekonomikas ministrijas aptaujas atbildes ³⁹³ par VPP “Enerģētika” rezultātu un/vai nodevumu pielietošanu	
Jautājums	Atbilde
Vai ministrijai, izveidojot VPP un veicot pētījumu pasūtījumu, bija redzējums iegūto rezultātu pielietojamībā?	Jā.
Vai ministrija saņemtos pētījumu projektu rezultātus/nodevumus pilnībā pielieto rīcībpolitikas plānošanā un/vai īstenošanā?	Pielieto un plāno pielietot. Ņemot vērā, ka Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.–2030. gadam būs jāpārskata, VPP projekta rezultātus izmantos tā pārskatīšanā. Nodevums “Enerģētiskās nabadzības analīze” tika ņemts vērā darbā gan pie enerģētiskās nabadzības, gan enerģētiskās nabadzības skarto subjektu definīcijas izstrādes. Minētās normas ir izstrādātas un iekļautas Enerģētikas likuma 2021. gada 21. janvāra grozījumos “Grozījumi Enerģētikas likumā” (2. un 8. pants). Pētījumos iegūtie rezultāti tiks izmantoti enerģētikas un klimata modelēšanas sistēmā (likumprojekts “Grozījumi Enerģētikas likumā”).

Vai ministrija ir apkopojusi informāciju par projektos sasniegto rezultātu attīstību arī gadījumos, ja rezultāts/nodevums netiek pielietots rīcībpolitikas plānošanā un/vai īstenošanā?

Ņemot vērā VPP zinātnisko formātu, visus projektu rezultātus nav iespējams izmantot rīcībpolitiku īstenošanā.

Attiecībā uz projektu “Valsts ilgtermiņa enerģētikas politikas plānošanas analītiskais ietvars” aktuālie pētījumi tiek pielāgoti aktuālajai situācijai likumdošanas radīšanas, grozīšanas un pilnveidošanas procesos.

5. pielikums. Anketa, kuru aicinājām aizpildīt ārvalstu zinātniskajiem ekspertiem (paraugs)

Questionnaire of the State Audit Office of the Republic of Latvia on the performance of scientific evaluations within Latvia's 2020 national research programs and / or fundamental and applied research projects

Please be informed that the information submitted in the questionnaire will be used for audit purposes only and will remain anonymous.

1. Your name and surname.

2. Please name all projects of Latvia's national research programs and fundamental and applied research programs for which you have provided a scientific evaluation of project applications in 2020.

3. Please evaluate the cooperation process (Latvian Science Council and / or Study and Science Administration proposals for scientific evaluation of project applications, issues in regard to the signing and implementation of agreements for scientific evaluations, transfer and acceptance of results, etc.) with the Latvian Science Council and / or Study and Science Administration, in attracting foreign scientific experts for project evaluation on a scale of 4 to 1 (please mark only one option).

☐ 4 – Cooperation was fully professional, fast and efficient. All questions were answered in a timely manner without any issues in terms of language barriers.

☐ 3 – Cooperation was professional, fast and efficient with a few exceptions.

☐ 2 – Cooperation was slightly unprofessional and there is room for improvement in the cooperation process.

☐ 1 – Cooperation was fully unprofessional and needs to be seriously improved.

In case you chose 2 or 1, please explain the problems and the improvements needed. For other comments, please only feel free to use the space provided below.

4. Please assess the project application methodology for conducting expertise on the scale of 4 to 1 (please select only one option)

☐ 4 – The project application evaluation methodology is clear and comprehensive, providing the opportunity to complete a full assessment of projects from all aspects.

☐ 3 – The project application evaluation methodology is clear and comprehensive, providing the opportunity to complete a full assessment of projects with a few shortcomings.

☐ 2 – The project application evaluation methodology is clear in part and does not provide the opportunity to complete a full assessment of projects, improvements are needed.

☐ 1 – The project application evaluation methodology is unclear and does not provide the opportunity to complete a full assessment of projects, major improvements are needed.

In case you chose 2 or 1, please explain the problems and the improvements needed. For other comments, please only feel free to use the space provided below.

5. Based on your experience in attracting foreign scientific experts in the evaluation of research program projects, please list examples of good practices from other countries that could be adopted as good practice by Latvia's responsible institutions.

Thank you for your cooperation and time!

Valsts kontroles aptauja par Latvijas 2020. gada valsts pētījumu programmu un/vai fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātniskā izvērtējuma veikšanu

Informējam, ka anketā sniegtā informācija tiks izmantota tikai revīzijas vajadzībām un tiks saglabāta anonīma.

1. Jūsu vārds, uzvārds.

2. Lūdzu, nosauciet visus Latvijas valsts pētījumu programmu un fundamentālo un lietišķo pētījumu programmu projektus, kuriem esat sniedzis projektu pieteikumu zinātnisku novērtējumu 2020. gadā!

3. Lūdzu, novērtējiet sadarbības procesu (Latvijas Zinātnes padomes un/vai Studiju un zinātnes administrācijas izteiktais projektu pieteikumu zinātniskās izvērtēšanas piedāvājums, līguma/-u par ekspertīzes veikšanu noslēgšana un izpilde, rezultātu nodošana un pieņemšana u. c.) ar Latvijas Zinātnes padomi un/vai Studiju un zinātnes administrāciju, piesaistot ārvalstu zinātnisko ekspertu projektu vērtēšanai, skalā no 4 līdz 1 (lūdzu, atzīmējiet tikai vienu variantu)!

☐ 4 – Sadarbība bija pilnībā profesionāla, ātra un vienkārša. Uz visiem jautājumiem tika atbildēts savlaicīgi.

☐ 3 – Sadarbība bija profesionāla, ātra un vienkārša ar dažiem izņēmumiem.

☐ 2 – Sadarbība bija daļēji neprofesionāla, un sadarbības procesā nepieciešami uzlabojumi.

☐ 1 – Sadarbība bija pilnīgi neprofesionāla, un tai ir nepieciešami nopietni uzlabojumi.

Gadījumā, ja izvēlējāties vērtību 2 vai 1, lūdzu, paskaidrojiet problēmas un nepieciešamos uzlabojumus! Arī citu komentāru sniegšanai, lūdzu, izmantojiet atvēlēto vietu!

4. Lūdzu, novērtējiet projekta pieteikuma ekspertīzes veikšanas metodiku skalā no 4 līdz 1 (lūdzu, atzīmējiet tikai vienu variantu)!

☐ 4 – Projekta pieteikuma vērtēšanas metodika ir skaidra un visaptveroša, nodrošinot pilnīgu projekta novērtējumu no visiem aspektiem.

☐ 3 – Projekta pieteikuma vērtēšanas metodika ir skaidra un visaptveroša, nodrošinot pilnīgu projekta novērtējumu ar dažiem trūkumiem.

☐ 2 – Projekta pieteikuma vērtēšanas metodika ir daļēji skaidra un nesniedz pilnīgu projekta novērtējumu, ir nepieciešami uzlabojumi.

☐ 1 – Projekta pieteikuma vērtēšanas metodika ir neskaidra un nesniedz pilnīgu projekta novērtējumu no visiem aspektiem, ir nepieciešami lieli uzlabojumi.

Gadījumā, ja izvēlējāties vērtību 2 vai 1, lūdzu, paskaidrojiet problēmas un nepieciešamos uzlabojumus! Arī citu komentāru sniegšanai, lūdzu, izmantojiet atvēlēto vietu!

5. Balstoties uz jūsu pieredzi, piesaistot ārvalstu zinātnisko ekspertu pētniecības programmu projektu novērtēšanā, lūdzu, uzskaitiet citu valstu labās prakses piemērus, kurus Latvijas atbildīgās institūcijas varētu pārņemt kā labo praksi!

Pateicamies par sadarbību un ieguldīto laiku!

6. pielikums. Ārvalstu ekspertu papildus sniegtie skaidrojumi par problēmām, kas saistītas ar projektu ekspertīzes veikšanas metodiku un sadarbības procesu ar LZP/SZA, un ieteikumi procesa pilnveidei

Anketā iekļautais jautājums	Ārvalsts eksperta papildus sniegtais skaidrojums	Valsts kontroles ārvalsts eksperta skaidrojuma tulkojums
3. jautājums. Lūdzu, novērtējiet sadarbības procesu (Latvijas Zinātnes padomes un/vai Studiju un zinātnes administrācijas izteiktais projektu pieteikumu zinātniskās izvērtēšanas piedāvājums, līguma/-u par ekspertīzes veikšanu noslēgšana un izpilde, rezultātu nodošana un pieņemšana u. c.) ar Latvijas Zinātnes padomi un/vai Studiju un zinātnes administrāciju, piesaistot ārvalstu zinātnisko ekspertu projektu?	✓ There were very many problems accessing the portal which made my work unnecessary difficult. ✓ I had trouble signing onto the website. It took many tries, over many days and eventually a new password and link. ✓ Partly the IT system was not working properly. ✓ Only problems observed with the internet access to the proposals. ✓ There was some issues here and there with the online system, which in itself is not the most user friendly system but one you get used it is totally fine. ✓ Communication was unprofessional and not always clear. There was short notice on unreasonably soon deadlines. ✓ The deadline was too short as experts were contracted on a short notice. ✓ My experiences have always been very positive and the staff at the Latvian Science Council have always been excellent at helping to explain the process and helping with any IT problems. ✓ Cooperation with the officials from the Latvian Science Council and Administration was fully professional. ✓ Communication was fluent and everything was done very efficiently. ✓ Maybe the assessment guidance can be improved. while the criteria are clear an introduction to the science level of Latvia (context) will be good for non-latvians.	✓ Kad centos piekļūt portālam, radās ļoti daudz problēmu, kas manu darbu nevajadzīgi apgrūtināja. ✓ Man bija problēmas ar pierakstīšanos vietnē. Tas prasīja daudzus mēģinājumus daudzu dienu laikā, un galu galā bija nepieciešama jauna parole un saite. ✓ Daļēji IT sistēma nedarbojās pareizi. ✓ Problēmas saistībā ar interneta piekļuvi projektu pieteikumiem. ✓ Šur un tur bija dažas problēmas ar tiešsaistes sistēmu, kas pati par sevi nav lietotājam draudzīgākā sistēma, taču, kad iemanās to lietot, pie tās pierod. ✓ Komunikācija bija neprofesionāla un ne vienmēr bija skaidra. Paziņojums tika nosūtīts pēdējā brīdī ar nepamatoti īsiem termiņiem. ✓ Termiņš bija pārāk īss, jo ar ekspertiem tika noslēgti līgumi pēdējā brīdī. ✓ Mana pieredze vienmēr ir bijusi ļoti pozitīva, un Latvijas Zinātnes padomes darbinieki vienmēr ir lieliski palīdzējuši izskaidrot procesu un palīdzējuši tikt galā ar jebkādam IT problēmām. ✓ Sadarbība ar Latvijas Zinātnes padomes un administrācijas amatpersonām bija pilnībā profesionāla. ✓ Komunikācija noritēja raiti, un viss tika darīts ļoti prasmīgi.

Anketā iekļautais jautājums	Ārvalsts eksperta papildus sniegtais skaidrojums	Valsts kontroles ārvalsts eksperta skaidrojuma tulkojums
	✓ The need for hard copies of the signed contract is an unnecessary complication, especially when mail and courier delays are apparent in the COVID-19 environment.	✓ Varbūt vērtēšanas vadlīnijas var uzlabot. Lai gan kritēriji ir skaidri, būtu noderīgi izstrādāt ievadmateriālu cittauniešiem par Latvijas zinātnes sistēmu, lai izprastu kontekstu. ✓ Nepieciešamība pēc parakstītā līguma drukātajām kopijām ir nevajadzīgs apgrūtinājums, it īpaši ņemot vērā, ka Covid-19 vidē pasta un kurjeru sūtījumu kavēšanās ir acīmredzama.
4. jautājums. Lūdzu, novērtējiet projekta pieteikuma ekspertīzes veikšanas metodiku!	✓ The online platform for evaluators needs a major update to improve its usability and operability. In its current form, it's very counter-intuitive and difficult to use, especially for foreign experts who does not speak Latvian language. ✓ The software is very user-unfriendly and “invites” misunderstandings and delays. It is in urgent need to be changed or updated. ✓ The guidelines and evaluation methodology, as well as the different criterion, are very clear. The on-line system is less so. For instance, if a rapporteur, one might expect a confirmation email once all the individual reports are uploaded to the system so the consensus report can be prepared. However, my experience is that this doesn't happen and usually is the research officer the person who inform us that this is the case. Also, the tools for on-line interaction/communications with the rest of experts is very limited. ✓ The final evaluation (by the rapporteur) had to be sent back and forth between two evaluators. and had to be updated-finalized by one so the other one could see. also it had to be mediated by the local coordinator, as the ID of the other evaluator was not known. this took extra time and thus made process less efficient. need to avoid these extra communications between evaluators and rapporteur. ✓ It would be interesting to create an environment where opinions can be exchanged, making it easier for reviewers to interact. The current system using email exchanges is not optimal. ✓ Evaluation criteria need to be better explained in the guidance documentation.	✓ Vērtētāju tiešsaistes platformai ir jāveic būtisks atjauninājums, lai uzlabotu tās lietojamību un darbību. Pašreizējā formā tas ir ļoti kontraintuitīvs un grūti lietojams, īpaši ārvalstu ekspertiem, kuri nerunā latviešu valodā. ✓ Programmatūra ir lietotājam ļoti nedraudzīga un “aicina” uz pārpratumiem un kavēšanos. Tas ir steidzami jāmaina vai jāatjaunina. ✓ Vadlīnijas un novērtēšanas metodika, kā arī dažādie kritēriji ir ļoti skaidri. Tiešsaistes sistēma nav tik saprotama. Piemēram, ziņotājs sagaida apstiprinājuma e-pasta vēstuli, kad visi atsevišķie ziņojumi ir augšupielādēti sistēmā, lai varētu sagatavot konsolidēto ziņojumu. Tomēr mana pieredze rāda, ka tas nenotiek, un parasti pētnieks ir persona, kas mūs informē. Arī tiešsaistes mijiedarbības/saziņas rīki ar pārējiem ekspertiem ir ļoti ierobežoti. ✓ Galīgais novērtējums (referenta) bija jānosūta turp un atpakaļ starp diviem vērtētājiem, un tas bija jāpabeidz vienam, lai otrs varētu redzēt. Tam visam par starpnieku bija nepieciešams izmantot vietējo koordinātoru, jo otra vērtētāja identitāte nebija zināma. Tas prasīja papildu laiku, un tādējādi padarīja procesu mazāk efektīvu, tāpēc jāizvairās no nepieciešamības pēc papildu saziņas starp vērtētājiem un referentu. ✓ Būtu interesanti izveidot vidi, kurā varētu apmainīties ar viedokļiem, atvieglojot recenzentu mijiedarbību. Pašreizējā sistēma, izmantojot e-pasta ziņojumu apmaiņu, nav optimāla. ✓ Novērtēšanas kritēriji ir labāk jāizskaidro vadlīniju dokumentācijā.

Anketā iekļautais jautājums	Ārvalsts eksperta papildus sniegtais skaidrojums	Valsts kontroles ārvalsts eksperta skaidrojuma tulkojums
	✓ In my opinion, more info should provided to the Reviewers concerning the project budget. This could help the Reviewer to better understand the scope of the project. The scientific components of the projects are instead well clear and the relevant information are adequate. ✓ The reports made were in general very generic and in a way looked more opinions on the projects, rather than a sound assessment. General comments have to be back by scientific arguments. There is room for improvement. ✓ There have been some contradictions in the instructions and the forms (e.g., w.r.t. what should be evaluated in a particular section) - please consider fixing these. There have also been some repetitions - some metrics were mentioned several times in different fields. ✓ The project application evaluation methodology is structured and one needs to take some time to get accustomed to. ✓ We are not aware of the content of the previous projects. Project partners should explain the similarity and differences of their previous projects from the already submitted one. ✓ I think that there should be clear rules which level of planned publications (Submitted to the journal; Accepted for publication; Published) after implementation of the project should be indicated for project submitters. I would suggest to separate planned publications referred of Clarivate Analytics WOS database from other databases. ✓ I think the majority of expert reviewers are similar and consistent with their scoring, but a few experts have very different ideas and/or do not explain their reasoning. Perhaps having a Chair of the evaluators each year would help; s/he could oversee all the scores and look at statistics on how each expert reviewer marks. In effect, this would be a moderator (like for university exams) who just checks each mark is being provided in a consistent manner.	✓ Manuprāt, būtu jāsniedz vairāk informācijas par projekta budžetu. Tas varētu palīdzēt recenzentam labāk izprast projekta apjomu. Projektu zinātniskie komponenti ir skaidri, un attiecīgā informācija ir pietiekama. ✓ Sniegtie ziņojumi kopumā bija ļoti vispārīgi un savā ziņā izskatījās vairāk pēc viedokļiem, nevis pamatota novērtējuma. Vispārējie komentāri ir jāstiprina ar zinātniskiem argumentiem. Ir iespējas uzlabojumiem. ✓ Instrukcijās un veidlapās ir bijušas dažas pretrunas (piemēram, kas jāizvērtē konkrētā sadaļā) – lūdzu, apsveriet iespēju tās novērst! Ir bijusi arī informācijas atkārtošanās – daži rādītāji tika vairākkārt minēti dažādās jomās ✓ Projekta pieteikumu vērtēšanas metodika ir strukturēta, un ir nepieciešams zināms laiks, lai pierastu pie tās. ✓ Mēs neesam informēti par iepriekšējo projektu saturu. Projekta iesniedzējam jāpaskaidro savu iepriekšējo projektu līdzību un atšķirības no jau iesniegtā projekta. ✓ Es domāju, ka vajadzētu būt skaidriem noteikumiem, kāda līmeņa plānotās publikācijas (iesniegtas žurnālā; akceptētas publicēšanai; publicētas) pēc projekta īstenošanas būtu jānorāda projektu iesniedzējiem. Es ieteiktu atdalīt plānotās publikācijas, kas norādītas <i>Clarivate Analytics WOS</i> datubāzē, no citām datubāzēm. ✓ Lielākā daļa ekspertu ziņojumu ir līdzīgi un atbilst vērtējumam, taču dažiem ekspertiem ir ļoti atšķirīgas idejas un/vai nav izskaidrots to pamatojums. Iespējams, atsevišķs īkgadējs ekspertu vadītājs palīdzētu, jo varētu pārbaudīt visus rādītājus un aplūkot statistiku par to, kā katrs eksperts atzīmē (vērtē). Faktiski tas būtu moderators (piemēram, universitātes eksāmeniņiem), kurš tikai pārbauda, vai katra atzīme tiek sniegta konsekventi.

Anketā iekļautais jautājums	Ārvalsts eksperta papildus sniegtais skaidrojums	Valsts kontroles ārvalsts eksperta skaidrojuma tulkojums
5. jautājums. Balstoties uz jūsu pieredzi, piesaistot ārvalstu zinātnisko ekspertu pētniecības programmu projektu novērtēšanā, lūdzu, uzskaitiet citu valstu labās prakses piemērus, kurus Latvijas atbildīgās institūcijas varētu pārņemt kā labo praksi?	✓ A different set of evaluation criteria could be developed for different types of projects, e.g. applied research needs to be differently evaluated from fundamental research. ✓ Latvian projects are evaluated considering only three items (Scientific Excellence; Impact; Implementation) and on a scale from 0 to 5; considering my experience I suggest to include some more items (or sub-items) and to use a scale from 0 to 10, in order to differentiate more the evaluated projects. ✓ Evaluating experts should be guaranteed full freedom of assessment and advice, especially with regard to sensitive issues of political concerns. ✓ Ask experts who evaluated an initial proposal to follow the project with a mid-term and final evaluation of the project outcomes. ✓ Italy, Spain and Belgium has good evaluation systems. The Latvian system needs a significant improvement for the online work and preparation of reports. Rather than a consensus between two reviewers is to have three or four reviews per project, The commission can discuss, online or present, all of them to reach a final score based on them, and treat all applicant on similar terms, not based on consensus of two reviewers. To the applicants all individual reports should be communicated. ✓ My experience is that the evaluation process was good. Adjusting it to better harmonize with the criteria of H2020 would probably improve the quality since foreign reviewers may be more familiar with this work process. My main advice would be to structure the granting process as a quality driver and placing a higher premium on project proposals with an internationally competitive level of novelty and significance. ✓ The process went smooth and great always. Perhaps, try to adapt the language used in the EU proposals, as it is a kind of argumentation that virtually all researchers and applicants know. ✓ The approach from Latvia is very similar to what is common practice in several EU nations.	✓ Dažādu veidu projektiem varētu izstrādāt atšķirīgu vērtēšanas kritēriju kopumu, piem., lietišķie pētījumi jānovērtē atšķirīgi no fundamentālajiem pētījumiem. ✓ Latvijas projekti tiek vērtēti, ņemot vērā tikai trīs jautājumus (zinātniskā izcilība; ietekme; īstenošana) un skalā no 0 līdz 5; ņemot vērā savu pieredzi, iesaku iekļaut vēl dažus vienumus (vai apakšpozīcijas) un izmantot skalu no 0 līdz 10, lai precīzāk atspoguļotu projektu vērtējumu. ✓ Ekspertiem būtu jāgarantē pilnīga novērtēšanas un konsultāciju brīvība, jo īpaši attiecībā uz sensitīviem politiskiem jautājumiem. ✓ Lūgt ekspertus, kuri novērtēja sākotnējo priekšlikumu, sekot līdzī projektam, veicot projekta rezultātu vidusposma un galīgo novērtējumu par projekta rezultātiem. ✓ Itālijā, Spānijā un Beļģijā ir labas vērtēšanas sistēmas. Latvijas sistēmai ir nepieciešami būtiski uzlabojumi tiešsaistes darbam un pārskatu sagatavošanai. Tā vietā, lai divu ekspertu vidū būtu vienprātība, katram projektam ir jābūt trim vai četriem vērtējumiem. Komisija var tiešsaistē vai klātienē apspriest visus, lai sasniegtu galīgo rezultātu, pamatojoties uz tiem, un izturēties pret visiem pretendentiem ar līdzīgiem noteikumiem, nevis balstoties uz vienprātību no diviem recenzentiem. Pretendentiem jāpaziņo visi individuālie ziņojumi. ✓ Mana pieredze liecina, ka vērtēšanas process bija labs. Pielāgojot to, lai labāk saskaņotos ar H2020 kritērijiem, iespējams, tiktu uzlabota kvalitāte, jo ārvalstu recenzenti, iespējams, ir labāk iepazinušies ar šo darba procesu. Mans galvenais ieteikums būtu strukturēt finansējuma piešķiršanas procesu kā kvalitātes virzītājspēku un piešķirt augstāku prēmiju projektu priekšlikumiem ar starptautiski konkurētspējīgu novitātes un nozīmīguma līmeni. ✓ Process vienmēr noritēja gludi un lieliski. Varbūt mēģiniet pielāgot ES priekšlikumos izmantoto valodu, jo tā ir sava veida argumentācija, ko zina praktiski visi pētnieki un pretendenti.

Anketā iekļautais jautājums	Ārvalsts eksperta papildus sniegtais skaidrojums	Valsts kontroles ārvalsts eksperta skaidrojuma tulkojums
	✓ Based on my experience of evaluating the applications for the European Commission's Marie Skłodowska-Curie Individual Fellowships, I can say that Latvia has the same requirements for the application process and uses the same evaluation criteria, so it already applying good international practice. ✓ In my opinion, the evaluation process is conducted very professionally and is comparable with the EU standards such as REA or ERC. The agency staff is helpful and collaborative. ✓ The review process is well aligned with those of other European countries and the European Commission. You should correct the problems with the online platform, as they make the work done detract from and appear less professional. ✓ I could not find a way to save the evaluation before submitting it. It would be helpful to be allowed to do it. ✓ Use of adequate, easy-to-use software (see above; e.g. FFG Austria), minimize bureaucracy (e.g. DFG Germany; FFG Austria). ✓ Communication between the two reviewers could be better handled, maybe through a panel meeting. ✓ In a recent activity of reviewer for another international Institution, the experts met in a streaming call to discuss the single evaluation and assist responsible in assign the correct score. ✓ Organization of a teleconference between the different experts of the same proposal in order to reach a consensus more easily than by the exchange of e-mails (when you are acting as rapporteur). ✓ The reviewers are “visible” to each other. It was not a problem at all, but in general I prefer systems where your identity remains hidden. Communications between reviewers can be managed within the software. ✓ Please do not select experts on H-index or citation score. Select experts who have a appropriate methodological expertise (e.g. using prior publication history of expert).	✓ Latvijas pieeja ir ļoti līdzīga tai, kas ir ierasta prakse vairākās ES valstīs. ✓ Balstoties uz savu pieredzi, vērtējot pieteikumus Eiropas Komisijas Marijas Sklodovskas-Kirī individuālajām stipendijām, varu teikt, ka Latvijā ir tādas pašas prasības pieteikšanās procesam un tiek izmantoti tādi paši vērtēšanas kritēriji, tāpēc tā jau piemēro labu starptautisko praksi. ✓ Manuprāt, novērtēšanas process tiek veikts ļoti profesionāli un ir salīdzināms ar tādiem ES standartiem kā REA vai ERC. ✓ Vērtēšanas process ir labi saskaņots ar citu Eiropas valstu un Eiropas Komisijas procesiem. Nepieciešams novērst tiešsaistes platformas problēmas, jo tas liek darbam izskatīties mazāk profesionālam. ✓ Es nevarēju atrast veidu, kā saglabāt novērtējumu pirms tā iesniegšanas. Būtu noderīgi, ja ļautu to darīt. ✓ Izmantot atbilstošu, viegli lietojamu programmatūru (piemēram, Austrijas Pētniecības veicināšanas aģentūra), samaziniet birokrātiju (piemēram, Vācijas pētniecības fonds; Austrijas Pētniecības veicināšanas aģentūra). ✓ Varētu nodrošināt labāku saziņu starp diviem ekspertiem, iespējams, izmantojot paneļa tikšanās platformu. ✓ Citā starptautiskā iestādē, kur nesen piedalījies kā eksperts, eksperti tikās straumēšanas sarunā, lai apspriestu vienoto novērtējumu un palīdzētu ziņotājam piešķirt pareizo vērtējumu. ✓ Telekonferences organizēšana starp dažādiem viena un tā paša priekšlikuma ekspertiem, lai panāktu vienprātību, būtu vieglāka nekā apmainīšanās ar e-pasta vēstulēm (ziņotāja gadījumā). ✓ Eksperti ir “redzami” viens otram. Tā nebija problēma, bet kopumā es dodu priekšroku sistēmām, kurās identitāte paliek slēpta. Komunikāciju starp recenzentiem var pārvaldīt programmatūrā. ✓ Lūdzu, neizvēlieties ekspertus pēc Hirša indeksa vai citēšanas rezultātiem! Izvēlieties ekspertus, kuriem ir atbilstošas metodiskās

Anketā iekļautais jautājums	Ārvalsts eksperta papildus sniegtais skaidrojums	Valsts kontroles ārvalsts eksperta skaidrojuma tulkojums
	✓ Send invitations with more anticipation (2 months ahead of the expected evaluation); There should be more reasonable deadlines; The time we were given was way too short. You should allow at least two full weeks for the procedure, better a month; All agreements could be made electronically via online systems; You may wish to reconsider the requirement to send you hard copies of the originally signed documents by regular mail. I had to do this since I have no electronic signature. This was not required, however, in any other case of expert evaluation in which I have participated during the last two years; The Danish institution pays better and faster and does not discount taxes - we can pay tax in our country only - not double tax.	zināšanas (piemēram, izmantojot eksperta iepriekšējās publicitātes vēsturi)! ✓ Nosūtīt uzaicinājumus ekspertiem laicīgi (2 mēnešus pirms paredzamā novērtējuma). ✓ Jābūt saprātīgākiem termiņiem. ✓ Laiks, kas mums tika dots, bija pārāk īss. Procedūrai vajadzētu atvēlēt laiku vismaz divas nedēļas, labāk mēnesi. ✓ Visi līgumus varētu noslēgt elektroniski, izmantojot tiešsaistes sistēmu. ✓ Vēlams pārskatīt prasību nosūtīt parastā pastā oriģinālā parakstīto dokumentu drukātās kopijas. Man tas bija jādara, jo man nav elektroniskā paraksta. Tomēr tas nebija vajadzīgs nevienā citā ekspertu vērtēšanas gadījumā, kurā esmu piedalījies pēdējo divu gadu laikā. ✓ Dānijas iestāde maksā labāk un ātrāk un neiekļauj nodokļus – mēs varam maksāt nodokli tikai mūsu valstī, nevis dubultu nodokli.

Atsauces

- ¹ Valsts kontroles likumības revīzija "Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu" (revīzijas lieta Nr. 5.1-2-25/2010).
- ² MK 16.09.2003. noteikumu Nr. 528 "Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums" 1. un 4. punkts.
- ³ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība", MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība".
- ⁴ Valsts kontroles likumības revīzija "Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu" (revīzijas lieta Nr. 5.1-2-25/2010).
- ⁵ Konceptuālais ziņojums "Par jauna doktorantūras modeļa ieviešanu Latvijā" (apstiprināts ar MK 25.06.2020. rīkojumu Nr. 345), "2020. gada ziņojums par Latviju", Komisijas dienestu darba dokuments, Brisele, 26.02.2020., pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020SC0513&from=EN>; 2020. gada Eiropas pusgads: konkrētām valstīm adresēti ieteikumi, Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai, Brisele, 20.05.2020., pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0500&from=EN>.
- ⁶ 2019. gada zinātnisko institūciju starptautiskais novērtējums, skatīts 26.11.2021., pieejams: <https://www.izm.gov.lv/lv/2019-gada-zinatnisko-instituciju-starptautiskais-novertejums>
- ⁷ 2019. gada zinātnisko institūciju starptautiskais novērtējums, skatīts 26.11.2021., pieejams: <https://www.izm.gov.lv/lv/2019-gada-zinatnisko-instituciju-starptautiskais-novertejums>
- ⁸ Valsts kontroles likumības revīzija "Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu" (revīzijas lieta Nr. 5.1-2-25/2010).
- ⁹ Valsts kontroles likumības revīzija "Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu" (revīzijas lieta Nr. 5.1-2-25/2010).
- ¹⁰ MK 22.09.2009. noteikumi Nr. 1066 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" (spēkā līdz 31.03.2011.).
- ¹¹ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 63. punkts, 7.2., 7.4. apakšpunkts.
- ¹² MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 14.2. apakšpunkts.
- ¹³ Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 2. panta pirmā daļa.
- ¹⁴ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 46. punkts, MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 23. un 34. punkts, MK 28.07.2015. noteikumu Nr. 442 "Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām" 8.1. punkts.
- ¹⁵ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 47. un 50. punkts, MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 18., 34. un 35. punkts., Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 11. panta pirmā daļa, 20. panta pirmā un piektā daļa, 18. pants
- ¹⁶ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009.–2013. gadam (atbalstītas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr. 631).
- ¹⁷ MK 10.11.2009. sēdes protokollēmuma (protokols Nr. 79 52.§) – Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums "Par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā" 1. punkts.
- ¹⁸ MK 06.06.2006. rīkojums Nr. 412 "Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.–2009. gadā", MK 31.08.2009. rīkojums Nr. 594 "Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013. gadā".
- ¹⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (atbalstītas ar MK 28.12.2013. rīkojumu Nr. 685).
- ²⁰ Konceptuālais ziņojums "Par jauna doktorantūras modeļa ieviešanu Latvijā" (apstiprināts ar MK 25.06.2020. rīkojumu Nr. 345), "2020. gada ziņojums par Latviju", Komisijas dienestu darba dokuments, Brisele, 26.02.2020., pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020SC0513&from=EN>; 2020. gada Eiropas pusgads: konkrētām valstīm adresēti ieteikumi, Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai, Brisele, 20.05.2020., pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0500&from=EN>.
- ²¹ MK 23.01.2018. noteikumi Nr. 49 "Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm".
- ²² Zinātniskās darbības likuma 34. panta pirmā daļa.
- ²³ Zinātniskās darbības likuma 34. panta ceturtdaļa.
- ²⁴ MK 13.12.2017. rīkojuma Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ²⁵ Zinātniskās darbības likuma 34. panta ceturtdaļa.
- ²⁶ MK 31.08.2009. rīkojums Nr. 594 "Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013. gadā", MK 20.11.2013. rīkojums Nr. 551 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2014.–2017. gadā".
- ²⁷ MK 13.12.2017. rīkojums Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā".
- ²⁸ MK 13.12.2017. rīkojuma Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ²⁹ Latvijas sabiedrības, tautsaimniecības un zinātnes attīstībai aktuālie jautājumi, to nākotnes attīstības tendences un iespējas. Analītiskais ziņojums M. Kaprāns, I. Austers, 2017, pieejams: https://www.izm.gov.lv/sites/izm/files/latvijas_sabiedrības_tautsaimniecības_un_zinatnes_attistibai_aktualie_jautajumi_to_nakotnes_attistības_tendences_un_iespejas2.pdf.
- ³⁰ Anotācija pētījumam par prioritārajiem virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2018.–2021. gadā, pieejams: http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/file/anotacija_2017_par_prioritarajiem_virzieniem_fundamentalo_un_lietisko_petijumu_finansesani_2018_2021_gada.pdf.
- ³¹ IZM "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā" Kopsavilkums (pieņemts zināšanai MK 12.12.2017. sēdē (protokols Nr. 61, 17. §)), Latvijas sabiedrības, tautsaimniecības un zinātnes attīstībai aktuālie jautājumi, to nākotnes attīstības tendences un iespējas. Analītiskais ziņojums M. Kaprāns, I. Austers, 2017, pieejams: https://www.izm.gov.lv/sites/izm/files/latvijas_sabiedrības_tautsaimniecības_un_zinatnes_attistibai_aktualie_jautajumi_to_nakotnes_attistības_tendences_un_iespejas2.pdf.

- ³² MK 13.12.2017. rīkojums Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā".
- ³³ MK 13.12.2017. rīkojuma Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ³⁴ 2018. gada pirmā Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2018, pieejams: <https://lzp.gov.lv/parskats-par-lzp-2018-gada-pirma-flpp-konkursa-rezultatiem/?lang=lv>, 2018. gada otrā Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2019, pieejams: <https://lzp.gov.lv/2018-gada-otra-flpp-konkursa-izvertesanas-parskats/?lang=lv>, Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa 2019. gada izvērtēšanas pārskats, LZP 2020, pieejams: <https://lzp.gov.lv/pieejams-fundamentalo-un-lietisko-petijumu-projektu-2019-gada-konkursa-izvertesanas-parskats/?lang=lv>, 2020. gada Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2020, pieejams: <https://lzp.gov.lv/pieejams-2020-gada-fundamentalo-un-lietisko-petijumu-projektu-konkursa-izvertesanas-parskats/?lang=lv>, Fundamentālo un lietišķo pētījumu 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2021, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums-par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-3>.
- ³⁵ Zinātniskās darbības likuma 34. panta otrā daļa.
- ³⁶ 2018. gada fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa nolikuma (nolikums apstiprināts ar LZP 02.02.2018. lēmumu Nr. 21-1-1) 8. punkts, 2018. gada otrā fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa nolikuma (nolikums apstiprināts ar LZP 28.06.2018. lēmumu Nr. 29-1-1) 8. punkts, 2019. gada fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa nolikuma (nolikums apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 8. punkts, Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2020. gada atklātā konkursa nolikuma (nolikums apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (grozījumi apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 8. punkts, Fundamentālo un lietišķo pētījumu 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikuma (nolikums apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 47. punkts
- ³⁷ Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (atbalstītas ar MK 28.06.2013. rīkojumu Nr. 282), informatīvais ziņojums "Par Viedās specializācijas stratēģijas izstrādi" (pieņemts zināšanai MK 17.12.2013. sēdē (protokols Nr. 67, 96. §)), informatīvais ziņojums "Viedās specializācijas stratēģijas monitorings" (pieņemts zināšanai MK 27.02.2018. sēdē (protokols Nr. 13, 46. §)).
- ³⁸ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība".
- ³⁹ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība".
- ⁴⁰ Zinātniskās darbības likuma 35.panta pirmā daļa, 21.06.2018. likums "Grozījumi Zinātniskās darbības likumā". Likumprojekta "Grozījumi Zinātniskās darbības likumā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ⁴¹ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība".
- ⁴² MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība", Likuma par budžetu un finanšu vadību 46. panta pirmā daļa.
- ⁴³ VPP "Enerģētika" pieteikumu atklātā konkursa (INFRA, EE, AER) 28.09.2018. nolikuma 2. pielikums "Projekta pieteikuma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata, projekta noslēguma zinātniskā pārskata noformēšanas un iesniegšanas metodika".
- ⁴⁴ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 63. punkts, 7.2., 7.4. apakšpunkts.
- ⁴⁵ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 63. punkts.
- ⁴⁶ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 14.2. apakšpunkts.
- ⁴⁷ Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 2.panta pirmā daļa.
- ⁴⁸ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība", MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība".
- ⁴⁹ Valsts kontroles likumības revīzija "Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu" (revīzijas lieta Nr. 5.1-2-25/2010).
- ⁵⁰ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 35. punkts, MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 25., 27. punkts.
- ⁵¹ Zinātniskās darbības likuma 16.panta 4.punkts, MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 7. punkts, MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" II nodaļa.
- ⁵² MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 23. punkts, MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 46. punkts.
- ⁵³ MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 23. punkts, MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 46. punkts.
- ⁵⁴ MK 28.07.2015. noteikumi Nr.442 "Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām" 8.1. punkts.
- ⁵⁵ MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 18. un 34. punkts. MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 46.punkts.
- ⁵⁶ Likuma par budžetu un finanšu vadību 46. panta pirmā daļa.
- ⁵⁷ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4. panta otrās daļas 3. punkts.
- ⁵⁸ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 11.panta pirmā daļa, 18.pants.
- ⁵⁹ Atbilstoši likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 23. panta pirmajā daļā paredzētajam.
- ⁶⁰ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 20.panta pirmā daļa.
- ⁶¹ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 20. panta piektā daļa.
- ⁶² MK 28.07.2015. noteikumi Nr. 442 "Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām".
- ⁶³ Valsts kontroles likumības revīzija "Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu" (revīzijas lieta Nr. 5.1-2-25/2010).
- ⁶⁴ Zinātniskās darbības likuma 1. panta pirmās daļas 1.–4. punkts.
- ⁶⁵ MK 16.09.2003. noteikumi Nr. 528 "Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums" 1. punkts, 4.1. un 4.2. apakšpunkts.
- ⁶⁶ Zinātniskās darbības likuma 13. panta trešā daļa.
- ⁶⁷ Zinātniskās darbības likuma 14. panta otrā daļa, MK 30.06.2020. noteikumi Nr. 408 "Latvijas Zinātnes padomes nolikums" 3.1., 3.2. apakšpunkts.
- ⁶⁸ MK 01.04.2020. rīkojuma Nr. 151 "Par Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu reorganizāciju un likvidāciju" 1.2. apakšpunkts.
- ⁶⁹ MK 18.12.2012. noteikumi Nr. 934 "Valsts izglītības attīstības aģentūras nolikums" 1., 2. punkts.
- ⁷⁰ MK 01.04.2020. rīkojuma Nr. 151 "Par Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu reorganizāciju un likvidāciju" 1.1. apakšpunkts, 2. punkts.
- ⁷¹ Zinātniskās darbības likuma 13., 14., 20., 21. pants.

- ⁷² Zinātniskās darbības likuma 1. panta pirmās daļas 7. punkts.
- ⁷³ Nacionālās zinātniskās darbības informācijas sistēmas zinātnisko institūciju reģistra dati 08.05.2021.
- ⁷⁴ Nacionālās zinātniskās darbības informācijas sistēmas zinātnisko institūciju reģistra dati 08.05.2021.
- ⁷⁵ Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (apstiprinātas ar MK 28.12.2013. gada rīkojumu Nr. 685).
- ⁷⁶ Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam (atbalstītas ar MK 14.04.2021. rīkojumu Nr. 246).
- ⁷⁷ Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam (atbalstītas ar MK 14.04.2021. rīkojumu Nr. 246).
- ⁷⁸ Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (apstiprinātas ar MK 28.12.2013. gada rīkojumu Nr. 685).
- ⁷⁹ Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam (atbalstītas ar MK 14.04.2021. rīkojumu Nr. 246).
- ⁸⁰ Informatīvais ziņojums “Viedās specializācijas stratēģijas monitorings. Otrais ziņojums” (pieņemts zināšanai MK 10.03.2020. sēdē (protokols Nr. 10, 19. §)).
- ⁸¹ Valsts kontroles 20.02.2012. revīzijas ziņojums “Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu”.
- ⁸² Likums “Par valsts budžetu 2017. gadam” (spēkā līdz 31.12.2017.), likums “Par valsts budžetu 2018. gadam” (spēkā līdz 31.12.2018.), likums “Par valsts budžetu 2019. gadam” (spēkā līdz 31.12.2019.), likums “Par valsts budžetu 2020. gadam” (spēkā līdz 31.12.2020.), likums “Par valsts budžetu 2021. gadam” (spēkā līdz 31.12.2021.), Valsts kases e-pārskatu sistēma (kopsavilkuma pārskats_MKP_PB 2020. gads).
- ⁸³ ES fondu ieviešanas progresa dati, pieejams: <https://esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>, skatīts 05.05.2021.
- ⁸⁴ Likums “Par valsts budžetu 2017. gadam” (spēkā līdz 31.12.2017.), likums “Par valsts budžetu 2018. gadam” (spēkā līdz 31.12.2018.), likums “Par valsts budžetu 2019. gadam” (spēkā līdz 31.12.2019.), likums “Par valsts budžetu 2020. gadam” (spēkā līdz 31.12.2020.), likums “Par valsts budžetu 2021. gadam” (spēkā līdz 31.12.2021.), Valsts kases e-pārskatu sistēma (kopsavilkuma pārskats_MKP_PB 2020. gads), ES fondu ieviešanas progresa dati, pieejams: <https://esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>, skatīts 05.05.2021.
- ⁸⁵ Zinātniskās darbības likums.
- ⁸⁶ Zinātniskās darbības likuma 38. panta pirmā daļa.
- ⁸⁷ MK 12.11.2013. noteikumu Nr. 1316 “Kārtība, kādā aprēķina un piešķir bāzes finansējumu zinātniskajām institūcijām” 7., 7.¹, 11.² punkts.
- ⁸⁸ Likums “Par valsts budžetu 2021. gadam” (spēkā līdz 31.12.2021.), Valsts kases e-pārskatu sistēmas pārskatu dati par 2020. gadu, 2021. gadu, ES fondu ieviešanas progresa atskaite, pieejams: <https://esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>, skatīts 06.05.2021.
- ⁸⁹ Likums “Par valsts budžetu 2021. gadam” (spēkā līdz 31.12.2021.), Valsts kases e-pārskatu sistēmas pārskatu dati par 2019. gadu, 2020. gadu, ES fondu ieviešanas progresa atskaite, pieejams: <https://esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>, skatīts 06.05.2021.
- ⁹⁰ IZM 17.11.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/3883 “Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-4/2021”.
- ⁹¹ Konceptuālais ziņojums “Par jauna doktorantūras modeļa ieviešanu Latvijā” (apstiprināts ar MK 25.06.2020. rīkojumu Nr. 345), “2020. gada ziņojums par Latviju”, Komisijas dienestu darba dokuments, Brisele, 26.02.2020., pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020SC0513&from=EN>; 2020. gada Eiropas pusgads: konkrētām valstīm adresēti ieteikumi, Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai, Brisele, 20.05.2020., pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0500&from=EN>.
- ⁹² 2018. gada pirmā Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2018, pieejams: <https://lzp.gov.lv/parskats-par-lzp-2018-gada-pirma-flpp-konkursa-rezultatam/?lang=lv>, 2018. gada otrā fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2019, pieejams: <https://lzp.gov.lv/2018-gada-otra-flpp-konkursa-izvertesanas-parskats/?lang=lv>, Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa 2019. gada izvērtēšanas pārskats, LZP 2020, pieejams: <https://lzp.gov.lv/pieejams-fundamentalo-un-lietisko-petijumu-projektu-2019-gada-konkursa-izvertesanas-parskats/?lang=lv>, 2020. gada fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2020, pieejams: <https://lzp.gov.lv/pieejams-2020-gada-fundamentalo-un-lietisko-petijumu-konkursa-izvertesanas-parskats/?lang=lv>, Fundamentālo un lietišķo pētījumu 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2021, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-3>.
- ⁹³ MK 31.08.2009. rīkojums Nr. 594 “Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013. gadā”, MK 20.11.2013. rīkojums Nr. 551 “Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2014.–2017. gadā”.
- ⁹⁴ Zinātniskās darbības likuma 34. panta ceturtdaļa.
- ⁹⁵ MK 31.08.2009. rīkojums Nr. 594 “Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013. gadā”, MK 20.11.2013. rīkojums Nr. 551 “Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2014.–2017. gadā”.
- ⁹⁶ MK 13.12.2017. rīkojums Nr. 746 “Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā”.
- ⁹⁷ MK 13.12.2017. rīkojuma Nr. 746 “Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ⁹⁸ MK 13.12.2017. rīkojuma Nr. 746 “Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ⁹⁹ Zinātniskās darbības likuma 34. panta otrā daļa.
- ¹⁰⁰ 2018. gada pirmā FLPP konkursa nolikuma (nolikums apstiprināts ar LZP 02.02.2018. lēmumu Nr. 21-1-1LZP) 8. punkts, 2018. gada otrā FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 28.06.2018. lēmumu Nr. 29-1-1) 8. punkts, 2019. gada FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 8. punkts, 2020. gada pirmā FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1; (grozījumi apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 8. punkts, 2020. gada otrā FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 47. punkts.
- ¹⁰¹ Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (atbalstītas ar MK 28.06.2013. rīkojumu Nr. 282), iInformatīvais ziņojums “Par Viedās specializācijas stratēģijas izstrādi” (pieņemts zināšanai MK 17.12.2013. (protokols Nr. 67, 96. §)), iInformatīvais ziņojums “Viedās specializācijas stratēģijas monitorings” (pieņemts zināšanai MK 27.02.2018. sēdē (protokols Nr. 13, 46. §)).
- ¹⁰² Likuma par budžetu un finanšu vadību 46. panta pirmā daļa.
- ¹⁰³ MK 30.06.2020. noteikumu Nr. 408 “Latvijas Zinātnes padomes nolikums” 3.1., 4.2. apakšpunkts.
- ¹⁰⁴ MK 30.06.2020. noteikumu Nr. 408 “Latvijas Zinātnes padomes nolikums” 3.1., 4.2. apakšpunkts.
- ¹⁰⁵ MK 30.06.2020. noteikumu Nr. 408 “Latvijas Zinātnes padomes nolikums” 3.1., 4.2. apakšpunkts.
- ¹⁰⁶ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009.–2013. gadam (atbalstītas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr. 631).
- ¹⁰⁷ MK 10.11.2009. sēdes protokollēmuma (protokols Nr. 79 52. §) – Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums “Par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā” 1. punkts.
- ¹⁰⁸ MK 06.06.2006. rīkojums Nr. 412 “Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2006.–2009. gadā”, MK 31.08.2009. rīkojums Nr. 594 “Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013. gadā”.
- ¹⁰⁹ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009.–2013. gadam (atbalstītas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr. 631).
- ¹¹⁰ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009.–2013. gadam (atbalstītas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr. 631).
- ¹¹¹ IZM 12.02.2015. vēstule Nr. 01-17e/688 “Par revīzijas ieteikumiem”.
- ¹¹² IZM 02.05.2018. vēstule Nr. 4-16e/2018/19 “Par revīzijas ieteikumu ieviešanas gaitu”.

- ¹¹³ Informatīvais ziņojums "Viedās specializācijas stratēģijas monitorings" (pieņemts zināšanai MK 27.02.2018. sēdē (protokols Nr. 13, 46 §)).
- ¹¹⁴ Informatīvais ziņojums "Viedās specializācijas stratēģijas monitorings. Otrais ziņojums" (pieņemts zināšanai MK 10.03.2020. sēdē (protokols Nr. 10, 19. §)).
- ¹¹⁵ Valsts kontroles 17.05.2018. vēstule Nr. 7-2.3.1/95 "Par revīzijas ieteikumu ieviešanas gaitu".
- ¹¹⁶ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (atbalstītas ar MK 28.12.2013. rīkojumu Nr. 685).
- ¹¹⁷ Zinātniskās darbības likuma 34. panta pirmā, otrā un ceturtnā daļa.
- ¹¹⁸ MK 13.12.2017. rīkojuma Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ¹¹⁹ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 11. panta otrā, trešā daļa, Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.¹ pants.
- ¹²⁰ Likuma "Par valsts budžetu 2020. gadam" paskaidrojumi, 5. nodaļa, pieejams: <https://www.fm.gov.lv/lv/media/2110/download>, skatīts: 07.09.2021.
- ¹²¹ Pārresoru koordinācijas centra "Politikas veidošanas rokasgrāmata", skatīts 25.10.2021., Pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/pkc_rokasgramata_090316_web.pdf
- ¹²² Gross domestic expenditure on R&D by sector, pieejams: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_09_10_custom_929819/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=b34008d8-ef5c-4236-968c-70d88f29e1ed.
- ¹²³ MK 13.12.2017. rīkojuma Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ¹²⁴ MK 13.12.2017. rīkojums Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā".
- ¹²⁵ MK 13.12.2017. rīkojuma Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ¹²⁶ Latvijas sabiedrības, tautsaimniecības un zinātnes attīstībai aktuālie jautājumi, to nākotnes attīstības tendences un iespējas. M. Kaprāns, I. Austers, 2017, pieejams: https://www.izm.gov.lv/sites/izm/files/latvijas_sabiedrības_tautsaimniecības_un_zinatnes_attistibai_aktualie_jautajumi_to_nakotnes_attistības_tendences_un_iespejas2.pdf.
- ¹²⁷ Anotācija pētījumam par prioritārajiem virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2018.–2021. gadā, pieejams: http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/file/ANOTACIJA_2017_par_prioritarajiem_virzieniem_fundamentalo_un_lietisko_petijumu_finansesani_2018_2021_gada.pdf.
- ¹²⁸ IZM kopsavilkums "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā" (pieņemts zināšanai MK 12.12.2017. sēdē (protokols Nr. 61, 17. §)), Latvijas sabiedrības, tautsaimniecības un zinātnes attīstībai aktuālie jautājumi, to nākotnes attīstības tendences un iespējas. M. Kaprāns, I. Austers, 2017, pieejams: https://www.izm.gov.lv/sites/izm/files/latvijas_sabiedrības_tautsaimniecības_un_zinatnes_attistibai_aktualie_jautajumi_to_nakotnes_attistības_tendences_un_iespejas2.pdf.
- ¹²⁹ MK 12.12.2017. noteikumam Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 3. punkts.
- ¹³⁰ MK 23.01.2018. noteikumi Nr. 49 "Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm".
- ¹³¹ 2018. gada pirmais FLPP konkurss (nolikums apstiprināts ar LZP 02.02.2018. lēmumu Nr. 21-1-1LZP), 2018. gada otrais FLPP konkurss (nolikums apstiprināts ar LZP 28.06.2018. lēmumu Nr. 29-1-1), 2019. gada FLPP konkurss (nolikums apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1), 2020. gada pirmais FLPP konkurss (nolikums apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1; (grozījumi apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)), 2020. gada otrais FLPP konkurss (nolikums apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31).
- ¹³² 2018. gada pirmā Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2018, pieejams: <https://lzp.gov.lv/parskats-par-lzp-2018-gada-pirma-flpp-konkursa-rezultatiem/?lang=lv>, 2018. gada otrā fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2019, pieejams: <https://lzp.gov.lv/2018-gada-otra-flpp-konkursa-izvertesanas-parskats/?lang=lv>, Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa 2019. gada izvērtēšanas pārskats, LZP 2020, pieejams: <https://lzp.gov.lv/pieejams-fundamentalo-un-lietisko-petijumu-projektu-2019-gada-konkursa-izvertesanas-parskats/?lang=lv>, 2020. gada fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2020, pieejams: <https://lzp.gov.lv/pieejams-2020-gada-fundamentalo-un-lietisko-petijumu-projektu-konkursa-izvertesanas-parskats/?lang=lv>, Fundamentālo un lietišķo pētījumu 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa izvērtēšanas pārskats, LZP 2021, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums-par-mums/publikācijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-3>.
- ¹³³ LZP 20.07.2021. sniegtā informācija par finansētajiem FLPP projektiem.
- ¹³⁴ 23.04.2021. Valsts kontroles intervija.
- ¹³⁵ LZP 20.07.2021. e-pasta vēstule.
- ¹³⁶ Zinātniskās darbības likuma 34. panta ceturtnā daļa.
- ¹³⁷ Latvijas Ekonomikas attīstības pārskats, Ekonomikas ministrija, 2016. gads.
- ¹³⁸ Latvijas tautsaimniecība, makroekonomiskais apskats, Ekonomikas ministrija, Centrālā statistikas pārvalde, 2015-4. Latvijas tautsaimniecība, makroekonomiskais apskats, Ekonomikas ministrija, 2016-4.
- ¹³⁹ Zinātniskās darbības likuma 34. panta otrā daļa.
- ¹⁴⁰ 2018. gada pirmā FLPP konkursa nolikuma (nolikums apstiprināts ar LZP 02.02.2018. lēmumu Nr. 21-1-1LZP) 8. punkts, 2018. gada otrā FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 28.06.2018. lēmumu Nr. 29-1-1) 8. punkts, 2019. gada FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 8. punkts, 2020. gada pirmā FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1; (grozījumi apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 8. punkts, 2020. gada otrā FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 47. punkts.
- ¹⁴¹ LZP 20.07.2021. sniegtā informācija par finansētajiem FLPP projektiem.
- ¹⁴² Latvijas Ekonomikas attīstības pārskats, Ekonomikas ministrija, 2016. gads, Latvijas tautsaimniecība, makroekonomiskais apskats, Ekonomikas ministrija, Centrālā statistikas pārvalde, 2015-4. Latvijas tautsaimniecība, makroekonomiskais apskats, Ekonomikas ministrija, 2016-4, Latvijas Ekonomikas attīstības pārskats, Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija, 2018. gads.,
- ¹⁴³ Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (apstiprinātas ar MK 28.12.2013. rīkojumu Nr. 685 "Par Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādņu 2014.–2020. gadam"), Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (atbalstītas ar MK 28.06.2013. rīkojumu Nr. 282), Informatīvais ziņojums "Par Viedās specializācijas stratēģijas izstrādi" (pieņemts zināšanai MK 17.12.2013. (protokols Nr. 67, 96. §)), Informatīvais ziņojums "Viedās specializācijas stratēģijas monitorings" (pieņemts zināšanai MK 27.02.2018. sēdē (protokols Nr. 13, 46. §)).
- ¹⁴⁴ LZP 20.07.2021. sniegtā informācija par finansētajiem FLPP projektiem.
- ¹⁴⁵ Zinātniskās darbības likuma 34. panta otrā daļa, MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 10.1. apakšpunkts.
- ¹⁴⁶ 2018. gada pirmā FLPP konkursa nolikuma (nolikums apstiprināts ar LZP 02.02.2018. lēmumu Nr. 21-1-1LZP) 8. punkts, 2018. gada otrā FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 28.06.2018. lēmumu Nr. 29-1-1) 8. punkts, 2019. gada FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 8. punkts, 2020. gada pirmā FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1; (grozījumi apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 8. punkts, 2020. gada otrā FLPP konkursa (nolikums apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 47. punkts.

¹⁴⁷ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 5. panta otrās daļas 7. punkts.

¹⁴⁸ MK 30.06.2020. noteikumu Nr. 408 "Latvijas Zinātnes padomes nolikums" 3.1., 4.2. apakšpunkts.

¹⁴⁹ MK 29.03.2011. noteikumu Nr. 227 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" (spēkā līdz 15.12.2017.) 58. punkts, MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 37. punkts.

¹⁵⁰ Pārskats par 2013. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2014, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>, Pārskats par 2014. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2015, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>, Pārskats par 2015. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2016, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>, Pārskats par 2016. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2017, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>, Pārskats par 2018. gada pirmā fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību īstenošanas vidusposmā, LZP 2020, pieejams: <https://lzp.gov.lv/2020/12/04/pieejams-par-skats-par-2018-gada-pirma-fundamentalo-un-lietisko-petijuumu-projektu-zinatnisko-lietderibu-istenosanas-vidusposma/>.

¹⁵¹ IZM 03.09.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/3166.

¹⁵² Pārskats par 2013. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2014, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>, Pārskats par 2014. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2015, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>, Pārskats par 2015. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2016, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>, Pārskats par 2016. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2017, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>.

¹⁵³ Pārskats par 2013. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2014, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>, Pārskats par 2014. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2015, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>, Pārskats par 2015. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2016, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>, Pārskats par 2016. gadā realizēto fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību, LZP 2017, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-15>.

¹⁵⁴ "Latvijas Zinātnes padomes fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu finansējuma atdeve sociālekonomisko kategoriju kontekstā", A. Kokorevičs, I. Kunda, M. Bundule, 2014.

¹⁵⁵ LZP 24.09.2021. e-pasta vēstule.

¹⁵⁶ IZM 03.09.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/3166.

¹⁵⁷ 2013. gada fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa nolikums (apstiprināts LZP 19.07.2012. sēdē, protokols Nr. 26), 07.09.2021. LZP e-pasta vēstule.

¹⁵⁸ MK 29.03.2011. noteikumu Nr. 227 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" (spēkā līdz 15.12.2017.) 11.2. apakšpunkts, 14. punkts.

¹⁵⁹ 07.09.2021. LZP e-pasta vēstule.

¹⁶⁰ 2013. gada fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa nolikums (apstiprināts LZP 19.07.2012. sēdē, protokols Nr. 26), 07.09.2021. LZP e-pasta vēstule.

¹⁶¹ Likuma par budžetu un finanšu vadību 46. panta pirmā daļa.

¹⁶² Pārskats par 2018. gada pirmā fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību īstenošanas vidusposmā, LZP 2020, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-5>.

¹⁶³ MK 30.06.2020. noteikumu Nr. 408 "Latvijas Zinātnes padomes nolikums" 3.1., 4.2. apakšpunkts.

¹⁶⁴ MK 30.06.2020. noteikumu Nr. 408 "Latvijas Zinātnes padomes nolikums".

¹⁶⁵ MK 13.12.2017. rīkojums Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā".

¹⁶⁶ Zinātniskās darbības likuma 34. panta ceturtdaļa.

¹⁶⁷ 21.06.2018. likums "Grozījumi Zinātniskās darbības likumā".

¹⁶⁸ 21.06.2018. likuma "Grozījumi Zinātniskās darbības likumā". Likumprojekta "Grozījumi Zinātniskās darbības likumā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

¹⁶⁹ 21.06.2018. likums "Grozījumi Zinātniskās darbības likumā".

¹⁷⁰ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība".

¹⁷¹ VPP "Enerģētika" pieteikumu atlāta konkursa (INFRA, EE, AER) 28.09.2018. nolikuma 2. pielikums "Projekta pieteikuma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata, projekta noslēguma zinātniskā pārskata noformēšanas un iesniegšanas metodika".

¹⁷² VPP "Covid-19 seku mazināšanai" īstenošanas un uzraudzības komisijas sēdes 09.06.2021. protokols Nr. 20.

¹⁷³ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 63. punkts, 7.2., 7.4. apakšpunkts.

¹⁷⁴ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 63. punkts.

¹⁷⁵ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 14.2. apakšpunkts.

¹⁷⁶ MK 30.05.2006. noteikumi Nr. 443 "Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība" (spēkā līdz 01.01.2019.).

¹⁷⁷ VPP Uzraudzības padomes ziņojums, pieejams: http://izm.izm.gov.lv/upload_file/Uzraudzibas_zinojums_2009.pdf, skatīts 18.10.2011.

¹⁷⁸ MK 30.05.2006. noteikumi Nr. 443 "Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība" (spēkā līdz 01.01.2019.).

¹⁷⁹ MK 30.05.2006. noteikumi Nr. 443 "Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība" (spēkā līdz 01.01.2019.).

¹⁸⁰ 21.06.2018. likums "Grozījumi Zinātniskās darbības likumā".

¹⁸¹ 21.06.2018. likums "Grozījumi Zinātniskās darbības likumā" anotācija.

¹⁸² 21.06.2018. likums "Grozījumi Zinātniskās darbības likumā".

¹⁸³ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība".

¹⁸⁴ 21.06.2018. likums "Grozījumi Zinātniskās darbības likumā".

¹⁸⁵ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība".

¹⁸⁶ Zinātniskās darbības likuma 35. panta pirmā daļa, 21.06.2018. likuma "Grozījumi Zinātniskās darbības likumā" anotācija.

¹⁸⁷ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 26. punkts.

¹⁸⁸ VPP "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai" konkursa nolikuma 2. pielikums "Projekta pieteikuma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata, projekta noslēguma zinātniskā pārskata noformēšanas un iesniegšanas metodika", 5. pielikums "Ekspertīzes veikšanas metodika (projekta pieteikumam, projekta vidusposma/noslēguma zinātniskajam pārskatam)", VPP "Enerģētika" atlāta projektu pieteikumu konkursa "Atjaunojamie un vietējie energoresursi", "Energoefektivitāte", "Ilgtspējīga enerģētikas infrastruktūra un tirgus" un "Valsts ilgtermiņa enerģētikas

politikas plānošanas analītiskais ietvars” nolikuma 5. pielikums “Ekspertīzes veikšanas metodika (projekta pieteikumam, projekta vidusposma/noslēguma zinātniskajam pārskatam)”, 6. pielikums “Projekta pieteikuma ekspertīzes individuālā/ekspertīzes konsolidētā vērtējuma veidlapa”, VPP “Covid-19 seku mazināšanai” konkursa nolikuma 7. pielikums “Ekspertīzes veikšanas metodika (projekta pieteikumam, projekta noslēguma zinātniskajam pārskatam)”.

¹⁸⁹ VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” konkursa nolikuma 2. pielikums “Projekta pieteikuma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata, projekta noslēguma zinātniskā pārskata noformēšanas un iesniegšanas metodika”, 5. pielikums “Ekspertīzes veikšanas metodika (projekta pieteikumam, projekta vidusposma/noslēguma zinātniskajam pārskatam)”, VPP “Enerģētika” atklāta projektu pieteikumu konkursa “Atjaunojamie un vietējie energoresursi”, “Energoefektivitāte”, “Ilgtspējīga enerģētikas infrastruktūra un tirgus” un “Valsts ilgtermiņa enerģētikas politikas plānošanas analītiskais ietvars” nolikuma 5. pielikums “Ekspertīzes veikšanas metodika (projekta pieteikumam, projekta vidusposma/noslēguma zinātniskajam pārskatam)”, 6. pielikums “Projekta pieteikuma ekspertīzes individuālā/ekspertīzes konsolidētā vērtējuma veidlapa”.

¹⁹⁰ VPP “Covid-19 seku mazināšanai” konkursa nolikuma 7. pielikums “Ekspertīzes veikšanas metodika (projekta pieteikumam, projekta noslēguma zinātniskajam pārskatam)”.

¹⁹¹ IZM 17.11.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/3883 “Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-4/2021”.

¹⁹² Valsts kontroles 30.04.2021. revīzijas ziņojums “Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2020. gada pārskata sagatavošanas pareizību”, pieejams: <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-izglitiba-un-zinatnes-ministrijas-2020gada-parskata-sagatavosanas-pareizibu>, skatīts 15.06.2021.

¹⁹³ IZM 28.04.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/1633 “Par Valsts kontroles revīzijas ziņojuma projektu”.

¹⁹⁴ Valsts kontroles 30.04.2021. revīzijas ziņojums “Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2020. gada pārskata sagatavošanas pareizību”, pieejams: <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-izglitiba-un-zinatnes-ministrijas-2020gada-parskata-sagatavosanas-pareizibu>, skatīts 15.06.2021.

¹⁹⁵ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 “Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība” 7.4. apakšpunkts.

¹⁹⁶ Ekonomikas ministrijas 17.11.2021. vēstule Nr. 3.3-8/2021/8321N- “Par Revīzijas ziņojuma projekta revīzijas lietā Nr. 2.4.1-4/2021 precizēšanu”.

¹⁹⁷ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 “Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība” 12. punkts.

¹⁹⁸ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 “Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība” 7.3. un 19.1. apakšpunkts.

¹⁹⁹ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 “Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība” 20., 21. punkts.

²⁰⁰ VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projektu pieteikumu atklātā konkursa 25.09.2018. nolikuma 2. pielikums “Projekta pieteikuma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata, projekta noslēguma zinātniskā pārskata noformēšanas un iesniegšanas metodika”.

²⁰¹ VPP “Enerģētika” pieteikumu atklātā konkursa (INFRA, EE, AER) 28.09.2018. nolikuma 2. pielikums “Projekta pieteikuma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata, projekta noslēguma zinātniskā pārskata noformēšanas un iesniegšanas metodika”.

²⁰² VPP “Enerģētika” pieteikumu atklātā konkursa (INFRA, EE, AER) 28.09.2018. nolikuma 2. pielikums “Projekta pieteikuma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata, projekta noslēguma zinātniskā pārskata noformēšanas un iesniegšanas metodika”.

²⁰³ VPP “Enerģētika” pieteikumu atklātā konkursa (INFRA, EE, AER) 28.09.2018. nolikuma 2. pielikums “Projekta pieteikuma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata, projekta noslēguma zinātniskā pārskata noformēšanas un iesniegšanas metodika”.

²⁰⁴ VPP “Enerģētika” pieteikumu atklātā konkursa (INFRA, EE, AER) 28.09.2018. nolikuma 2. pielikums “Projekta pieteikuma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata, projekta noslēguma zinātniskā pārskata noformēšanas un iesniegšanas metodika”.

²⁰⁵ IZM 17.11.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/3883 “Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-4/2021”.

²⁰⁶ *What remains unclear in the report is the degree to which the mentioned activities are a direct product of the project. For example: “One PhD student A.Lice defended her PhD thesis on 25/10/2019, six students are applicants for a scientific degree, they submitted their PhD theses to their Universities’ departments and are in the process. Ten master students defended their master theses.” Now, for a defence in 2019, the student should have started in 2015 or before, which is well before the start of the project. A question would then be what is the direct contribution of the project to the doctoral advancement of the mentioned student. The same can be said for some other activities (and students) here mentioned.*

²⁰⁷ *What remains unclear from the report is the real added value of the project. The list of radio and media engagement activities is impressive, but have they all happened thanks to the current project, or were they based mostly on the team’s previous work? Also concerning scientific dissemination, 4 publications in Scopus/WoS journals is indeed impressive, just like 18 articles and 27 conference participations (against the 11 planned). But a SCOPUS publication takes long to be completed (some talk of 12-24 months from preparation to publication). To be able to achieve this level of publications, articles should have been submitted on month 1 of the project, which is not credible and suggests that those publications were likely based on the team’s previous work rather than on the very project outcomes. These points should be critically revisited. There’s nothing wrong in publishing a number of articles slightly lower than initially planned, but it should be important for the donor to see the actual impact of the funds granted on the project’s teams and the scientific community. As concerns suggestions for the second part of the project, while local connections are certainly to be encouraged and praised, as mentioned above, the project team should also take into consideration to publish and communicate in more international-at-large contexts, which would better allow them to check and boost their scholarly competence.*

²⁰⁸ *COVID related risks are mostly underplayed given the fact that there is no concrete perspective of when the world will go back to a quasi-normal state. All in all, the project is worth continuing but it would be advisable that the project interim report be rewritten and resubmitted addressing the above-mentioned deficiencies before confirming continuation of the project.*

²⁰⁹ IZM 17.11.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/3883 “Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-4/2021”.

²¹⁰ VK 30.07.2021. vēstules Nr. 7-2.3.1e/889, Nr. 7-2.3.1e/890, Nr. 7-2.3.1e/891 “Par ministriju iesaisti valsts pētījumu programmā “Covid-19 seku mazināšanai””.

²¹¹ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 “Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība” 39. punkts.

²¹² MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 “Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība” 39. punkts.

²¹³ LVP VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” īstenošanas vidusposma ziņojums, 2021. gads.

²¹⁴ MK 20.05.2020. rīkojuma Nr. 278 “Par valsts pētījumu programmu Covid-19 seku mazināšanai” 3. punkts.

²¹⁵ MK 20.05.2020. rīkojuma Nr. 278 “Par valsts pētījumu programmu Covid-19 seku mazināšanai” 9. punkts.

²¹⁶ LVP un zinātnisko institūciju sadarbības līguma 2.4. apakšpunkts.

²¹⁷ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 “Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība” 39. punkts.

²¹⁸ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 “Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība” 39. punkts.

²¹⁹ MK 20.05.2020. rīkojuma Nr. 278 “Par valsts pētījumu programmu Covid-19 seku mazināšanai” 9. punkts.

²²⁰ ĪUK 09.11.2020. protokols Nr. 13.

²²¹ ĪUK 16.12.2020. protokols Nr. 14.

²²² <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-izglitiba-un-zinatnes-ministrijas-2020gada-parskata-sagatavosanas-pareizibu> (skatīts 24.09.2021.).

- ²²³ Zinātniskās darbības likuma 35. panta pirmā daļa.
- ²²⁴ ĪUK 09.06.2021. protokols Nr. 20 ar pielikumiem, ĪUK 20.09.2021. protokols Nr.21 ar pielikumiem.
- ²²⁵ ĪUK 09.06.2021. protokols Nr. 20 ar pielikumiem, ĪUK 20.09.2021. protokols Nr.21 ar pielikumiem.
- ²²⁶ IZM 26.11.2021. e-pasta vēstule.
- ²²⁷ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 63. punkts.
- ²²⁸ MK 08.05.2012. noteikumu Nr. 326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs" 6. punkts.
- ²²⁹ SZA 16.05.2019. iekšējie noteikumi, kā veicama pārbaude par valsts pētījumu programmu projektiem un fundamentālo un lietišķo pētījumu projektiem piešķirtā finansējuma izlietojumu.
- ²³⁰ Pārbaudu plāns 2019. gadam (apstiprināts ar SZA 28.03.2019. rīkojumu Nr. 1-02/12 "Par fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu un valsts pētījumu programmu līdzekļu izlietojuma pārbaudi plānu 2019. gadam"); Pārbaudu plāns 2020. gadam (apstiprināts ar SZA vadītāja 02.05.2020. rīkojumu Nr. 1-02/3 "Par fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu un valsts pētījumu programmu līdzekļu izlietojuma pārbaudi plānu 2020. gadam"), Pārbaudu plāns 2021. gadam (apstiprināts ar LZP 03.03.2021. rīkojumu "Par fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu un valsts pētījumu programmu līdzekļu izlietojuma pārbaudi plānu 2021. gadam").
- ²³¹ SZA 16.05.2019. iekšējie noteikumi, kā veicama pārbaude par valsts pētījumu programmu projektiem un fundamentālo un lietišķo pētījumu projektiem piešķirtā finansējuma izlietojumu.
- ²³² MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 63. punkts.
- ²³³ LZP valsts budžeta finansējamo programmu nodaļas vadītāja vietnieces vecākās ekspertes sniegtā informācija revīzijas laikā.
- ²³⁴ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 14.2. apakšpunkts.
- ²³⁵ SIA "Baltic Audit" 14.12.2020. ziņojums "Valsts pētījumu programmas "Latviešu valoda" un Valsts pētījumu programmas "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai" administrēšanas un īstenošanas uzraudzības iekšējais audits".
- ²³⁶ SIA "Baltic Audit" 14.12.2020. ziņojums "Valsts pētījumu programmas "Latviešu valoda" un Valsts pētījumu programmas "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai" administrēšanas un īstenošanas uzraudzības iekšējais audits".
- ²³⁷ SIA "Baltic Audit" 14.12.2020. ziņojums "Valsts pētījumu programmas "Latviešu valoda" un Valsts pētījumu programmas "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai" administrēšanas un īstenošanas uzraudzības iekšējais audits".
- ²³⁸ Projekts Nr. VPP-IZM-2018/1-0013, projekts Nr. VPP-IZM-2018/1-0005, projekts Nr. VPP-IZM-2018/1-0015.
- ²³⁹ MK 27.03.2020. rīkojums Nr. 133 "Par apropriācijas pārdali".
- ²⁴⁰ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 35. punkts, MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 25., 27. punkts.
- ²⁴¹ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība". MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība".
- ²⁴² MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 7. punkts, MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība".
- ²⁴³ Zinātniskās darbības likuma 16.panta 4.punkts.
- ²⁴⁴ Likuma par budžetu un finanšu vadību 46. panta pirmā daļa.
- ²⁴⁵ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 46.punkts, MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 23. un 34.punkts, MK 28.07.2015. noteikumu Nr.442 "Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām" 8.1.punkts.
- ²⁴⁶ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 47. un 50. punkts, MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 18., 34. un 35.punkts, Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 11.panta pirmā daļa, 20.panta pirmā un piektā daļa, 18.pants.
- ²⁴⁷ MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 23. punkts, MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 46. punkts.
- ²⁴⁸ MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 23. punkts, MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 46. punkts.
- ²⁴⁹ MK 28.07.2015. noteikumu Nr. 442 "Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām" 8.1. punkts.
- ²⁵⁰ Likuma par budžetu un finanšu vadību 46. panta pirmā daļa.
- ²⁵¹ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4. panta otrās daļas 3. punkts.
- ²⁵² Atbilstoši likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 23. panta pirmajā daļā paredzētajam.
- ²⁵³ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 20. panta piektā daļa.
- ²⁵⁴ MK 08.05.2012. noteikumu Nr. 326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs" 11. punkts.
- ²⁵⁵ MK 08.05.2012. noteikumu Nr. 326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs" 6.3. apakšpunkts.
- ²⁵⁶ 2019. gada FLPP konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 5. pielikums "Projekta iesnieguma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.
- ²⁵⁷ MK 22.09.2009. noteikumi Nr. 1066 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" (spēkā līdz 31.03.2011.).
- ²⁵⁸ MK 29.03.2011. noteikumi Nr. 227 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" (spēkā līdz 15.12.2017.), MK 20.06.2006. noteikumu Nr. 497 "Noteikumi par Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisiju izveidošanu un darbību" (spēkā līdz 15.12.2017.) 35. punkts.
- ²⁵⁹ MK 29.03.2011. noteikumu Nr. 227 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" (spēkā līdz 15.12.2017.) 39. punkts.
- ²⁶⁰ MK 20.06.2006. noteikumu Nr. 497 "Noteikumi par Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisiju izveidošanu un darbību" (spēkā līdz 15.12.2017.) 35. punkts.
- ²⁶¹ MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 16. punkts.

- ²⁶² Valsts kontroles likumības revīzija "Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu" (revīzijas lieta Nr. 5.1-2-25/2010).
- ²⁶³ MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ²⁶⁴ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 7.5., 7.7. apakšpunkts.
- ²⁶⁵ Zinātniskās darbības likuma 16.panta 4.punkts.
- ²⁶⁶ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība", MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība".
- ²⁶⁷ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība", MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība".
- ²⁶⁸ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 35. punkts, MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 25., 27. punkts.
- ²⁶⁹ Zinātniskās darbības likuma 14. panta ceturrtā daļa.
- ²⁷⁰ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 16.panta otrās daļas sestais punkts.
- ²⁷¹ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība", MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība".
- ²⁷² MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" 2.6., 10.8. apakšpunkts.
- ²⁷³ MK 12.12.2017. noteikumi Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība".
- ²⁷⁴ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 7.5., 7.7. apakšpunkts.
- ²⁷⁵ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 7.4., 7.5., 7.7. apakšpunkts.
- ²⁷⁶ 03.12.2020. paziņojums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, pieejams: <https://pvs.iub.gov.lv/show/635029>.
- ²⁷⁷ 14.04.2021. paziņojums par līgumu, pieejams: <https://pvs.iub.gov.lv/show/651383>, 08.07.2021. Paziņojums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, pieejams: <https://pvs.iub.gov.lv/show/661502>.
- ²⁷⁸ 2019. gada FLPP konkursa nolikums (apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1), FLPP 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikums (apstiprināts ar LZP 07.09.2020. lēmumu Nr. 31), FLPP 2020. gada atklātā konkursa nolikums (apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (grozījumi apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1), 2018. gada otrā FLPP konkursa nolikums (apstiprināts ar LZP 28.06.2018. lēmumu Nr. 29-1-1).
- ²⁷⁹ Līgumu ar projektu sekretāriem 1. pielikums.
- ²⁸⁰ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4. panta otrās daļas 3. punkts.
- ²⁸¹ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 20. panta piektā daļa.
- ²⁸² Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4. panta otrās daļas 3. punkts.
- ²⁸³ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 11.panta pirmā daļa, 18.pants.
- ²⁸⁴ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4. panta otrās daļas 3.punkts.
- ²⁸⁵ Atbilstoši likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 23. panta pirmajā daļā paredzētajam.
- ²⁸⁶ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 20. panta piektā daļa.
- ²⁸⁷ IZM 17.11.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/3883 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-4/2021".
- ²⁸⁸ Laika periodā no 01.01.2018. līdz 30.06.2021. LZP noslēgtie līgumi par FLPP vai VPP projektu konkursā iesniegto projektu pieteikumu zinātniskās izvērtēšanas nodrošināšanu.
- ²⁸⁹ 16.07.2021 pieņemšanas un nodošanas akts Nr. VID.4.1/8.14.2/110818.
- ²⁹⁰ LZP 04.08.2021. vēstule "Par informācijas sniegšanu" Nr. 1-2.N-458.
- ²⁹¹ MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 2.6. apakšpunkts.
- ²⁹² 05.07.2021. e-pasta sarakste ar LZP.
- ²⁹³ LZP 28.10.2020. iekšējo noteikumu Nr. 1-27/10 "Latvijas zinātnes padomes reglaments" 30.2., 30.3. apakšpunkts.
- ²⁹⁴ Ekspertīzes un analītikas nodaļas vadītāja I. Kreišmaņa 01.09.2020. amata apraksta 10.2. apakšpunkts.
- ²⁹⁵ Ekspertīzes un analītikas nodaļas vadītāja vietnieces J. Blazarenes amata apraksta 10.01.1. apakšpunkts.
- ²⁹⁶ Ekspertīzes un analītikas nodaļas vadītāja vietnieces J. Blazarenes amata apraksta 10.10. apakšpunkts.
- ²⁹⁷ Ekspertīzes un analītikas nodaļas vadītāja vietnieces M. Baltas amata apraksta 10.3. apakšpunkts.
- ²⁹⁸ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4. panta otrās daļas 3. punkts.
- ²⁹⁹ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 11.panta pirmā daļa, 18.pants.
- ³⁰⁰ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4. panta otrās daļas 3.punkts.
- ³⁰¹ Atbilstoši likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 23. panta pirmajā daļā paredzētajam.
- ³⁰² Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 20. panta piektā daļa.
- ³⁰³ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 18. pants.
- ³⁰⁴ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4. panta otrās daļas 3. punkts.
- ³⁰⁵ Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 20. panta pirmā daļa.
- ³⁰⁶ MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 10.6. apakšpunkts.
- ³⁰⁷ MK 04.09.2018. noteikumi Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība".
- ³⁰⁸ IZM 17.11.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/3883 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-4/2021".
- ³⁰⁹ 2019. gada FLPP konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 5. pielikums "Projekta iesnieguma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.
- ³¹⁰ MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" 16. un 17. punkts, MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 23., 24. punkts.

³¹¹ 2019. gada FLPP konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 5. pielikums "Projekta iesnieguma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.

³¹² 2019. gada FLPP konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 5. pielikums "Projekta iesnieguma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas".

³¹³ Hirša indekss (h-indeks vai Hirša faktors) ir bibliometrijas instruments, kas parāda kāda autora produktivitāti un kvalitāti, balstoties uz autoru darbu citēšanu. Pašlaik tas iegūst arvien plašāku starptautisku ievēriību zinātnieku pasaulē kā viens no objektīvākajiem starptautiskā zinātniskā pienesuma indikatoriem, pieejams: <https://web.archive.org/web/20091220233616/http://www.loreto.unican.es/h-index.pdf>, skatīts 20.05.2021.

³¹⁴ FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.

³¹⁵ FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.

³¹⁶ 2019. gada FLPP konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 5. pielikums "Projekta iesnieguma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas".

³¹⁷ FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.

³¹⁸ Vikipēdija, pieejams: https://lv.wikipedia.org/wiki/Hir%C5%A1a_indeks, skatīts 30.08.2021.

³¹⁹ 2019. gada FLPP konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 5. pielikums "Projekta iesnieguma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.

³²⁰ 2019. gada FLPP konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 5. pielikums "Projekta iesnieguma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.

³²¹ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 23., 24. punkts, MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" 16., 17. punkts.

³²² FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.

³²³ LZP 26.11.2021. e-pasta vēstule.

³²⁴ LZP 04.08.2021. vēstule Nr. 1-2.N-458 "Par informācijas sniegšanu".

³²⁵ 2019. gada FLPP konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 5. pielikums "Projekta iesnieguma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.

³²⁶ 30.11.2016. vadlīnijas Nr. 17 "Vadlīnijas ekspertu atlasei darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.2. pasākuma "Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" pētniecības pieteikumu atlases ietvaros".

³²⁷ 30.11.2016. vadlīnijas Nr. 17 "Vadlīnijas ekspertu atlasei darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.2. pasākuma "Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" pētniecības pieteikumu atlases ietvaros".

³²⁸ 30.11.2016. vadlīnijas Nr. 17 "Vadlīnijas ekspertu atlasei darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.2. pasākuma "Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" pētniecības pieteikumu atlases ietvaros".

- ³²⁹ 30.11.2016. vadlīnijas Nr. 17 "Vadlīnijas ekspertu atļauai darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.2. pasākuma "Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" pētniecības pieteikumu atlases ietvaros".
- ³³⁰ 2019. gada FLPP konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 5. pielikums "Projekta iesnieguma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.
- ³³¹ 2019. gada FLPP konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 22.05.2019. lēmumu Nr. 52-1-1) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 23.01.2020. lēmumu Nr. 63-1-1 (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr. 65-1-1)) 5. pielikums "Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2020. gada zinātnieku individuālo projektu iesniegumu atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 07.09.2020. rīkojumu Nr. 31) 5. pielikums "Projekta iesnieguma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas", FLPP 2021. gada atklātā konkursa nolikuma (apstiprināts ar LZP 30.04.2021. rīkojumu "Par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikuma apstiprināšanu") 5. pielikums.
- ³³² Zinātniskās darbības likuma 42. panta pirmā daļa.
- ³³³ MK 27.06.2017. noteikumu Nr. 381 "Nacionālās zinātniskās darbības informācijas sistēmas noteikumi" 2. punkts.
- ³³⁴ Zinātniskās darbības likuma 18. panta otrā, trešā un sestā daļa.
- ³³⁵ MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 23. punkts, MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 46. punkts.
- ³³⁶ LZP 25.06.2020. līgums Nr. SAL-2020-020 "Par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūras apkopi".
- ³³⁷ 27.05.2020. līgums Nr. SL-20/6 "Par Latvijas zinātnes padomes projektu pieteikumu, vērtējumu un pārskatu informācijas sistēmas pilnveidošanu".
- ³³⁸ MK 05.11.2019. noteikumu Nr. 523 "Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēmas noteikumi" 31. punkts.
- ³³⁹ IKT resursu uzskaitījums minēts MK 05.11.2019. noteikumu Nr. 523 "Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēmas noteikumi" 16. punktā.
- ³⁴⁰ MK 05.11.2019. noteikumu Nr. 523 "Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēmas noteikumi" 4. punkts.
- ³⁴¹ Informācijas tehnoloģiju drošības likuma 8. panta pirmā daļa.
- ³⁴² MK 28.07.2015. noteikumu Nr. 442 "Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām" 8.1. punkts.
- ³⁴³ VK intervijas ar LZP pārstāvjiem 12.08.2021., 18.08.2021., 20.08.2021.
- ³⁴⁴ VK intervijas ar LZP pārstāvjiem 12.08.2021., 18.08.2021., 20.08.2021.
- ³⁴⁵ VK intervijas ar LZP pārstāvjiem 12.08.2021., 18.08.2021., 20.08.2021.
- ³⁴⁶ LZP 20.08.2021. iesniegtā informācija, LZP IS auditācijas pieraksti.
- ³⁴⁷ IZM 17.11.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/3883 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-4/2021".
- ³⁴⁸ MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība" 16., 17. un 34. punkts.
- ³⁴⁹ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 47. punkts.
- ³⁵⁰ VPP "Covid-19 seku mazināšanai" Īstenošanas un uzraudzības komisijas sēdes 09.06.2021. protokols Nr. 20.
- ³⁵¹ VPP "Covid-19 seku mazināšanai" Īstenošanas un uzraudzības komisijas sēdes 09.06.2021. protokols Nr. 20.
- ³⁵² MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība", MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība", FLPP un VPP konkursa nolikumi.
- ³⁵³ Likuma par budžetu un finanšu vadību 46. panta pirmā daļa.
- ³⁵⁴ MK 28.07.2015. noteikumu Nr. 442 "Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām".
- ³⁵⁵ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība", MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība".
- ³⁵⁶ Valsts kontroles 20.02.2012. revīzijas ziņojums Nr. 5.1-2-25/2010 "Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu".
- ³⁵⁷ MK 22.09.2020. noteikumu Nr. 588 "Ekonomikas ministrijas nolikums" 4.1.5. apakšpunkts.
- ³⁵⁸ Valsts kontroles 20.02.2012. revīzijas ziņojums Nr. 5.1-2-25/2010 "Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu".
- ³⁵⁹ MK 08.05.2012. noteikumu Nr. 326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs" 6.3. apakšpunkts.
- ³⁶⁰ Likuma par budžetu un finanšu vadību 46. panta pirmā daļa.
- ³⁶¹ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 23., 24. punkts, MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" 16. un 17. punkts.
- ³⁶² MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 23., 24. punkts.
- ³⁶³ MK 12.12.2017. noteikumu Nr. 725 "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" 16. un 17. punkts.
- ³⁶⁴ MK 13.12.2017. rīkojums Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā".
- ³⁶⁵ MK 13.12.2017. rīkojuma Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija), pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/295821-par-prioritarajiem-virzieniem-zinatne-2018-2021-gada>, skatīts 30.04.2021.
- ³⁶⁶ MK 13.12.2017. rīkojums Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā".
- ³⁶⁷ MK 13.12.2017. rīkojuma Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ³⁶⁸ Likuma par budžetu un finanšu vadību 46. panta pirmā daļa.
- ³⁶⁹ MK 13.12.2017. rīkojums Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā".
- ³⁷⁰ MK 13.12.2017. rīkojuma Nr. 746 "Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021. gadā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ³⁷¹ MK 30.06.2020. noteikumu Nr. 408 "Latvijas Zinātnes padomes nolikums" 3.1., 4.2. apakšpunkts.

- ³⁷² MK 30.06.2020. noteikumu Nr. 408 "Latvijas Zinātnes padomes nolikums" 3.1., 4.2. apakšpunkts.
- ³⁷³ Zinātniskās darbības likuma 35. pants, MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 3. punkts, MK 12.09.2018. rīkojums Nr. 433 "Par valsts pētījumu programmu "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai"", MK 20.05.2020. rīkojums Nr. 278 "Par valsts pētījumu programmu Covid-19 seku mazināšanai", MK 26.09.2018. rīkojums Nr. 462 "Par valsts pētījumu programmu "Enerģētika"".
- ³⁷⁴ MK 04.09.2018. noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 3. punkts.
- ³⁷⁵ MK 12.09.2018. rīkojums Nr. 433 "Par valsts pētījumu programmu "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai"".
- ³⁷⁶ MK 20.05.2020. rīkojums Nr. 278 "Par valsts pētījumu programmu Covid-19 seku mazināšanai".
- ³⁷⁷ MK 26.09.2018. rīkojums Nr. 462 "Par valsts pētījumu programmu "Enerģētika"".
- ³⁷⁸ VPP "Covid-19 seku mazināšanai" Īstenošanas un uzraudzības komisijas sēdes 09.06.2021. protokols Nr. 20.
- ³⁷⁹ VPP "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai" konkursa nolikuma 2. pielikums "Projekta pieteikuma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata, projekta noslēguma zinātniskā pārskata noformēšanas un iesniegšanas metodika", 5. pielikums "Ekspertīzes veikšanas metodika (projekta pieteikumam, projekta vidusposma/noslēguma zinātniskajam pārskatam)", VPP "Enerģētika" atklāta projektu pieteikumu konkursa "Atjaunojamie un vietējie energoresursi", "Energoefektivitāte", "Ilgtspējīga enerģētikas infrastruktūra un tirgus" un "Valsts ilgtermiņa enerģētikas politikas plānošanas analītiskais ietvars" nolikuma 5. pielikums "Ekspertīzes veikšanas metodika (projekta pieteikumam, projekta vidusposma/noslēguma zinātniskajam pārskatam)", 6. pielikums "Projekta pieteikuma ekspertīzes individuālā/ekspertīzes konsolidētā vērtējuma veidlapa".
- ³⁸⁰ Tehnoloģiju gatavības līmeņi (TRL). Starptautisks standarts ISO 16290:2013 "Definition of the Technology Readiness Levels (TRLs) and their criteria of assessment".
- ³⁸¹ MK 31.08.2009. rīkojums Nr. 594 "Par prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010.–2013. gadā".
- ³⁸² MK 23.01.2018. noteikumi Nr. 49 "Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm".
- ³⁸³ Pārskats par 2018. gada pirmā fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu zinātnisko lietderību īstenošanas vidusposmā, LZP 2020, pieejams: <https://lzp.gov.lv/sakums/par-mums/publikacijas-un-statistika/?lang=lv#toggle-id-5>.
- ³⁸⁴ IZM 20.08.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/3028.
- ³⁸⁵ Veselības ministrijas 01.10.2021. vēstule Nr. "Par ministriju iesaisti valsts pētījumu programmā "Covid-19 seku mazināšanai"".
- ³⁸⁶ Labklājības ministrijas 13.08.2021. vēstule Nr. 30-1-04/1418.
- ³⁸⁷ Ekonomikas ministrijas 13.08.2021. vēstule Nr. 3.6-4/2021/6060N.
- ³⁸⁸ Zemkopības ministrijas 16.08.2021. e-pasta vēstule.
- ³⁸⁹ Ārlietu ministrijas 11.08.2021. vēstule Nr. 06-17489.
- ³⁹⁰ Tieslietu ministrijas 10.08.2021. vēstule Nr. 1-17/3338.
- ³⁹¹ Aizsardzības ministrijas 11.08.2021. vēstule Nr. MV-N/2040.
- ³⁹² IZM 20.08.2021. vēstule Nr. 4-10e/21/3028.
- ³⁹³ Ekonomikas ministrijas 13.08.2021. vēstule Nr. 3.6-4/2021/6060N.